

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ТРЕТА РЕДОВА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

46. заседание

Събота, 7 февруарий 1942 г

(Открито въ 17 ч.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Никола Захариевъ. Секретари: Атанасъ Цвѣтковъ и Георги Михайловъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		А. Цанковъ	920
Отпуски	901	Д-ръ П. Кьосеивановъ	921
Предложение	901	Н. Василевъ	921
По дневния редъ:		Д. Деяновъ	921
Предложение за освобождаване отъ акцизъ чистия фабриченъ спиртъ, който военната фабрика въ гр. Казанлъкъ ще набави презъ 1942 г. за свои нужди (Приемане)	902	Р. Атанасовъ	922
Законопроекти: 1. За разрешаване на министра на войната да поеме задължения за нуждитъ на народната отбрана въ размѣръ на 2.600.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години (Второ четене)	902	3. За измѣнение и допълнение на закона за учредяване на Дирекция за електрификация на Северна България (Второ четене)	924
2. Противъ спекулата съ недвижими имоти (Второ четене)	903	4. За язовира „Росица“ (Второ четене)	925
Говорили: Н. Мушановъ	903	5. За измѣнение и допълнение на закона за засилване на държавнитъ приходи (Първо и второ четене)	926
Д. Пешевъ	906, 919	6. За измѣнение и допълнение на закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ (Първо и второ четене)	297
С. Никифоровъ	908, 917	7. За измѣнение на закона за увеличение на пенсиятъ, плащани отъ бившия фондъ „Обществени осигуровки“ (Първо и второ четене)	928
Д-ръ Н. Минковъ	909, 918, 919, 923	8. За разрешаване на управлението на държавнитъ мини да поематъ задължение за нуждитъ на държавнитъ мини въ размѣръ на 100.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години (Второ четене)	928
М-ръ В. Митакъ	909	9. За ограничение производството на хлѣбъ отъ фурни съ малкъ капациететъ (Второ четене)	929
Д. Христовъ	911, 915	10. За измѣнение и допълнение на членове 14, 61, 62, 65, 70, 117-120 отъ закона за минитъ (Второ четене)	929
Д. Андреевъ	911	Дневенъ редъ за следващото заседание	930
К. Митакъ	913		
Л. Поповъ	914		
Д-ръ Б. Ковачевски	918		
М-ръ Д. Божиловъ	919		
М-ръ-предс. Б. Филъвъ	919		
И. Батембергски	920		
П. Савовъ	920		

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Присѣдствувать необходимото число народни представители. Откривамъ заседанието.

(Отсѣдствувать народнитъ представители: Александъръ Гатевъ, Александъръ Симовъ, Борисъ Поповъ, Бѣло Келешевъ, Василъ Чобановъ, Василъ Велчевъ, Георги Рашковъ, Георги Миковъ, Георги Кендеровъ, д-ръ Георги Рафаиловъ, Георги Стояновъ, Георги Тодоровъ, Гето Кръстевъ, Дени Костовъ, Димитъръ Арnaudовъ, Димитъръ Сараджовъ, Еню Клянтевъ, Запрянъ Клявковъ, Иванъ Райчевъ, Иванъ п. Константиновъ, Кирилъ Минковъ, Маринъ Тютюнджиевъ, Матю Колевъ, Минчо Ковачевъ, Найдень Райновъ, Никола Генковъ, Недѣлчо Куюмджиевъ, Николай Султановъ, Панайотъ Станковъ, Петъръ Грънчаровъ, Руси Мариновъ, Симеонъ Андреевъ, Симеонъ Симеоновъ, Стефанъ Караивановъ, Стефанъ Стателовъ, Стоянъ Димовъ, Тотю Маровъ и Христо Таукчиевъ)

Председателството е разрешило отпущъ на следнитъ г-да народни представители:

Георги Рашковъ — 2 дена;
Стефанъ Караивановъ — 1 день;
Борисъ Поповъ — 1 день;
Георги Кендеровъ — 1 день;
Димитъръ Сараджовъ — 1 день;
Запрянъ Клявковъ — 1 день;
Минчо Ковачевъ — 2 дена;

Найдень Райновъ — 1 день;
Симеонъ Симеоновъ — 2 дена;
Спасъ Мариновъ — 1 день, и
Христо Таукчиевъ — 1 день.

Народниятъ представитель г-нь Александъръ Симовъ иска единъ день отпущъ. Ползувалъ се е съ повече отъ 20 дни. Необходимо е разрешение отъ Народното събрание. Които сж съгласни да се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представитель г-нь Иванъ п. Константиновъ иска да му се разреши 3 дни отпущъ. Ползувалъ се е съ повече отъ 20 дни отпущъ. Необходимо е разрешение отъ Народното събрание. Които сж съгласни да се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представитель г-нь Кирилъ Минковъ иска да му се разреши единъ день отпущъ. Ползувалъ се е досега съ 22 дни отпущъ. Необходимо е разрешение отъ Народното събрание. Които сж съгласни да се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпило е отъ Министерството на финанситъ предложение за одобрение 49. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 4 февруарий 1942 г., протоколъ № 14 — относно намалението акциза на фабричния спиртъ, употребяванъ за медицински цели.

Минаваме към точка първа от дневния ред:
Одобрене проекторешението за освобождаване от акциз чистия фабричен спирт, който военната фабрика в гр. Казанлък ще набави през 1942 г. за свои нужди.

Които г-да народни представители приемат да се прочете само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчик **Стамо Колчевъ** (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване от акциз чистия фабричен спирт, който военната фабрика в гр. Казанлък ще набави през 1942 г. за свои нужди.

Одобрява се да се освободи от акциз по чл. 58 на наредбата-закон за държавните привилегии, акцизът и патентът чистият спирт, който военната фабрика в гр. Казанлък ще достави през 1942 г. за свои нужди.“
(Ето текстът на мотивите към проекторешението:

МОТИВИ

към проекторешението за освобождаване от акциз чистия фабричен спирт, който военната фабрика в гр. Казанлък ще набави през 1942 г. за свои нужди.

Г-да народни представители! Съгласно чл. 58 на наредбата-закон за държавните привилегии, акцизът и патентът, фабричният (неплодов) спирт се облага с 150 л. на един литър 100%.

За производството на пирокселинови барути в държавната военна фабрика в гр. Казанлък за през 1942 г. е необходим около 160.000 литри чист спирт. За набавянето на този спирт военната фабрика трябва да внесе предварително 24.000.000 л. акциз.

Министерството на войната, като взема предвид предназначението на този спирт и че предвидените кредити по бюджета на министерството за 1942 г. са доста ограничени, че тая сума за акциз въобще не е смътана при определяне кредита по параграфа, от който следва да се заплати, моля, чистият спирт, който ще се набави през 1942 г. за нуждите на държавната военна фабрика в гр. Казанлък, да бъде освободен от акциз.

Като имам предвид горното, намирам, че искането на Военното министерство е основателно и следва да се удовлетвори.

Горното като ви излагам, моля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете през настоящата сесия на Народното събрание представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, февруарий 1942 г.

Министър на финансите: **Д. Божиловъ**

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приемат проекторешението за освобождаване от акциз чистия фабричен спирт, който военната фабрика в гр. Казанлък ще набави през 1942 г. за свои нужди, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Моля да се съгласите да прередем дневния ред, като, вмъсто точка втора, се разгледа точка тринадесета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за разрешаване на министъра на войната да поеме задължения за нуждите на народната отбрана в размер на 2.600.000.000 л., платими за повече от три бюджетни години.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчик **Стамо Колчевъ** (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрешаване на министъра на войната да поеме задължения за нуждите на народната отбрана в размер на 2.600.000.000 л., платими за повече от три бюджетни години.

Чл. 1. Разрешава се на министъра на войната да поеме задължения, в размер на 2.600.000.000 л., за снабдяване на войската. Във горната сума не се включват принадлежащите се лихви, за които министърът на войната може да поеме също задължение.

Задълженията да засегнат последователно до седем бюджетни години: за изплащане само лихви през 1942 и

1943 бюджетни години, а лихви и погашения през 1944, 1945, 1946, 1947 и 1948 бюджетни години, чрез полугодишни вноски.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приемат заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик **Стамо Колчевъ** (Чете)

„Чл. 2. Министерският съвет определя кои от означените доставки в чл. 1 да стават по реда на чл. 120а от закона за бюджета, отчетността и предприятията и кои по обикновените начини, предвидени в същия закон.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик **Стамо Колчевъ** (Чете)

„Чл. 3. Българската народна банка извършва плащания по тоя закон след предварително дадено съгласие от Върховната смътна палата. За така изплатените от Българската народна банка суми, Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове издава едновременно на нейно име съкровищни бонове с годишна лихва, равна на официалния скотовъ процент на Българската народна банка, обаче в никой случай не може да надминава 5%, считано от датата на превода на сумите до съответните падежи, по предварително одобрени смътки за лихвите от Върховната смътна палата. Боновете могат да бъдат авансови и такива за изплащане стойността на изпълнени и редовно приети доставки, както и само за лихвите.

Съкровищни бонове за изплащане се издават и при всички доставки по тоя закон, които ще се извършват по обикновените начини от закона за бюджета, отчетността и предприятията.

При доставки по настоящия закон може да се уговарят и да се отпускат, по преценка на комисията, по чл. 120а от закона за бюджета, отчетността и предприятията аванси срещу тези доставки, в размер до 50% от стойността, по реда на забележката към чл. 66 от закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Разрешава се на Българската народна банка да увеличи процента, предвиден в забележката към чл. 35, пункт 17, от устройствения й закон, до размер на поетите задължения, посочени в чл. 1 от настоящия закон.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик **Стамо Колчевъ** (Чете)

„Чл. 4. Необходимите кредити за изплащане издадените съкровищни бонове на поетите задължения по тоя закон — погашения и лихви, се предвиждат ежегодно в бюджетите на Министерството на войната от 1 януарий 1942 г. — само за лихвите, а от 1 януарий 1944 г. и за погашенията.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е приет окончателно.

Има думата г-н министърът на войната.

Министър генерал-лейтенант Теодоси Даскаловъ: Г-да народни представители! Вашата готовност и вашето единодушие при отпускане на кредити за Военното министерство ни окуражават твърде много в нашата дейност, а самите кредити, които отпускате, ще позволят да се постигне успех с най-малко жертви, защото колкото повече оръжие има една войска, толкова по-малко кръв се лее.

От името на войската аз ви благодаря. (Ръкоплъскания)

Председателстващ Никола Захариевъ: Г-да народни представители! Моля да се съгласите да се разгледа точка дванадесета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за уреждане по купко-продажбите и притежаването на недвижими имоти в царството.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Филип Махмудиев: Г-да народни представители! Комисията ви представя доклада си, с който е доста измѣнен първоначалният проект. Тя направи тия измѣнения, като взе въ съображение всички повдигнати въпроси въ продължителните заседания на дветѣ парламентарни комисии. Следъ като всички въпроси бѣха широко обсъдени и разгледани, комисията ви предлага законопроекта така, както ще ви го докладвамъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ

противъ спекулата съ недвижими имоти.

Глава I.

Ограничения за купуване недвижими имоти.

Чл. 1. Застроени до влизането на този законъ въ сила недвижими имоти могатъ да бждатъ купувани:

а) за задоволяване личнитъ и на семейството на купувача жилищни нужди, ако купувачътъ нѣма друго жилище, където и да било въ страната;

б) за упражняване въ тѣхъ занятието на купувача — физическо или юридическо лице;

в) за задоволяване личнитъ и на семейството на купувача здравни нужди.

Забележка. Подъ семейство се разбира родителитъ (баща и майка) заедно съ незадоменитъ си деца, макаръ и да не живѣятъ подъ единъ покривъ. Пълнолѣтнитъ членове на семейството могатъ да купуватъ недвижими имоти, за които се говори въ този членъ, само за задоволяване на свои жилищни и за упражняване на занятието си нужди.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Мушановъ.

Никола Мушановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По тоя законопроектъ, единъ отъ важнитъ законопроекти, които има да разглеждаме, при първото четене на мене не ми се даде думата. Съжалявамъ, затуй защото не мислѣхъ, че ще ви отнема много време, за да кажа ония мисли, които смѣтахъ да кажа по него. Това ме кара сега, г-да народни представители, да направя една бележка, която е много умѣстна за Парламента. Не знамъ защо, но не веднажъ, а на нѣколко пѣти вече се проявява една неприязненостъ — може би тая дума е много слаба — едно презрение, ако щете, и една омраза спрямо опозиционнитъ народни представители, когато искатъ да взематъ думата.

Велизаръ Багаровъ и други народни представители: Не е вѣрно.

Никола Мушановъ: Моля! Азъ ще ви докажа, че е вѣрно и моля да не ме прекъсвате.

Лазаръ Поповъ: Ама това не е по закона.

Никола Мушановъ: То не е по закона, но азъ искамъ да направя тая бележка, защото другъ пътъ нѣмамъ възможностъ да я направя.

По най-важнитъ законопроекти, разглеждани въ тази сесия, на насъ, опозицията, не ни се даде думата.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ Мушановъ! Председателството даде думата и на народни представители отъ опозицията. Взема думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Илиевъ. Председателството не е длъжно да дава думата на всички народни представители отъ опозицията, които сте петъ души. Ако речемъ на всички ви да даваме думата, ще трѣбва да дадемъ думата и на 140-тъ народни представители отъ мнозинството.

Никола Мушановъ: Сега ще изслушате моето възражение. Никога не съмъ поддържалъ, че трѣбва да се дава думата на всички, особено на ония, които не сж я искали. Имаме случаи, г-да народни представители — нѣма защо да се лъжемъ, азъ не говоря предъ народни представители, които може да се лъжатъ, или азъ нѣмамъ желанието самъ себе си да лъжа — когато по важни въпроси, като, наприкладъ, по въпроса за влизането на България въ Тристранния пактъ, по въпроса за отварянето война на

Америка отъ насъ, думата не ми се даде. По отговора на тронното слово не се даде думата на г-нъ Цанковъ и трѣбваше да се заповѣда, за да му се даде думата.

Лазаръ Поповъ: Кой заповѣда?

Никола Мушановъ: Моля Ви се, по-добре е да мълчите. — На г-нъ Сакаровъ не се даде думата по бюджета. Даде му се думата само като замѣсти г-нъ Стайновъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ Мушановъ! Председателството Ви заявява, че говорите неистини. Председателството е давало, процентно, повече думата на така нареченитъ опозиционни депутати, отколкото на тия отъ мнозинството. Моля Ви да продължите да говорите по заглавието и по чл. 1 на законопроекта.

Никола Мушановъ: Г-да народни представители! Вие ще бждете свидетели на истинността на онова, що каза г-нъ председателстващиятъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Точно така е, както казва председателството.

Никола Мушановъ: Азъ смѣтамъ, че има хора тукъ, които знаятъ каква е истината.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Говорете по заглавието и чл. 1 на законопроекта.

Никола Мушановъ: Г-да народни представители! Свършвамъ по тази бележка. Ако на мене ми се бѣше дало думата тогава, нѣмаше да отнема много време на народното представителство. Никога не е имало по-порядъчно отношение на опозицията при дебатитъ, които ставатъ въ Народното събрание, отколкото сега; никога никой не е желалъ да отнеме, безъ полза, времето на народното представителство. И когато по такива важни въпроси членоветъ на опозицията се третиратъ тѣй, ще позволите на менъ, като членъ на опозицията, като човѣкъ, който държи повече за изпълнението на дълга си спрямо ония, които сж ме избрали като опозиционеръ, отколкото на своята лична амбиция, да се намѣсвамъ по тия въпроси. Това ми бѣше болно и искахъ да ви го кажа.

Г-да народни представители! Законопроектътъ, който се внася тукъ, е отъ голѣмо значение. Той раздвижи много общественото мнение, раздвижи сжщо и народнитъ представители. Азъ съмъ свидетелъ на оная загриженостъ, която народното представителство прояви къмъ законопроекта още при дебатитъ по принципъ. Това е вѣрно. Самиятъ фактъ, че тоя законопроектъ се внася съ подписа на двама министри, доказва сжщо, че и правителството му отдава особено значение. И действително фактътъ е, че тоя законопроектъ трѣбваше да се извлѣче отъ единъ чифтгаръ, отъ двама министри. Но въ процедурата, която следваме, за да се изкара тоя законопроектъ на второ четене, азъ забелязвамъ, че единиятъ отъ чифтгаритъ почти се отказва да тегли. Г-на министра на правосѣдието азъ не го чухъ да вземе думата, когато се говори по принципъ.

Велизаръ Багаровъ: Говори, говори.

Никола Мушановъ: Не бѣхъ въ комисията, но чувамъ, че доста малко участие е вземалъ и въ комисията. Най-после, виждамъ, че и докладътъ ни се прави отъ комисията по Министерството на финанситъ, когато законопроектътъ бѣше внесенъ отъ двамата министри.

Министъръ Василь Митакъвъ: Грѣшка.

Никола Мушановъ: Законопроектътъ се разглежда отъ дветѣ комисии — правосѣдната и финансовата — излъчи се една подкомисия, която разгледа законопроекта, и въ края на краищата ние сме изненадани, че докладътъ се прави само отъ парламентарната комисия по Министерството на финанситъ.

Министъръ-председателъ Богданъ Филовъ: Прочетете текста на доклада. Защо се залавяте само за заглавието?

Никола Мушановъ: Това е писано тукъ и предизвиква недоумение.

Министъръ-председателъ Богданъ Филовъ: Прочетете текста изцѣло, а не само заглавието! Тукъ пише: „Парламентарнитъ комисии по Министерството на финанситъ и по Министерството на правосѣдието...“ Защо се правите, че не виждате текста? (Ржкоплѣскания)

Никола Мушановъ: Азъ-чета: „Докладъ отъ парламентарната комисия по Министерството на финанситъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Четете втория редъ.

Министъръ-председателъ Богданъ Филовъ: Четете по-нататъкъ. Текстътъ е мѣродавенъ.

Никола Мушановъ: Азъ като чели съмъ го изсмукалъ отъ пръститъ си, та негодувате. Оставете ме да развия мисълта си. Азъ нѣма да говоря това, което желаете, азъ имамъ собствено мнение. Затова съмъ народенъ представителъ — да имамъ собствено мнение. Ама интересни сте! Ако мисля като Васъ, азъ нѣмаше да излѣза на трибуната. (Възражения) Моля Ви, имайте малко търпение. (Възражения)

Може би съмъ наивенъ и да не разбирамъ много работи. Мене ми бѣше непонятно, следъ като този законопроектъ бѣше внесенъ отъ двама министри, защо единиятъ отъ тѣхъ не взе сериозно защитата му, тъй както съмъ го виждалъ другъ пѣтъ да защитава законопроектитъ си. Грѣхъ ли е, че имамъ такова мнение? Това констатирамъ, това ви казвамъ.

Иванъ Минковъ: Това не е най-сжщественото по този законъ.

Никола Мушановъ: Ще дойда и до най-сжщественото. Азъ не съмъ Ви питалъ да ми кажете кое е сжщественото. Това си е мое мнение.

Иванъ Минковъ: Не е въпросътъ да Ви казваме ние кое е най-сжщественото. Въпросътъ е това, което Вие трѣбва да говорите.

Никола Мушановъ: Действително, бѣше отраднo да констатираме, че дветъ комисии започнаха сериозно да работятъ по този законопроектъ.

Велизаръ Багаровъ: Това имъ прави честь.

Никола Мушановъ: Следъ дълги дебати, които станаха, излъчи се една подкомисия, която, заедно съ министритъ, разглежда този законопроектъ, и плодъ на тѣхната дейностъ е законопроектътъ, който ни е представенъ. Въ законопроекта се засѣгатъ много сериозни въпроси. Г-да народни представители! Азъ нѣма да ви занимавамъ много съ тѣзи въпроси. Ако вземамъ думата сега, то е не да права предложения по отдѣлнитъ членове, а за да кажа разбиранията, които имамъ по този законопроектъ.

Заглавието на законопроекта се измѣни: „Законъ противъ спекулата съ недвижими имоти“. Доста е опростено заглавието. Сега трѣбва да се види съдържанието съответствува ли на заглавието на закона — противъ спекулата съ недвижими имоти.

Чл. 1, който не е сжщиятъ чл. 1 отъ първоначално внесенъ законопроектъ, предвижда, че застроенитъ недвижими имоти до влизането на този законъ въ сила могатъ да бждатъ купувани „за задоволяване личнитъ и на семейството на купувача жилищни нужди, ако купувачътъ нѣма друго жилище, кждето и да било въ страната.“ Това е едно радикално решение. Значи, никой българинъ отъ провинцията не може да купи жилище въ София; никой български гражданинъ отъ София не може да купи жилище въ провинциални градове.

Никола Василевъ: Не е така, г-нъ Мушановъ.

Никола Мушановъ: Ще Ви моля да ме изслушате. Азъ ще ви кажа всичкитъ изключения, защото съмъ проучилъ законопроекта. Но ако започнете да ми възражавате, нѣма да мога да развия маслитъ си, защото тъкмо когато ще кажа една мисль, вие ще ме прекжснете. Но тъй като това решение самъ съставителътъ на законопроекта — комисията — е видѣлъ, че е много радикално, прави изключенията, които азъ сега ще ви посоча. Действително, г-да народни представители, революционно е да не може никой гражданинъ въ България, който има едно жилище, да купи второ, кждето и да бжде въ България. Това е единъ принципъ, който иде да подравни богатствата на хората, да не допуска, който има повече пари, да купува повече имоти. Обаче сама комисията разбира, че е много радикално това решение и прави ограничения. Какви сж тия ограничения?

Най-напредъ имате ограничението въ чл. 4, въ който се казва, че „членове 1 и 2 не се прилагатъ въ населени мѣста съ жители по-малко отъ 15.000, освенъ по постано-

вление на Министерския съветъ.“ Значи, за всички градове и села, които иматъ до 15.000 жители, чл. 1 не се прилага. Значи, жителитъ на тия градове и села ще могатъ да купуватъ кщци, макаръ да иматъ такива. По този начинъ ние раздѣляме българскитъ граждани на две: едни, които иматъ шастнето да живеятъ въ градове и села съ по-малко отъ 15.000 жители и които, макаръ да иматъ кщца, ще могатъ да купятъ и друга кщца, и други, които живеятъ въ столицата и въ градове съ надъ 15.000 жители и които не могатъ да купятъ кщца, ако иматъ такава.

Г-да народни представители! Въ сегашно време, когато всѣкидневно говорите за единение, за пръвъ пѣтъ въ българското законодателство става такова разграничение на правата на българскитъ граждани. И то по какво правно съображение? По съображение на моралитетъ? Не, а по аритметическа смѣтка: въ населени мѣста, кждето има повече отъ 15.000 жители, последнитъ не могатъ да се ползватъ отъ привилегията, която се дава на българскитъ граждани, които живеятъ въ селища, които иматъ подъ 15.000 жители.

Г-да народни представители! Може да си кажете съображенията, но азъ се чужда просто, че въ България въ тия дни, когато говорите за единение, когато искате отъ всички жители да изпълнятъ задълженията си къмъ държавата, вие правно раздѣляте гражданитъ на България и правите такова сжщественно разединение.

Въ чл. 2 се казва: „Мѣста, застроени или незастроени, могатъ да бждатъ купувани за построяване на нови сгради, било за използуване отъ купувача, било за продажба изцѣло или на части. При тия покупки ограниченията, предвидени въ чл. 1, не се прилагатъ.“ Това е второ отстъпление отъ радикалното решение въ чл. 1. То казва, г-да народни представители, мжчотинитъ, които е срещнала комисията, когато е трѣбвало да даде една съвършено нова формулировка на разпоредбитъ на законопроекта. По моето схващане, всичкитъ разпоредби, които искате да правите, сж порочни, защото основата на закона е порочна, защото основата на закона е погрѣшна. И азъ искамъ сега, когато на второ четене ще гласувате законопроекта, да ви покажа несъобразността му.

Ние говоримъ за национална държава. Особено въ последнитъ години говоримъ все за национална държава. Туй позорно минало, къмъ което се числя и азъ, се смѣта, че никогато не е имало предвидъ националната държава, че тогава сме били партизани и цѣлата държава е била устроена само за удоволствие или за интереситъ на партизанитъ.

Стефанъ Радионовъ: Това донѣкъде е вѣрно.

Никола Мушановъ: Е добре, г-да народни представители, въ чл. 6, буква „в“, се казва, че чужди поданици могатъ да придобиватъ недвижими имоти „за личнитъ на купувача и семейството му жилищни нужди, ако е пребивавалъ въ страната повече отъ 5 години.“ Значи, чужденецъ, който въ България стои 5 години, има правото да купи кщца кждето и да е, а българинъ, който живѣе съ съзнанието на българинъ откакъ България сжществува, била тя въ робство или свободна, българинъ, който живѣе съ своя духъ, съ своя битъ, българинъ, който носи всичкитъ тежести на държавата си, той не може да купи кщца, той е третиранъ по-лошо отъ чужденеца! Кога въ нашето законодателство сте виждали вие българинътъ да се третира по-лошо отъ чужденеца?

Димитъръ Марчевъ: Това не е вѣрно.

Никола Мушановъ: Вие, г-да, които сте за националната държава, можете ли да допустнете това нѣщо?

Деянъ Деяновъ: Г-нъ Мушановъ! Позволете едно малко пояснение. Имайте предвидъ, че основната идея на чл. 1 е да ограничи спекулата, а на чл. 2 — да насърчи строежитъ. Съ огледъ на тия две основни идеи развийте Вашата мисль.

Никола Мушановъ: Това не е възражение.

Деянъ Деяновъ: Две цели има законътъ.

Никола Мушановъ: Моля, оставете ме да си развия мислитъ.

Деянъ Деяновъ: Една основна грѣшка правите.

Никола Мушановъ: Позволете ми, най-после, и азъ да имамъ свободата да изкажа едно мнение, може би грѣшно. Ще станете Вие да го оборите. За това е тая трибуна тукъ.

Ангелъ Сивиновъ: Не сме дошли тукъ да ни четете нотации.

Никола Мушановъ: Азъ, слава Богу, не съмъ излъзълъ тукъ да се закачамъ, а съмъ излъзълъ сериозно да кажа мнението си по единъ законопроектъ отъ много голѣма важностъ за стопанския ни битъ.

Следователно, ония българи, които смѣтаме привилегировани, защото живѣятъ въ селища съ повече отъ 15.000 жители, не сѣ въ сѣщото положение относително покупката на жилища както чужденцитѣ, които сѣ живѣли повече отъ 5 години въ България. Това не трѣбва да смѣстествува въ българското законодателство.

По въпроса за ценитѣ. Този въпросъ изглежда, че е занимавалъ много и Министерския съветъ, занимавалъ е и комисията. Не сѣ подведени подъ единъ знаменателъ ценитѣ. Тукъ азъ ще ви кажа, че по моитѣ схващания, отъ които нѣма да се отклоня, въпрѣки всички викове за ново време, за новъ редъ въ България — тая България, която имаше името на една страна съ законностъ и толерантностъ — трѣбва да има еднакво третиране предъ законитѣ на всички български поданици. Смѣтамъ, че това е единъ здравъ принципъ, който е служилъ на българската държава, предъ чужбина. Смѣталъ съмъ, че нови вѣяния, които има въ чужди държави за чиста раса, не сѣ плодъ на българската мисль, нито на българския менталитетъ. Чуждитѣ държави и народи може нѣкого да презиратъ и да гонятъ, въ България, обаче, знаемъ, че на българското законодателство никога не сѣ влияли чужди вѣяния. И заради туй съмъ гордъ да поддържамъ принципа, че българското законодателство трѣбва да бѣде еднакво спрямо всички български поданици, независимо отъ вѣрата, независимо отъ народността.

Димитъръ Марчевъ: И за еврейтѣ?

Никола Мушановъ: За всички, които се засѣгатъ. Една държава трѣбва да бѣде коректна, лоялна спрямо поданицитѣ си, когато тя иска да бѣдатъ тѣ такива спрямо нея.

Каква е тая цена, която се дава на еврейскитѣ имоти? Ако смѣтате, че принципътъ на антисемитизма трѣбва да се приложи окончателно, конфискувайте имотитѣ на еврейтѣ. Казва се въ алинея втора на чл. 9, че цената на имота се определя по обявената отъ собственика цена при облагането му по закона за еднократния данѣкъ на лица отъ еврейски произходъ. Какви случаи ще имаме? Посочвамъ ви следния случай. Собственикътъ обявилъ, че цената на единъ имотъ е 2.000.000 л.; данѣчната комисия го оценява 5.000.000 л. Следъ като държавата е получила 25% отъ данѣка върху 5.000.000 л. — 1.250.000 л., сега вие казвате, че ще откупите сѣщия имотъ за 2.000.000 л. По този начинъ собственикътъ ще вземе само 750.000 л., като ще му се дадатъ облигации за 750.000 л. съ 3% лихва, платими въ 20 години. Най-добре вземете имъ имотитѣ направо. Но може ли държавата, която е оценила имотитѣ, за да вземе данѣкъ три пѣти по-високъ, да ги отчуждава по една цена, която е 2 1/2-3 пѣти по-малка? Най-добре вземете имъ имотитѣ, за да не плащатъ данѣкъ. Най-важното за мене е, че, отъ гледище на лоялностъ спрямо поданицитѣ си, държавата не може да се отнася така спрямо поданицитѣ си, каквито щатъ да сѣ тѣ. Трѣбва лоялностъ, почтеностъ въ отношението на държавата къмъ поданицитѣ си, за да иска и тя лоялностъ и почтеностъ отъ тѣхъ. Ето защо тази цена за еврейскитѣ имоти, която се предвижда въ закона, мене ми се чини, че не е справедлива.

Г-да народни представители! Смѣта се, че трѣбва да се спре спекулата съ недвижими имоти. Ако имамъ възможностъ да говоря по-набѣло — сега искамъ да бѣда кратъкъ, за да не ме обвините, че губя времето ви на халостъ — азъ щѣхъ да развия предъ васъ единъ въпросъ, който г-нъ министърътъ на финанситѣ трѣбва да пообмисли. Ограниченията, които се прилагатъ, за да се премахне спекулата съ движими вещи и съ стоки, сега се иска да се прилагатъ и върху сѣлскитѣ съ недвижими имоти, когато това сѣ две несравними величини, тѣ не си приличатъ. Това нѣщо, че не си приличатъ, азъ ще ви го докажа само съ единъ примѣръ.

Когато вие искате да нормирате, да Наложите ценитѣ, казвате: най-напредъ да опредѣлимъ ценитѣ. Опредѣлятъ се ценитѣ. И второ нѣщо — за да направите по-слаба покупателната сила на гражданина, ограничавате го и му казвате: ти можешъ да си много богатъ, обаче и ти ще получишъ, примѣрно, единъ килограмъ масло, както и сиромашътъ. Въобще ограничава се онзи, който е повече платежоспособенъ, да не може да купува повече. Тѣзи сѣ двата принципа за урегулирането на ценитѣ. Ами вие

г-да, при недвижимитѣ имоти постигате ли това? Какво казвате? Опредѣляте продажнитѣ цени на имотитѣ. Ами че ако азъ, продавачътъ, не съмъ съгласенъ съ тая оценка, нѣма да продамъ. А ако не продамъ, цѣлата система, върху която е основанъ този законопроектъ, рухва.

Ангелъ Сивиновъ: Това е задачата на законопроекта.

Министъръ Добри Божиловъ: Ние това преследваме.

Игнатъ Хайдудовъ: Кого защищавате Вие, г-нъ Мушановъ, въ този случай?

Никола Мушановъ: Г-нъ министърътъ на финанситѣ сега каза: „Това е целта на законопроекта!“ Азъ искахъ именно този мотивъ да се изтъкне, защото не бѣхъ го чулъ, а го подозирахъ. Целта на законопроекта, казва той, е да не ставатъ продажби.

Игнатъ Хайдудовъ: За това пъкъ сѣ разрешени продажби на дворни мѣста и на мѣста за строежъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ Мушановъ! Време е да завършите.

Никола Мушановъ: Значи, тази е целта на законопроекта. Ако целта на законопроекта е само тази, защо се лутаете, г-да народни представители, да правите толкова голѣмъ законъ? Не оставаше нищо друго, освенъ да кажете: позволени сѣ продажби на недвижими имоти само по тази и-тази оценка, и въпросътъ е свършенъ.

Г-да народни представители! Законопроектътъ сѣдържа и преходни правила. Нѣма да ви ги чета подредъ, ще ви кажа само сѣщината имъ. По законопроекта, всички продажби, които сѣ станали до влизането на закона въ сила, ставатъ законни при известни условия, които сѣ указани. Първото условие е: да иматъ достоверна дата. По моето разбиране, до внасянето на законопроекта почти всички продажби се сдобиха съ достоверна дата, защото, по закона за гражданското сѣдопроизводство, за да има единъ договоръ достоверна дата, трѣбва или единъ отъ договорящитѣ да е умрѣлъ, и отъ датата на смъртта се смѣта, че има достоверна дата, или договорътъ да е билъ завѣренъ по нотариаленъ редъ, или продажбата по единъ или другъ начинъ да е минала презъ нѣкое официално учреждение. До деня, когато се внесе законопроекта тукъ, всички ония, които имаха...

Министъръ Василъ Митакъвъ: Мѣродавна е датата 6 декемврий.

Министъръ Добри Божиловъ: Датата на министерското постановление.

Никола Мушановъ: Сега го разширявате още. Сега вие казвате, че достоверна дата може да има, извънъ случаитѣ, които сѣ предвидени по гражданското сѣдопроизводство, още и въ случаитѣ, които сѣ предвидени тукъ, а именно: (Чете) „Ако договорътъ не отговаря на горнитѣ условия“ — значи, нѣма достоверна дата по закона за гражданското сѣдопроизводство — „заинтересуваната страна може въ двенедѣленъ срокъ отъ влизането на закона въ сила да потвърди писмено предъ околийския сѣдия достоверността на датата, посочена въ документа.“

Министъръ Добри Божиловъ: Подъ клетва.

Никола Мушановъ: И по поводъ на това потвърждение може да го преследватъ за лъжа, както е при решителната клетва.

Министъръ Добри Божиловъ: Да.

Никола Мушановъ: Значи, извънъ случаитѣ по гражданското сѣдопроизводство, създава се още една достоверна дата съ факта, че купувачътъ ще декларира, че датата по договора е истинска, подъ страхъ, че може да го сѣдятъ за лъжлива клетва. И трети случай, който е най-важенъ и по който ще искамъ обяснение, защото много е важно да се дадатъ такива, е следниятъ: (Чете) „Сѣщо така запазватъ действието си и договори, завѣрени съ покѣсна дата, до влизането на закона въ сила, ако най-малко 80% отъ продажната цена се внесе за изплащане на дължими къмъ държавата отъ продавача данѣци.“ 80% отъ продажната цена ще се внесе, за да се изплатятъ данѣци и тогава пакъ ще има достоверна дата.

Какво значи 80% отъ продажната цена? Единъ имотъ е продаденъ за два милиона лева; 80% отъ продажната цена сж 1.600.000 л. Ами че азъ мога да дължа само 40, 20 или 10 хиляди лева данъци. Защо ще ми вземете 1.600.000 л., когато имамъ да дължа на държавата само 20 или 30 хиляди лева данъци?

Министъръ Добри Божиловъ: Нѣма да се разреши продажбата.

Никола Мушановъ: Азъ искамъ, г-да министри, да ми обясните тоя текстъ: (Чете) „Ако най-малко 80% отъ продажната цена се внесе за изплащане на дължими къмъ държавата отъ продавача данъци.“

Министъръ Добри Божиловъ: Ако има въпросъ за изплащане, трѣбва да има преди това въпросъ за дължими данъци. Трѣбва да дължи най-напредъ данъци, та тогава да му се разреши да продава.

Никола Мушановъ: Е добре, дължи 10.000 л.?

Министъръ Добри Божиловъ: Нѣма да се разреши продажбата.

Никола Мушановъ: Тогава измѣнете този членъ! (Чете) „Сжщо така запазватъ действието си и договори, завѣрени съ по-късна дата, до влизането на закона въ сила“ — чакайте сега да видите тукъ фискална история — „ако най-малко 80% отъ продажната цена се внесе за изплащане на дължими данъци.“

Министъръ Добри Божиловъ: Като се платятъ.

Никола Мушановъ: Тогава измѣнете редакцията си, г-не министри.

Министъръ Василь Митакъвъ: Тѣй както е редактирана тая наредба, отъ нея могатъ да се възползватъ само граждаии купувачи или продавачи, които дължатъ данъци къмъ държавното съкровище повече отъ 80% отъ стойността на имота. Това е смисълътъ на наредбата.

Министъръ Добри Божиловъ: Това е.

Никола Мушановъ: Ами тогава така го кажете.

Димитъръ Пешевъ: Продава имота, за да си плати данъка. Така е.

Министъръ Василь Митакъвъ: Тѣзи, които отговарятъ на това условие, могатъ да се възползватъ отъ този членъ.

Никола Мушановъ: Ама това не е казано, моля Ви се! Старата редакция на члена бѣше: разликата между оценката по емялния регистъръ и продажната цена се раздѣля на две половини — едната половина ще вземе продавачътъ, другата половина ще вземе фискътъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Така. Но комисията намѣри за добре да измѣни това положение.

Никола Мушановъ: Можеше да има такъвъ случай. Оценката по емялния регистъръ е 1.000.000 л., а продажната цена е 4.000.000 л., разликата е 3.000.000 л.; ако продавачътъ вземе половината — 1.500.000 л., и фискътъ вземе 1.500.000 л., продажбата е действителна и, значи, интереситъ на фиска идваха да унищожатъ всички правни положения. Само ако фискътъ вземе половината, продажбата е законна. Сега е намѣрена друга формула, която азъ абсолютно се отказвамъ да разбера, дори и при тѣзи съображения на министритѣ, защото редакцията, която ни е представена, не отговаря на тѣхъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Мушановъ! Позволете ми да обясня. По-нататъкъ, гдето се говори за публични продажби, ще видите, че като се създава углавна отговорностъ петъ години затворъ за този, който даде симулативна полица, максимално ограничението за цената, т. е. за тѣзи, които поради нужда трѣбва да продаватъ имота си, нѣма това ограничение. И тогава се постави въпросътъ: ако за дълъгъ къмъ частни лица на дължника се прави улеснение, защо толкова повече да не се направи сжщото за вземанията на държавата, кждето се касае за милиони лева данъци? Този е поставениятъ принципъ. Свържете двата въпроса и ще намерите смисъла.

Никола Мушановъ: Никой не е противъ това, държавата да получи вземанията си. Моето мнение, обаче, е, че за фиска се представяше едно най-радикално разрешение: тѣзи имоти, които бѣха продадени за спекулативна целъ надъ покупната имъ стойностъ, можеха при сегашната военна конюнктура да бждатъ обложени съ единъ специаленъ данъкъ много по-голямъ, и въпросътъ щѣше да се разреши. Но вие се лутате тукъ въ мъгла и яснитѣ принципи не ги поставяте на ачикъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Завършете, г-нъ Мушановъ.

Никола Мушановъ: Това е моето мнение. И азъ завършвамъ. Този законопроектъ, по съображенията, които изказахъ, е единъ опасенъ законопроектъ въ смисълъ, че въ него се прокарватъ три принципа, които азъ никога не бихъ желалъ да съществуватъ въ българското законодателство. Първо, прокарва се различие между българскитѣ граждани относително покупко-продажбата на недвижими имоти по една аритметическа смѣтка, която дава особенъ ореолъ на правата и на морала имъ. Второ, по-благоприятно е третиранъ чужденецътъ, отколкото българинътъ. И трето, липса на свободна цена и липса на свобода въобще за продаване и купуване на имоти. Този законопроектъ, повтарямъ, на тая база, нѣма да даде никакви резултати. Той ще постигне целта на г-на министра на финанситѣ — да не ставатъ продажби на недвижими имоти.

Министъръ Василь Митакъвъ: Това е целта на цѣлото правителство.

Никола Мушановъ: Колкото и добри желания да сте употребили, за да изкарате нѣщо, този законопроектъ, г-да, е едно недоносче. Азъ нѣма да гласувамъ нито едно отъ неговитѣ постановления, защото смѣтамъ, че той нѣма да даде резултатъ.

Единъ народенъ представителъ: И ние нѣма да си измѣняимъ мнението.

Никола Мушановъ: Замъчила се планината, че родила мишката.

Единъ народенъ представителъ: По-скоро това може да се каже за Вашата речъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Пешевъ.

Димитъръ Пешевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ съвсемъ нѣмакъ намѣрение да взема думата при второто четене на законопроекта. Нѣкои мисли, обаче, на г-нъ Никола Мушановъ ми даватъ основание да направя нѣколко възражения въ връзка съ основната идея на законопроекта и съ тълкуванията, които той иска да даде на нѣкои отъ неговитѣ постановления.

Г-да народни представители! Г-нъ Никола Мушановъ си позволи една свобода, като отиде до единъ тежъкъ упрѣкъ къмъ комисията, която нѣколко дни наредъ денемъ и нощемъ работи, за да намѣри едно задоволително разрешение на тази най-сложна материя, която се третира въ законопроекта. Азъ имамъ възможността да участвувамъ въ разискванията на тази комисия. Тамъ се сблъскахъ, заедно съ моитѣ другари и г-да министритѣ, които участваха въ работата на комисията, съ толкова много проблеми, съ толкова много евентуалности при приложението на закона, че изпитахъ всичката трудностъ на задачата, която Народното събрание съ приемането по принципъ, на първо четене, законопроекта възложи на тази комисия.

Г-да народни представители! При това положение, възъ основа на едно превратно и неточно тълкуване на единъ ясенъ текстъ, г-нъ Мушановъ приписва на комисията намѣрението да раздѣля българския народъ на две категории, привилегирована и непривилегирована, въ едно време особено — както направи той тази ссылка — когато ние обединяваме народа и когато се мѣчимъ да го свържемъ въ едно, да му създадемъ една душа и да го насочимъ къмъ една и сжща целъ. Въ тия върховни моменти — казва г-нъ Мушановъ — вие, комисията, които сте изработили окончателния текстъ на законопроекта, си позволявате да раздѣляте българския народъ на привилегированъ и непривилегированъ! Азъ, който съмъ участникъ въ работата на тая комисия, като отхвърлямъ това

тълкуване, неточно и несъстоятелно, на текстовете на законопроекта, дължен съм да протестирамъ противъ тази мисълъ, която г-нъ Мушановъ така безкритично подхвърля отъ тая трибуна.

Да искамъ ние да раздѣляме българския народъ въ този моментъ, това значи да дойдемъ въ разрѣзъ съ една политика, която така последователно се мѣчимъ да прокарваме въ всички области на нашия животъ. По какъвъ начинъ г-нъ Мушановъ извади това заключение отъ разпореденията на чл. 4 — единъ новъ текстъ, който ние вмѣкваме сега и съ който изключваме приложението на членове 1 и 2 въ населенитѣ мѣста съ население по-малко отъ 15.000 жители?

Г-да народни представители! Този текстъ много лесно може да се разбере, като се изхожда не само отъ изричитѣ текстове на членове 1 и 2, но и отъ основната конструктивна идея на този законъ. Задачата, която си възлага законътъ, е двойна: отъ една страна, да се бори съ една спекула, която миналата година по единъ ясенъ начинъ застраши ценитѣ на недвижимитѣ имоти и се насочи вече къмъ обезценяване на нашата национална монета и, отъ друга страна, съ чл. 2, при ограниченията, които неизбѣжно трѣбва да се създадатъ, да не засѣгаме съ нищо строежитѣ въ страната. Защото, г-да народни представители, ние имаме всичкото съзнание за нуждата отъ строежи, за нуждата да осуетимъ появяването на една остра жилищна криза, споменитъ за която сѣ така прѣсни и която ние на всѣка цена трѣбва да избѣгнемъ. Затова ние въ чл. 1 изрично казваме: „Застроени до влизането на този законъ въ сила недвижими имоти.“ Ние имаме предвидъ онѣзи жилищни постройки, които сѣ готови, които сѣ вече въ рѣшетъ на собственитѣ и които се използватъ за предназначението имъ, да бѣдатъ подложени на режима, който се предвижда изрично въ законопроекта — да бѣдатъ прехвърляни евентуално, само ако купувачътъ има лична нужда отъ имотъ, било за да живѣе, било за да упражнява своята професия, било за свои здравни нужди. Това е единъ специаленъ режимъ, който се прилага само къмъ застроени, готови вече обекти, прехвърлянето на които отъ една рѣка на друга не представлява никакъвъ публиченъ интересъ. И затова ние предвиждаме тия ограничения, които сега г-нъ Никола Мушановъ тълкува по единъ своеобразенъ начинъ, изхождайки отъ чл. 4.

Г-да народни представители! Г-нъ Мушановъ каза, че чл. 4, споредъ него, ималъ смисъла да забрани на жителитѣ въ населенитѣ пунктове съ повече отъ 15.000 жители да купуватъ недвижими имоти, предметъ на разпореденията на чл. 1, когато нищо подобно не казва този чл. 4. Чл. 4 казва, че членове 1 и 2 не се прилагатъ въ тия мѣста, което значи, че тамъ не може да се купуватъ, че тамъ не може да се придобиватъ имоти, а не че населението отъ тия пунктове може или не може да купува където и да е имотъ. Ясна е разликата тогава. Текстътъ изрично казва, че въ населени мѣста съ население по-малко отъ 15.000 жители никакви ограничения при прехвърлянето на имоти нѣма. Защо? Защото ние тамъ не констатираме никаква опасностъ отъ спекула, защото тамъ не констатираме натрупанитѣ сѣдства да се насочватъ къмъ покупка на имоти въ тия мѣста и по тия начинъ да се покачватъ застрашително ценитѣ имъ и евентуално да се застрашава националната монета. Ние казахме: нѣма защо да възпрепятствуваме едно лице, което желае да си купи имотъ, напиримѣръ, въ гр. Копривница — нека да заповѣда. Какъвъ интересъ отъ публиченъ редъ ни налага да ограничаваме покупко-продажбитѣ въ това населено мѣсто? Никакъвъ! Не е констатирана никаква спекула тамъ, не е констатирано никакво насочване на капитали къмъ тия мѣста и, следователно, нѣма нужда отъ нѣкакви ограничения тамъ. Ограниченията, следователно, се отнасятъ само до покупко-продажбитѣ въ населенитѣ мѣста, а не до това, дали жителитѣ въ тия мѣста иматъ или нѣматъ право да купуватъ. Това е съвършено ясно. И отъ това неправилно тълкуване на чл. 4 се вадѣ едно толкова странно заключение и се приписва на комисията, и евентуално на Народното събрание сега, намѣрението да дѣли българскитѣ граждани на привилегировани и непривилегировани. (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Чл. 1, следователно, по тия съображения ограничава прехвърлянето на завършенитѣ жилищни обекти или застроени имоти отъ една рѣка въ друга. Чл. 2 вече си поставя съвършено друга задача и затова режимътъ, който се предвижда за прехвърляне на мѣста за строежи и за лица, които могатъ да купуватъ, е съвършено другъ. Но и въ чл. 2 никъде нѣма да намѣрите едно разпоредяне, което да дѣли гражданитѣ на две категории и да казва, че нѣкои граждани

сѣ огледъ на това, дали произхождатъ отъ населено мѣсто съ 15.000 жители, или не произхождатъ, иматъ право да купуватъ, или нѣматъ право да купуватъ. Къде въ чл. 2 се казва, че ако едно лице е жителъ на единъ градъ, да кажемъ, съ население подъ 15.000 жители, може да купува, а ако е жителъ отъ единъ градъ съ надъ 15.000 жители, не може да купува? Такова ограничение нѣма. Ограничението е само въ този плафонъ, който се дава за евентуалния доходъ отъ обектитѣ, които могатъ да се купуватъ. И мотивировката е съвършено ясна.

Въ чл. 2 се казва, че може да се закупуватъ имоти за доходи, стига само доходътъ да не надхвърля сумата 120.000 л. годишно, и то колкото се касае до жилищни помѣщения, дюкяни и кантори. Ако, обаче, едно лице желае да вложи по-голямъ сѣдства и желае да получи доходъ по-високъ отъ 120.000 л. годишно, то трѣбва да вложи сѣдствата си въ обекти, които не сѣ нито жилищни помѣщения, нито кантори, нито дюкяни. Касае се въ този случай до строежъ на хотели, до строежъ на други нѣкои стопански предприятия, напиримѣръ съ целъ да се създаде индустрия, да се създаде търговия и т. н. Тамъ вече нѣма никакво ограничение за строежа, защото ние преценяваме, че въ тия моменти, въ които живѣемъ сега, има нужда отъ строежъ именно на такива обекти. Стройте хотели, защото хотелитѣ въ страната сѣ недостатъчни; строите индустриални предприятия, защото отъ индустрия имаме нужда, строите други доходни предприятия съ стопанско предназначение, защото отъ такива имаме нужда. Тамъ никакво ограничение ние не правимъ.

Очевидно е, г-да народни представители, че ние нито ограничаваме по тия начинъ лицата, които желаятъ да строятъ полезни отъ народно-стопанско гледище обекти, нито създаваме по-тѣсенъ кръгъ на купувачи, защото тукъ вече за купувачитѣ нѣма онова ограничение, което има по чл. 1.

Г-да народни представители! Ясно е, че тукъ ограничението е въ публиченъ, въ държавенъ интересъ. Нѣщо повече дори — желаещитѣ лица да вложатъ своитѣ сѣдства въ строежъ ние целимъ да ги насочимъ тамъ, където държавата, където обществото има интересъ, и затова имъ казваме: ще строите не тамъ, където по ваша преценка предвиждате да имате най-голямъ доходи, но тамъ, където ние преценяваме, че държавата ще има най-голямъ интересъ, където преценяваме, че има публиченъ интересъ; тамъ ще стидете, тамъ ще вложите капиталитѣ си!

Е добре, г-да народни представители, има ли тукъ раздѣление на гражданитѣ на привилегировани и непривилегировани? Очевидно, че не и че, следователно, тази конструкция, която прави г-нъ Мушановъ, за да направи сега единъ такъвъ тежъкъ упрѣкъ, почива на едно неточно тълкуване на чл. 4 въ връзка с членове 1 и 2 отъ законопроекта.

Г-да народни представители! Азъ искахъ да направя само тия нѣколко бележки, смѣтайки, че би се засегнало достоинството на Народното събрание, ако то действително изпадне въ една подобна грѣшка, която г-нъ Мушановъ иска да му припише.

По другитѣ критики, които направи г-нъ Мушановъ, г-да народни представители, азъ не смѣтамъ, че има мѣсто за нѣкакви особени възрания. Искамъ само специално да се спра на преходнитѣ разпоредения, които г-нъ Мушановъ разкритикува и отъ които извади известни заключения, несъответни на истинския смисълъ на текстоветѣ нито на чл. 23, нито на чл. 24.

Г-да народни представители! Ние по начало запазваме действителността на сдѣлките, които въ момента на сключването отъ гледище на тогава действащото право сѣ били действителни. Ние не искамъ сега чрезъ едно запретително разпоредяне да засегнемъ силата, правната сигурностъ на една сдѣлка, която въ момента на сключването преди известно време отъ гледище на действащия тогава законъ не е имала никакъвъ порокъ. Въ това отношение ние сме издържани и не дохождаме въ разрѣзъ съ никакъвъ правенъ принципъ. Г-да народни представители! И въ това отношение, следъ като бѣха вмѣкнати въ законопроекта, било въ неговитѣ наказателни разпоредения, било въ неговитѣ преходни правила, постановления, които целятъ да турятъ точка на известна недобросѣдствителностъ, или да уредятъ известни неуредени материи въ областта на съсобственитѣ етажни жилища, или въ друго отношение, въ връзка съ строежа, ние запазиме една основна идея: да създадемъ една правна сигурностъ и никой да не смѣта, че неговата сдѣлка, сключена въ единъ моментъ правилно отъ гледище на закона, може да бѣде засегната отъ другъ законъ съ обратна сила. Ние не сме дали на тия разпоредения, колкото и

да ги наричат нѣкои революционни, колкото и да ги наричат изключителни, обратна сила, за да засегнат въ основата правната сигурност, на която смѣтаме, че трѣбва да почива нашиятъ правенъ редъ.

И затова, сега, г-да народни представители, даже въ онова постановление, което г-нъ Мушановъ цитира — за 80-тѣ процента отъ продажната стойностъ на имота — нѣма нищо чудно. Касае се чисто и просто за едни продажби, сключени следъ 6 декемврий, значи следъ момента на забраната, но които сж сключени изключително съ целъ да се получатъ срѣдства, за да се платятъ данѣци, дължими на държавата. И ние казваме, ако единъ имотъ е продаденъ съ целъ да се плати данѣкъ на държавата, който се дължи, и ако този дължимъ данѣкъ е 80% отъ стойността на имота, тогава тая сдѣлка по изключение я признаваме за действителна, макаръ да е сключена следъ 6 декемврий 1941 г. Какво особено има въ това положение? По начало ние признаваме действителността само на сдѣлките, сключени преди 6 декемврий, като се прави изключение за такива сдѣлки, които сж сключени следъ 6 декемврий, въ които фискътъ е заинтересуванъ, въ които странитѣ, купувачътъ и продавачътъ, добросъвестно сж уговаряли съ целъ, съ намѣрение да се изплати едно задължение къмъ държавата, да се освободи продавачътъ отъ едно задължение, което му е тежало. Г-да народни представители! По този начинъ се услужва и на фиска, и на продавача, който се освобождава отъ едно задължение къмъ държавата.

Г-да народни представители! Азъ бихъ желалъ, този закон-проектъ действително да се разгледа съ всичката сериозностъ, която налага интересътъ, който е засегнатъ въ него и сложността на материята, която е включена въ него — една действително сложна материя, една материя, която се преплита съ разпореждания отъ фискаленъ характеръ, отъ финансовъ характеръ, отъ чисто правенъ характеръ, и, най-сетне, материя, която засѣга толкозъ разностранни и многобройни интереси на гражданитѣ. Едно обективно разглеждане на текстоветѣ, едно проникване въ смисъла имъ отъ гледище на последицитѣ, които ще иматъ, се налага, ако искаме да имаме ясна представа за резултатитѣ отъ този законъ.

Азъ зная какъвъ интересъ се влага отъ всички срѣди къмъ законопроекта и имамъ смѣлостта да заява, че комисията която по мандатъ на Народното събрание изработи този текстъ, бѣше въодушевена отъ желанието да се даде единъ по възможностъ съвършенъ законъ, който, пазейки правната сигурностъ, пазейки стабилитета на сдѣлките, сключени между гражданитѣ въ определенъ моментъ, не изпуска нито за моментъ интереситѣ на държавата, на фиска отъ гледище както чисто правно, юридическо, така и народостопанско. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: По чл. 1 има направено предложение отъ народния представител г-нъ Стоянъ Никифоровъ, който предлага, въ чл. 1, буква „а“, следъ думата „друго“ да се прибавятъ думитѣ: „достатъчно за него и семейството му“, съ което г-нъ министрътъ на финанситѣ не е съгласенъ.

Стоянъ Никифоровъ: Искамъ да го обясня.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Стоянъ Никифоровъ.

Стоянъ Никифоровъ: Г-да народни представители! Малката поправка, която предлагамъ да се направи въ буква „а“ на чл. 1, нѣма за залача нито да промѣни, нито да отрече целитѣ и задачитѣ на законопроекта. Азъ искамъ само да ви помоля да вникнете добре въ постановлението на чл. 1, буква „а“, за да видите, че моята поправка внася, бихъ казалъ азъ, една социалностъ, единъ моралъ, а главно — една грижа къмъ жилището на всѣки български гражданинъ. Прочетете го заедно съ мене, г-да народни представители, и вие ще видите, че е така.

Азъ ще ви дамъ единъ конкретенъ примѣръ, за да се разбере моята мисль и да се види, че наистина поправката е целесъобразна и полезна. Въ чл. 1, точка „а“, е казано: „За задоволяване личнитѣ и на семейството на купувача жилищни нужди, ако купувачътъ нѣма друго жилище“ — тогава му се разрешава да купи имотъ. Азъ казвамъ: следъ думата „друго“ да се прибавятъ думитѣ: „достатъчно за него и семейството му.“ Какво значи това, г-да народни представители? Единъ гражданинъ преди 10-15 години си купува апартаментъ отъ 3 стаи. Минаватъ 10-15 години. Благодарение на спестовностъ и добра работа той успѣва малко пари, но заедно съ това подрастватъ неговитѣ 4-5 деца и ставатъ 17-18-19 годишни. Тия 3-4-5 деца не могатъ да продължаватъ да живѣятъ въ 3 стайки,

да спятъ заедно въ една стая момиче и момче. Пъкъ, най-сетне, и отъ гледище на културнитѣ нужди е полезно да се даде възможностъ на този гражданинъ да купи единъ апартаментъ отъ 4 или 5 стаи, за да задоволи нуждитѣ на своето семейство.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Новъ апартаментъ не му е забранено да купи, г-нъ Никифоровъ.

Стоянъ Никифоровъ: Вие казвате, че новъ апартаментъ не му е забранено да купи, може да купи. Но защо го ограничавате? Вие казвате да почака 2-3 години, когато голѣмото му дете стане пълнолѣтно и на негово име да купи апартаментъ.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Ако позволите, г-нъ Никифоровъ. Нѣма никаква забрана, такъвъ гражданинъ да купи и сега отъ новостроящитѣ се апартаменти. Може да купи.

Стоянъ Никифоровъ: Къде сж тия новостроящи се апартаменти? Кога ще станатъ? Защо ще чака? Единъ новостроящ се апартаментъ ще стане подиръ 2-3 години, а отъ старитѣ защо да нѣма възможностъ да купи? Защо Вие ме принизявате социално и защо ме гнетите да стоя още 2-3 години съ моитѣ 4-5 деца въ 2-3 стайки и не ми позволявате да си купя по-голѣмъ апартаментъ? Къде е социалната грижа на държавата къмъ жилищната нужда на този, който иска да се настани по-удобно, за да може да преживява заедно съ децата си? Моето предложение измѣнява ли сж нѣщо законопроекта? Защо принуждавате гражданитѣ, които по една или друга причина иматъ само 2-3 стайки, а иматъ възможностъ и въ интереса на децата си да купятъ по-голѣмъ апартаментъ, да не могатъ да си купятъ отъ старитѣ апартаменти, или евентуално отъ еврейскитѣ апартаменти, които не зная какво ще прави държавата, като ги вземе, но може и да ги продаде?

Ето защо, г-да народни представители, азъ считамъ, че тая малка поправка, която азъ предлагамъ, не промѣня целтъ на законопроекта, която е — тъй както чухъ — да се спре спекулата и да се направи нѣщо да се пресѣкатъ известни прояви. Затова ви моля да съчетете тая малка поправка за действително необходима отъ социално и жилищно гледище и да я приемете.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-да министритѣ не сж съгласни съ предложението на народния представител г-нъ Стоянъ Никифоровъ. Които приематъ предложението на г-нъ Стоянъ Никифоровъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ заглавието и чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

Чл. 2. Мѣста, застроени или незастроени, могатъ да бъдатъ купувани за построяване на нови сгради, било за използване отъ купувача, било за продажба изцѣло или на части. При тия покупки ограниченията, предвидени въ чл. 1, не се прилагатъ. Това важи както за този, който купува мѣста, за да строи, така и за онзи, който купува такива постройки, етажи или части отъ етажи. Въ последния случай не могатъ да се купуватъ жилища, дюкани и кантори, заедно или поотдѣлно, даващи бруто доходъ повече отъ 120.000 л. годишно.

Купувачътъ е длъженъ да почне строежа въ осемъ-месеченъ срокъ отъ купуване на мѣстото.

За незапочване строежа въ горния срокъ, освенъ поради случайно събитие или непреодолима сила, на купувача се налага отъ министра на благоустройството, по докладъ на надлежната техническа власть, глоба, както следва: 1% върху стойността на мѣстото за първия месецъ, 2% — за втория, 3% — за третия, 4% — за четвъртия, 5% — за петия и 6% за шестия.

Ако до края на шестия месецъ постройката не бѣде започната, мѣстото се отчуждава въ полза на държавата по лична оценка, а полюбенията, ако има такива, по оценка на вещи лица, назначени по реда на чл. 63 отъ закона за данѣка върху приходитѣ.

Отчуждението се извършва съ постановление на Министерския съветъ, по докладъ на министра на благоустройството, и имотътъ се предава на държавата веднага, следъ като се внесе стойността му на името на собственика въ Българската народна банка.

За бѣлѣжка. Продавачитѣ на дворни мѣста за строежъ могатъ да получатъ въ построенитѣ върху тѣхъ сгради етажи или части отъ етажи, равноценни на мѣстото, безъ да се ограничаватъ отъ разпорежданията на чл. 1.

Въ текста е казано „министра на благоустройството“, а трѣбва да се чете „министра на общественитѣ сгради, жилищата и благоустройството.“

Председателствуващ Никола Захариевъ: По чл. 2, алинея първа, народниятъ представител г-нъ д-ръ Никола Минковъ предлага, вмѣсто: „Въ последния случай не могатъ да се купуватъ жилища, дюкяни и кантори, заедно или поотдѣлно, даващи бруто доходъ повече отъ 120.000 л. годишно“, да се приеме: „Но и въ такъвъ случай никой не може да купува имоти, които биха увеличили brutния му доходъ отъ недвижими имоти на повече отъ 120.000 л. годишно.“

Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Г-да народни представители! Има множество лица, които при режима на нашитѣ граждански закони досега получаватъ доходи отъ недвижими имоти годишно по 120.000 л. и много повече отъ 120.000 л. Тѣхъ този законопроектъ не засѣга. Има много лица, които презъ изтеклитѣ 1940 и 1941 години, желайки да вложатъ паритѣ си въ недвижими имоти и подчертавайки липсата си на вѣра въ българския левъ, накупиха недвижими имоти. Сега сѣщитѣ тѣзи лица, по силата на чл. 2, независимо отъ онова, което сѣ закупили въ далечното минало или въ близкото минало — презъ последнитѣ 1940 и 1941 години — ние имъ даваме право, безъ да държимъ смѣтка за доходитѣ, които получаватъ досега отъ недвижими имоти, да закупуватъ нови недвижими имоти, които ще имъ даватъ нови 120.000 л. годишенъ доходъ. Следователно, не става въпросъ, че не могатъ да получаватъ отъ недвижими имоти повече отъ 120.000 л. доходъ въобще, а този членъ предвижда, че тѣ ще могатъ да закупятъ наново недвижими имоти, които само тѣ ще имъ донасятъ нови 120.000 л. годишенъ доходъ.

Като изхождамъ отъ целитѣ, които си поставя този законопроектъ, че въобще поупуката на недвижими имоти въ времената, които преживяваме, ще бѣде разрешавана само на нуждаещи се или на онѣзи, които искатъ да си намѣрятъ покривъ, или на онѣзи, които искатъ да намѣрятъ единъ малкъ доходъ, азъ намирамъ, че съ разрешението, което се дава на въпроса въ чл. 2, се отива въ очевиденъ разрѣзъ съ тѣзи цели. И затова поддържамъ предложението си, че никой не може да купува нови недвижими имоти такива, които да му даватъ единъ доходъ, който, събранъ къмъ дохода отъ притежаванитѣ вече недвижими имоти, да бѣде повече отъ 120.000 л. годишно.

Ще ми се направи, може би, възражението: да, но по този начинъ ние спираме и препятствуваме строежа. Това не е вѣрно, г-да народни представители, затова защото строежътъ по обективни причини — знаете ги много добре — не може да дойде до своето предвоенно ниво. И безъ това строежътъ е спънатъ, и безъ това броятъ на сградитѣ, поради липсата на строителни материали, нѣма да бѣде такъвъ, какъвто е нужденъ за онѣзи, които искатъ покривъ. Ежегодно въ София се създаватъ около 15.000 нови семейства. Имаме приливъ на нови хора, имаме създаване на нови семейства. Следователно, само за тѣзи нуждаещи се и при най-насърдненъ строежъ, поради обективнитѣ препятствия, пакъ нѣма да стигнатъ строежитѣ. И тази разпоредба на чл. 2 не само че нѣма да насърди строежа, но тя ще има само единъ резултатъ, че ще се яви като препятствие за онѣзи, които нѣматъ покривъ или иматъ минималенъ доходъ, да се добератъ до такъвъ покривъ, до жилище, а онѣзи, които иматъ вече многобройни недвижими имоти, по силата на този законопроектъ ще могатъ да дойдатъ и да кажатъ: ние имаме недвижими имоти, обаче искаме нови, които ще ни дадатъ още 120.000 л. годишенъ доходъ.

Председателствуващ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Азъ искамъ само да заявя, че сме съгласни съ предложението на г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Крумъ Митакъвъ: Искамъ само да се направи едно пояснение. Моля г-нъ д-ръ Минковъ да поясни, ще се засегнатъ ли и тѣзи съпритежатели на имоти, които досега сѣ заявили искове за изкупуване при това положение, на примѣръ, за продадени имоти. Искамъ да се направи декларация, понеже, следъ като законътъ влѣзе въ сила, може да се смѣта, че тамъ ще стане нова продажба. Да се поясни, засѣгатъ ли се и тия, които сѣ получили вече право за изкупуване споредъ сегашния законъ за станали вече продажби.

Д-ръ Никола Минковъ: Въ всички случаи никой не може да получи въ бъдеще имоти, които ще му увеличатъ дохода на повече отъ 120.000 л. Азъ изхождамъ отъ началото, че тази разпоредба ще бѣде въ сила до края на ненормалната обстановка.

Председателствуващ Никола Захариевъ: Ще гласуваме. Които приематъ предложението на народния представител г-нъ д-ръ Никола Минковъ, както го прочетохъ, съ което г-нъ министърътъ на финанситѣ е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Стефанъ Радионовъ и Никола Василевъ: Нѣма мнозинство.

Председателствуващ Никола Захариевъ: Моля ви се.

Никола Василевъ: Още единъ пътъ гласувайте.

Председателствуващ Никола Захариевъ: Ще гласувамъ втори пътъ. Които приематъ предложението на народния представител г-нъ д-ръ Никола Минковъ, съ което г-нъ министърътъ на финанситѣ е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Прочетете, г-да! Мнозинство, Събранието приема.

По забележката къмъ чл. 2 има думата народниятъ представител г-нъ Стамо Колчевъ.

Стамо Колчевъ: Понеже въ преходнитѣ разпореджания не се говори нищо за ония договори, които сѣ заключени досега, и споредъ които срещу мѣста се получаватъ по 2-3 апартамента, добре е да се поясни отъ г-на докладчика или отъ г-на министра, ще трѣбва ли и за тия случаи да се съблюдаватъ разпореджанията на чл. 10 или не.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Засѣгатъ се само тия, които тепърва ще купуватъ мѣста за застрояване.

Стамо Колчевъ: Азъ искамъ, и г-нъ министърътъ да заяви това.

Министъръ Добри Божиловъ: Потвърждавамъ казаното отъ г-на докладчика. Тѣзи, които сѣ заварени на първа, на втора плоча, не се засѣгатъ. Сключенитѣ договори ще бѣдатъ изпълнени.

Серафимъ Георгиевъ: Г-не министре! Следъ толкова дългитѣ разисквания по законопроекта въ комисията, моля да не се съгласяватъ съ никакви предложения. (Възражения)

Д-ръ Николай П. Николаевъ: Какъ може така! Следъ толкова разисквания законопроектътъ да бѣде обѣрканъ сега!

Серафимъ Георгиевъ: Тѣзи, които искатъ да правятъ предложения, да бѣха дошли въ комисията. (Глъчка)

Председателствуващ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля, г-да. Ще гласуваме чл. 2.

Които г-да народни представители приематъ чл. 2, ведно съ гласуваното предложение на г-нъ д-ръ Никола Минковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема (Възражения)

Велизаръ Багаровъ: Малцинство бѣше.

Председателствуващ Никола Захариевъ: Не е малцинство. — Които приематъ чл. 2, както се докладва отъ г-на докладчика, ведно съ приетото предложение на г-нъ д-ръ Минковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Възражения) Азъ гледамъ мнозинство.

Д-ръ Петъръ Кюсеиановъ: Ние оспорваме вота по предложението на Минковъ.

Председателствуващ Никола Захариевъ: Моля! Гласува се два пъти предложението на г-нъ д-ръ Минковъ и се прие.

Д-ръ Николай П. Николаевъ: Оспорваме гласуването.

Велизаръ Багаровъ: Оспорваме. Малцинство бѣше.

Д-ръ Петъръ Кюсеиановъ: Не може да си играете така! Оспорваме. Сложете пакъ на гласуване!

Председателствуващ Никола Захариевъ: Какво искате?

Д-ръ Петър Кюсеиановъ: Да, гласувайте го. Оспорваме.

Председателстващ Никола Захариевъ: Вие оспорвате г-нъ Кюсеиановъ? Добре! — Ново оспорване на вота по предложението на г-нъ д-ръ Минковъ.

Стефанъ Багриловъ: То е гласувано съ болшинство.

Петър Савевъ: Не може да се гласува 20 пъти.

Председателстващ Никола Захариевъ: Понеже два пъти гласувахъ и двата пъти се получи болшинство, но се оспорва, следва да се направи предложението или за поименно гласуване, или за гласуване по другъ начинъ, предвиденъ въ правилника. Понеже до този моментъ не е направено такова предложение, остава си вота, който съмъ провъзгласилъ — че това предложение е получило мнозинство. (Ръкоплъскания)

Които приематъ чл. 2, ведно съ приетото предложение на г-нъ д-ръ Никола Минковъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Д-ръ Петър Кюсеиановъ: Малцинство! Г-не председателю! Да се разберемъ. Защо бързате? Защо искате да гласувате по единъ въпросъ, който не е достатъчно изясненъ? Вървайте, че по този текстъ, за дохода до 120.000 л., 6 дни сме се балтавили въ комисията. Затова казвамъ пакъ да проверите, дали за това предложение на д-ръ Минковъ има мнозинство или не, и да се свърши. Направете или поименно гласуване, или друго, но азъ оспорвамъ вота по предложението на д-ръ Минковъ и предлагамъ да се направи проверка.

Председателстващ Никола Захариевъ: Г-нъ Кюсеиановъ! Азъ проверихъ вота три пъти. Първиятъ пътъ обявихъ мнозинство, оспори се. Гласувахъ втори пътъ, — пакъ имаше мнозинство. И трети пътъ гласувахъ члена съ предложението на г-нъ д-ръ Минковъ, и пакъ се получи мнозинство. (Къмъ докладчика) Четете чл. 3.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 3. Непокрити недвижими имоти повече отъ 30 декара могатъ да бъдатъ купувани само отъ лица, които се занимаватъ съ земедѣлие или скотовѣдство.

Тази разпоредба не се отнася до купуване имоти за търговски и индустриални нужди.

Правилата на алиен втора до пета отъ чл. 2 на този законъ се прилагатъ съответно и въ този случай.“

Председателстващ Никола Захариевъ: По чл. 3 има предложение отъ народния представителъ г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ, което г-нъ министърътъ е прегледалъ и се е съгласилъ съ него: „Въ чл. 3, втория редъ, първата алинея, следъ думата „които“, се прибавятъ думитъ: „по занятие.“

Които приематъ предложението на г-нъ Цвѣтковъ...

Атанасъ Цвѣтковъ: Искамъ да го обясня.

Председателстващ Никола Захариевъ: То е ясно, г-нъ Цвѣтковъ.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: То се разбира отъ самия текстъ на члена.

Арх. Петъръ Дограмджиевъ: Ясно е. (Глъчка)

Председателстващ Никола Захариевъ: Моля, г-да.

Атанасъ Цвѣтковъ: Г-да народни представители! Ако има някой принципъ важенъ въ тоя законъ, това е именно принципътъ на чл. 3, за който човѣчеството въ миналото е водило много борби. Може ли законодателятъ на двадесетия векъ да го отгъне? Азъ предлагамъ да се прибавятъ думитъ: „по занятие“ — значи, които по занятие се занимаватъ съ земедѣлие, тѣ да могатъ да купуватъ земя. Моето предложение е единъ видъ тълкуване на този членъ.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Комисията не е имала друго разбиране. Могатъ да купуватъ до 30 декара само лица, които се занимаватъ съ земедѣлие и скотовѣдство, които сж земедѣлци. Въ такъвъ смисълъ е употребенъ изразъ „които се занимаватъ.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Василь Митакъ: Г-да народни представители! Думитъ „по занятие“ бѣха вписани въ първоначалния проектъ, но се изхвърлиха, защото се намѣриха излишни. „Които се занимаватъ съ земедѣлие и скотовѣдство“ — самиятъ този изразъ показва, че тѣзи лица трѣбва да се занимаватъ по занятие съ земедѣлие и скотовѣдство. Азъ намирамъ за излишно прибавянето на думитъ „по занятие“, защото ще има повторение. И безъ това смисълътъ се разбира. Смисълътъ е, че тѣзи лица по занятие се занимаватъ съ земедѣлие и скотовѣдство.

Председателстващ Никола Захариевъ: Г-нъ Цвѣтковъ! Г-нъ министърътъ на правосъдието обясни, че въ такъвъ смисълъ е текстътъ на законопроекта, въ какъвто е и Вашето предложение. Следъ тѣзи обяснения Вашето предложение е излишно.

Атанасъ Цвѣтковъ: Моето предложение все пакъ има смисълъ. Азъ ще ви дамъ примѣри отъ миналото.

Председателстващ Никола Захариевъ: Ще гласувамъ предложението на г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ.

Които приематъ предложението на г-нъ Цвѣтковъ, въ втори редъ на чл. 3, следъ думата „които“ да се прибавятъ думитъ „по занятие“, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 3, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 4. Членове 1 и 2 не се прилагатъ въ населени мѣста съ жители по-малко отъ 15.000, освенъ по постановление на Министерския съветъ.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Дѣлчо Тодоровъ. — Имате ли предложение г-нъ Тодоровъ? Вие нѣмате предложение.

Дѣлчо Тодоровъ: Нѣмамъ предложение, но искамъ да говоря.

Председателстващ Никола Захариевъ: Г-нъ Тодоровъ се отказва.

Които приематъ чл. 4, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 5. Членове 1, 2 и 3 не се прилагатъ, ако купувачъ е държавата, общината или държавно-автономно учреждение.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Глава II.

Забрана за придобиване и притежаване недвижими имоти.

Чл. 6. Чужди поданици, физически или юридически лица, могатъ да придобиватъ недвижими имоти съ постановление на Министерския съветъ, по докладъ на съответния министъръ, само ако сж получили разрешение да се установятъ въ страната на постоянно мѣстожителство (чл. 27 отъ закона за българското поданство):

а) за търговски или индустриални цели и нужди;

б) за културни и просвѣтни цели и нужди;

в) за личнитъ на купувача и семейството му жилищни нужди, ако е пребивавалъ въ страната повече отъ петъ години.

Този членъ не се отнася до чужденци, правата на които сж опредѣлени по особени конвенции.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 7. Лица отъ еврейски произходъ не могатъ да притежаватъ недвижими имоти, освенъ за задоволяване личнитъ и на семейството имъ жилищни нужди и за задоволяване нуждитъ на упражняваното отъ тѣхъ занятие.“

Тази разпоредба не се отнася до лицата, посочени в чл. 33 от закона за защита на нацията, с изключение на доброволците и ония, които са напуснали страната и не са се завърнали до влизане на настоящия закон в сила."

Председателстващ Никола Захариев: По чл. 7 има направено предложение от народните представители г-да Дочо Христов и Димитър Андреев, които предлагат, втората алинея на чл. 7 да се заличи.

Има и предложение от народния представител г-н Лазар Попов, който предлага, към чл. 7 да се постави нова алинея втора в смисъл: „Лица от еврейски произход, установени на постоянно мѣстожителство в страната след 1 януарий 1915 г., не могат да притежават недвижими имоти в пределит на царството. Имотит, които притежават, се обявяват за държавна собственост, а стойността им се заплаща по реда и начина, предвиден в чл. 9. Тѣзи имоти могат да се продават само на лица от български произход, които не притежават никакви имоти."

Има думата г-н Христов.

Дочо Христов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Предложението, което се съобщава от г-на председателя, направено от мене и колегата Димитър Андреев, е в смисъл да бъде заличена втората алинея на чл. 7, тъй като тя не съществува и в закона за еднократния данък на евреит. В втората алинея е казано, че забраната за притежаване на недвижими имоти не се отнася за лица от еврейски произход, предвидени в чл. 33 от закона за защита на нацията, с изключение на доброволците и на напусналит страната и завърнали се в пределит в царството до влизане на настоящия закон в сила. Чл. 33 визира следнит лица: а) които са родени в България и са имали непрекъснато мѣстожителството си в България до влизането на закона в сила, са български поданици и са приели християнството до 1 септември 1940 г. и б) които до 1 септември 1940 г. са встъпили в брак с лица от български произход и са приели християнството до влизането на закона в сила.

Г-да народни представители! Общият принцип, възприет от закона за защита на нацията, е да издигне българина, българското население на по-голяма висота, да създаде различие между българи и чужди поданици, българи и лица от еврейски произход.

Аз лично не мога да си обясня, защо това изключение го нѣмаше в закона за еднократния данък, с който бѣха обложени евреит. Независимо от това аз считам, че текстът на чл. 7 трѣбва да остане така, както бѣше предложен от Министерския съвет. Министерският съвет излѣзе ясно и открито и изключи евреит от каквито и да било облекчения по този закон. Комисията, обаче, изключва от разпоредбит на този закон лицата, визирани в чл. 33 от закона за защита на нацията.

Петър Савов: Облекчава ги, като увеличава срока за доброволнит продажби.

Дочо Христов: За мене остава единъ въпрос, на който трѣбва да се отговори. Правителството внесе първоначалния проект с мотиви ясни и категорични, защо има точно такъв текст чл. 7. Комисията внесе своя доклад с общия израз, че, след като проучила законопроекта, направила съответнит поправки и допълнения в него. Аз поне лично нѣма да гласувам за това допълнение, направено от комисията в чл. 7, а ще гласувам за текста, внесен от правителството. Аз не мога да поема публичната, обществената отговорност да гласувам предложението от комисията. Правителството обсъжда два месеца този законопроект и намира, че тия лица трѣбва да бъдат изключени от каквито и да е облекчения. Комисията поема обществената отговорност, като дава такива облекчения, каквито в първоначалния проект правителството не предвиждаше. Аз считам, че всѣки има право да иска мотивит и съображенията на комисията за това допълнение. Ако правителството е съгласно с това допълнение за даване на облекчения на евреит, нека и то да каже мотивит си, да ги знаем, за да можем с чиста съвест да одобрим това, което предлага комисията.

Аз мисля, че за да не стават разисквания и за да не се дават обяснения, трѣбва да приемем текста на чл. 7 както бѣше в първоначалния проект, без добавката, направена от комисията. Приемайки текста, предложен

от правителството, ние ще отстраним възможността за лицата, визирани в чл. 33 от закона за защита на нацията, да прикриват имотит си, които правителството, финансовият министър, ще иземе по начина, предвиден в закона. Иначе ще имаме една отворена врата. Ние видѣхме резултата от приложението на закона за защита на нацията. Ние оставихме там една уж малка вратичка, продиктувана смѣло от човѣколюбие, от човѣщина. В тая вратичка евреит си пѣхнаха само прѣстчетата, тя стана много широка и днес остана само една илюзия от приложението на закона за защита на нацията. В тоя закон има много разпореждания, които неправилно се приложиха. Тук се изнесоха случаи. Въпрѣки забраната за евреит да не ходят по-късно от 9 ч. вечерта, 60-70% от тѣх имат в джоба си бележки по различни причини и се движат по-късно тук и там. Знаем и редица още други постановления — да не ги изброявам тук, защото ми е малко времето, в което имам правото да говоря — които не се прилагат, по които има много заобикаляния, защото се направиха отстъпки. При приложението на тоя закон, ние трѣбва да вземем предвид поуката, която имаме от приложението на закона за еднократния данък. Там не се изключи никой, и, слава Богу, евреит не загинаха от приложението на закона.

Аз моля, г-да народни представители, да се съгласим да приемем текста на чл. 7 такъв, какъвто бѣше предложен първоначално, като изхвърлим добавената от комисията втора алинея, с която се изключват лицата, предвидени в чл. 33 от закона за защита на нацията.

Аз зная какво ще ми се възрази — че имало нѣкои заслужили хора, които непременно трѣбва да минат по нѣкакъв начин тук, да бъдат облекчени, фаворизирани. Много от тия заслужили хора повече са взели от българската държава, отколкото са дали (Ржкопѣскания) — много повече от онова, на което тѣ претендират. Ако е въпрос за отдѣлни лица, аз казвам: дайте ги да ги видим кои са! Набройте ги — единъ, три, пет, десет души и съ специален закон ги освободете от действието на този или онзи закон. Но недейте вие, които предлагате тая алинея, заради двама-трима души да вкарват масата, защото ще изтърбушете цѣлия закон, от който нѣма да се получи никакъв резултат. Когато гласуваме тоя закон, недейте поставя на еднаква почва, на еднакво зачитане в българската държава и евреит, и българит. Недейте прави никакви изключения, а изпълнете дълга си като истински защитници на българската нация, на българския народ, на ония, които са ни прати тук да защитаваме тѣхнит интереси.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Димитър Андреев.

Димитър Андреев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! В първоначалния проект, представен от Министерския съвет, чл. 7 имаше следния текст: (Чете) „Лица от еврейски произход не могат да притежават недвижими имоти. Това правило не се отнася до имотит, които служат за задоволяване личнит и на семейството на лицето жилищни нужди или за задоволяване нуждит на упражняването от него занятието.“ Значи, прокарваше се правилото, че евреит нѣмат право да притежават недвижимата собственост с изключение на едно жилище и на едно помѣщение, в което да упражняват своето професионално занятие. Съображенията на Министерския съвет да приеме това, очевидно, са били, от една страна, да бъде консеквентен, да следва принципа, че българската земя трѣбва да бъде притежание на българит, и, от друга страна — призрактът на жилищната криза.

В малката комисия, излъчена от двѣт комисии, финансовата и правосѣдната, този текст се разшири, прокара се вече едно друго начало. Към този текст се прибави една втора алинея, където се каза: (Чете) „Тази разпоредба не се отнася до лицата, посочени в чл. 33 от закона за защита на нацията, с изключение на доброволците и ония, които са напуснали страната и не са се завърнали до влизане на настоящия закон в сила.“ Съ тази разпоредба ония, които се покрѣстиха до 1 септември 1940 г., се поставят в по-добро положение, отколкото, напримѣр, доброволцит. Ако единъ доброволец, участвувал в войната, има две къщи, съгласно това правило ще му се вземе едната къща, ако не е покрѣстен. А ако единъ евреин, който не е бил доброво-

лецъ или не е участвувалъ въ войната, но се е покръстил до 1 септемврий 1940 г., има 20 къщи, нѣма да му вземете нищо. На единъ Жакъ Асеовъ, на единъ Ангелъ Куомджийски, следователно, които сѣ се покръстили преди 1 септемврий 1940 г., тѣхнитѣ имоти ще останатъ незасегнати, а на единъ доброволецъ, участвувалъ въ войната, ако има две къщи, ще му вземете едната къща. Понеже чл. 33 не дава привилегия на бойцитѣ, които сѣ участвували на фронта, ще се яви и следниятъ курioзъ: единъ еврейинъ, който е участвувалъ 4 години въ войната и има две къщи, ще му вземете едната, а другъ еврейинъ, който не е участвувалъ въ войната, само за това, че се е покръстилъ до 1 септемврий 1940 г. и има 20 къщи, нѣма да му вземете нищо.

Какво искаме съ това предложение, което правимъ съ Дочо Христовъ? Искаме да остане текстътъ на чл. 7 тѣй, както е въ проекта на Министерския съветъ, съ други думи: да се заличи втората алинея, поставена отъ малката комисиия и наложена и приета снощи въ общата комисиия, отъ дветѣ комисиии. Значи, ние искаме, независимо отъ това, дали еврейтѣ сѣ се покръстили или не сѣ се покръстили, да може да притежаватъ само по една къща и по едно помѣщение, въ което да упражняватъ професионалното си занятие, правило, което ние приложиме и въ закона за измѣнение и допълнение на закона за изплащане на непокрытитѣ имоти на лица отъ еврейски произходъ, предложени на държавния поземленъ фондъ за изкупуване, съгласно закона за защита на нацията и въ закона за еднократния данѣкъ върху имуществата на лицата отъ еврейски произходъ.

Г-да народни представители! Като най-важно отъ съображенията ми е онова, което е изтъкнато както въ мотивитѣ на законопроекта, така сѣщо и въ мотивитѣ, които изложи г-нъ министърътъ на финанситѣ въ своитѣ обяснения, които даде при първото четене на законопроекта. Предъ насъ се изпрѣчва една жилищна криза. Предъ този фактъ ние не трѣбва да си затваряме очитѣ. И това не е само едно предположение. Говоря за положението въ София. Естественитѣ прирастъ на София годишно е 15.000 жители. Смѣтано 4 души въ едно семейство, това прави нуждата отъ 3.200 апартамента годишно. Годишно не се строятъ повече отъ сто кооперации, които нѣматъ повече отъ 15 апартамента, или, съ други думи, ние строехме досега срдно не повече отъ 1.500 апартамента годишно. Явява се, както виждате, единъ недостигъ не по-малко отъ 2.000 апартамента. Тази година завършихме съ 52 кооперации, които иматъ около 700 апартамента. Настоящата строителна година ще даде още по-малко. И азъ съмъ твърде много песимистично настроенъ относно това, дали тоя законъ създава условия за строежъ. При положението, което прокарва този законъ, че ще трѣбва предприемачътъ да купи мѣстото, че ще трѣбва да инвестира въ постройка 3-4 или 5 милиона лева и при положението, че той, следъ като свърши строежа, ще трѣбва да тегли единъ калемъ и да види, колко му струва постройката, за да я предложи на купувачитѣ, нѣщо, което 99% отъ предприемачитѣ въ София не правятъ, азъ не виждамъ условия за строежъ. И когато говоримъ за тази жилищна криза, която ще настѣпи, азъ се сѣдамъ за нашия чиновникъ, на когото ние не можемъ да увеличимъ заплатата; онзи чиновникъ, свитѣ нѣкъде въ покрайнинитѣ на града, съ семейство отъ нѣколко деца, съ 2-3 хиляди лева заплата, която не му стига за подметки. Когато говоримъ за жилищната криза, азъ си спомнямъ за тия 15.000 души съ сини книжки въ София, които чакатъ да получатъ по една лъжица чорба отъ безплатнитѣ кухни; бездомници, които нѣма къде да се прибератъ. И сега, когато комисиията ни предлага чл. 7 съ друго съдържание, тя изтъбушва истинската целъ на Министерския съветъ. Защото при 750 и нѣколко души покръстени евреи презъ 1940 г., срещу само 137 души къмъ 1938 г. въ цѣла България, ние нѣма да можемъ да обхванемъ по-голямъ брой лица, които иматъ къщи въ София. Ние всѣщностъ, го нейки да разрешимъ жилищната криза, като вземемъ имотитѣ на еврейтѣ, нѣма да постигнемъ целта.

Г-да народни представители! За менъ единъ покръстенъ еврейинъ не става по-добъръ отъ единъ непокръстенъ. Покръстениятъ Жакъ Асеовъ до 1 септемврий 1940 г. не е по-добъръ отъ онзи, който не е покръстенъ, който е останалъ вѣренъ на вѣрата си и има две къщи. На Жакъ Асеовъ нѣма да вземете къщитѣ, а на останалия вѣренъ на вѣрата си еврейинъ ще му вземете едната. Ние не гонимъ религията, ние гонимъ националния произходъ при натрупването на богатства, защото натрупването на богатства е

ставало поради качества, присѣщи на този произходъ. И когато ние тукъ изключваме всички лица по чл. 33, ние не разрешаваме проблемата, както трѣбва. Ние не вършимъ и не искаме експроприация. Ние искаме да вземемъ имотитѣ на тия евреи въ името на една обществена нужда. И щомъ като такава обществена нужда, каквато е жилищната криза, съществува, и щомъ като тия имоти се заплащатъ, то очевидно, че това не е експроприация, а е обикновено отчуждение, което вършимъ и при други случаи. Дайте да вземемъ къщитѣ на богатитѣ евреи. Предпочетете обществения интересъ, влѣзте въ положението на бедстващитѣ чиновници и работници, за задоволяването на чинито нужди ще послужатъ къщитѣ на богатитѣ евреи. (Глъчка)

Д-ръ Георги Липовански и инж.-арх. Иванъ Гърковъ: Какво е това!

Крумъ Митакъвъ: Народното събрание прилича на пазаръ. Всички приказватъ.

Димитъръ Андреевъ: Г-да народни представители! Не е безъ значение, какъ ще се отрази срдъ обществото обстоителството, че Министерскиятъ съветъ внася единъ текстъ по-ограничителенъ, като прокарва правилото, че еврейинътъ не трѣбва да има повече отъ една къща и помѣщение, кждето да упражнява професионалното си занятие, а комисиията или Камарата разширява този текстъ и изключва отъ тѣзи ограничения лицата по чл. 33.

Г-да! Носи се една легенда, че режимътъ, на който сѣмъ подложени еврейтѣ у насъ, е едва ли не най-тежкиятъ, който съществува въ цѣлия свѣтъ. Азъ имамъ тукъ подъ ръка нѣколко съобщения, печатани въ нашитѣ вестници, и ще ви посоча, че режимътъ на еврейтѣ въ другитѣ европейски държави е далечъ по-тежъкъ, отколкото този у насъ. Ето ви едно съобщение, дадено въ нашитѣ вестници, за еднократното облагане на еврейтѣ съ 20% данѣкъ въ Словашко. Освенъ това, тамъ е издадена една наредба, която позволява на еврейтѣ да държатъ въ къщитѣ си до 3.000 крони, а еврейскитѣ предприятия могатъ да държатъ въ каситѣ си само до една десета отъ търговския оборотъ на предприятията си. Останалитѣ пари еврейтѣ ще трѣбва да внасятъ въ специално за тѣхъ уредени банки, поставени подъ особенъ режимъ.

Еврейтѣ въ Румъния. Румъния откупи почти всички еврейски предприятия, нѣщо, което не е станало у насъ съ никое еврейско предприятие. Ето една телеграма отъ 5 октомврий м. г., публикувана въ нашитѣ вестници: (Чете) „Презъ септемврий румънската държава е откупила 11 отъ най-големитѣ еврейски индустриални предприятия, като на притежателитѣ имъ сѣ издадени дългосрочни бонове, които сѣмъ лични и безъ право на прехвърляне.“ По-нататъкъ. Въ Румъния конфискуваха всички еврейски плавателни сѣдове, всички параходи, морски и рѣчни. (Чете) „Букурещъ, 10 декемврий. Съ специаленъ декретъ водачътъ на румънската държава разпорежда, щото всички морски и рѣчни плавателни сѣдове, намиращи се въ рѣцетѣ на евреи или еврейски дружества, да се иззематъ отъ органитѣ на държавата.“ По-нататъкъ. Въ Румъния еврейтѣ ги лишиха изцѣло отъ правото да притежаватъ недвижима собственост. (Чете) „Обнародвана бѣ нова наредба-законъ относно имотитѣ на еврейтѣ. Съ тази наредба се премахва необходимото по-рано лично призоваване за лишаването отъ собственостъ и се опредѣля датата 26 октомврий, на която престава правото на собственостъ на бившитѣ еврейски собственици, които ще могатъ да обитаватъ въ сградитѣ, които сѣмъ били дотогава тѣхна собственостъ, като наематели, въ течение на 6 месеца. Всички наемни договори за тѣзи сгради се унищожаватъ по право отъ м. априлъ 1942 г. Наемитѣ ще бждатъ изплащани по смѣтката на „Националния центъръ за румънизация.“

Такива ограничения съществуватъ и въ Франция отъ 2 декемврий м. г. (Чете) „Френското правителство е одобрило два нови закона, съ които се ограничаватъ правата на еврейтѣ въ Франция. Съ първия законъ се забранява спекулата отъ страна на еврейтѣ съ недвижими имоти; забранява имъ се да иматъ сгради за даване подъ наемъ.“ А у насъ на тѣзи, които сѣмъ се покръстили, ще останатъ всички имоти. И не само това, но въ нѣкои държави на еврейтѣ се забрани да участвуватъ въ разпредѣленето на продуктѣ отъ първа необходимостъ. А ние търпимъ единъ наемателъ еврейинъ на постройката на българинъ да плаща на българина нормиранъ, малъкъ наемъ, макаръ че българинътъ носи всички тежести на държавата.

Ето какво направиха във Унгария. (Чете) „Унгарският министър на търговията, Джорджи Хандоръ, е подписал заповед, с която разрешава да се пустнат на пазара нов вид типови обувки и определя тяхните цени. Такива обувки могат да купят само християни, като на лицата от еврейски произход е забранено да се продават обувки от този тип.“

Не искам да ви обяснявам какво е положението във Германия, където не само се конфискуваха движимите и недвижимите имоти на евреите, но всичко им се взема, като им се остави не повече от 6%. Имате сведения, какво става във Унгария, във Чехия, във Румъния, където ежедневно се ликвидират със стотици предприятия. У нас няма такова нещо. Ние всичко на всичко взехме 20% еднократен данък, и срещу всичко събрано — 400-500 милиона лева, държавата позволи да се отпуснат на евреите 200 милиона лева ипотеки, за да платят тоя си данък. Половината, значи, от събраното е платено с държавни средства. Взехме и няколко радиоапарати. Най-тежкото за евреите е това, да си седят в къщи от 9 ч. вечерта нататък, което според мен, от медицинска гледна точка дори е полезно.

Г-да народни представители! Моля ви след тия обяснения, които дадох, да се съгласите да приемете предложението ни за зачеркване на алинея втора на чл. 7, като приемете текста на чл. 7 по проекта на Министерския съвет. (Някои народни представители ржкоплъскаха)

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Крум Митакъв.

Крум Митакъв: (От трибуната) Г-да народни представители! Прави особено впечатление следното. По законопроекта за изменение и допълнение на закона за държавните привилегии, акцизи и патентите, който сега е внесен, се предвиждат нови налози към 500 милиона лева, които ще легнат на гърба на българския консуматор и, като прибавим още, че това повишение на налозите ще повлияе върху повишението цените на стоките, както е ставало винаги досега, от страна на нашите търговци — тъй като една голяма част от стоките, които се засегнат от тоя закон, са на свободна продажба — трябва да приемем, че около 1 милиард лева ще легнат върху плещите на българския консуматор. А в същото време в текста на чл. 7 от първоначалния проект на закона против спекулата с недвижими имоти, внесен от Министерския съвет — който проект предвижда, всички еврейски имоти да попаднат под еднаква знаменател — се прави от комисията, в съгласие с правителството, едно изменение, което може да се каже, до голяма степен унищожава целта на чл. 7 от закона. Защо се прави това? Ако се приеме това допълнение, нашият фиск ще изгуби повече от 1 милиард лева, може би 2 милиарда лева. Значи, в същото време, когато туряме тежест върху гърба на българския данкоплатец, освобождаваме от тежест българския евреин, и то кой евреин? — най-лошият евреин, този, който и като евреин не е напълно добър — защото, г-да народни представители, когато дойде моментът през м. септември 1940 г. за обезвреждане на еврейството и когато този евреин узна, че се готви закон за защита на нацията, той бързо промъкна вратата си, промъкна религията си. Значи, ние облагодетелствуваме онзи евреин, който срага ехеллесе спекуланти. Защо?

Но, г-да, какво представлява еврейството? Защо ние гоним еврейството? Защо създаваме специален закон против еврейството?

Ние всички сме свидетели на една война, която се развива по всички световни фронтове в продължение вече на близо 3 години. Коя е причината на войната? Основната причина на войната, подчертана много пъти в речите на германските първи държавници, е борбата между световното еврейство и националсоциализма, борбата между световното еврейство и новия ред. Световното еврейство, което е завладяло Америка и Великобритания, което е завладяло голяма част от света, е впрегнало всички богатства в борба срещу възраждащото се човечество. И когато ние заявихме, че сме всецело за нова Европа, за новия ред, в същото време ние, от друга страна, правим един завой.

Кой прави това? Комисията на българското Народно събрание, в съгласие с правителството.

Какво ще бъде впечатлението, г-да, всрещ български народни маси, след като те вече знаят от първоначалния проект първото намърение на правителството — да се посегне на имотите на всички евреи, когато сега

ние правим това фатално отстъпление, вместо да усилим тая санкция, вместо да унищожим икономически българския евреин — който е не само един зъл гений в нашето стопанство, който е не само в основата на черните борси, но е също така и опасен конспиратор заедно с „лѐвичарите“ против българската държава?

Но, г-да, не е само това. Има нещо по-важно. Това е впечатлението, което ще направим с тоя завой в чужбина — и специално впечатлението, което ще направим с него в сърцата на нашите съюзници, с които си дадохме клетва да вървим върни, единодушно докрай.

За да не бъда голословен, г-да, аз ще си позволя да ви направя няколко цитати не от другаде, а от официалното издание на германското външно министерство „Германска кореспонденция“, брой му от 14 октомври 1940 г., значи, брой по времето, когато се готвеше у нас законопроектът за защита на нацията. От пасажите, които ще цитирам, вие ще си извадите заключение, какъв ще бъде ефектът там, където ние най-много трябва да обръщаме внимание, от този завой, който ние правим в настоящия момент. В една от статите на тоя брой се казва: (Чете) „Че Германия ще спечели тази война, по това вече не се спори. Но германската победа не може да бъде вече само една победа на оръжието. Тя ще означава и края на последния остатък от еврейско-полукратическия ред в Европа. . . . Във връзка с новото изменение на европейския ред, под светлината на германските възродителни стремежи, се забелязват в много страни най-странни стремежи. . . . Напоследък печатът донесе редица къси съобщения за „саморазтуряне на масонски и бенееритски ложи“, въ други се съобщава, че вътрешният живот се организира във „духа на новото време“. Но ако се вгледаме по-добре в тези изменения, изпада се в недоумение, защото личи, че това „разтуряне“ и това „нагаждане“ не е резултат на добре почувствуваните принципи на новото, а е като резултат на нагаждането на известни среди, с цел да се излъжат отново вниманието и надеждите на народите. Нагаждането не е революция. „Саморазтурянето“ също не е. . . . Някоя социалполитическа система не позволява да бъде коригирана. Тя или се приема изцяло, или се отрича изцяло. Не е достатъчна декларацията, че се отказваш от своята минала принадлежност, за да останеш отново на онова място, което си имал дотъра. Плутократът въобще трябва да си отиде. Иначе, запазен под една или друга форма, той ще съставлява постоянен елемент на недоверие към новите възродителни тенденции, и тъй като това няма да бъде позволено в бъдещия ред. Ние от опит знаем колко гъвкав се оказа типът на съвременния плутократ, и за да запази своето ръководно място, той е в състояние да измисли най-различни форми. При даден момент той изтъква евреина на преден план, но въ друг момент той скрива евреина зад своята сънка, без да държи сметка, че по този начин той маме собствен си народ. . . . Ще бъде много добре, ако всеки разбере, че времето на полумърките е окончателно преминало.“

Германия е решила, въпреки всъка съпротива, да проведе създаването на новата европейска общност и с това да премахне всички отпечатъци на едно позорно минало. . . . Днешната освободителна борба представлява един двубой между два света: светът на парата с света на труда; жадуващия свобода против своеволното господство на една плутократия; борбата на европейския социализъм против англо-еврейския капитализъм. Но също така — борбата на работника против плутократа. . . .

Г-да! Аз съмтам, че е излишно да правя каквито и да било коментари. Искам да завърша само с един позив към правителството и към вас, г-да народни представители, български народни представители, преди да гласуваме новодобавената алинея на чл. 7: „Caveant consules!“ (Ржкоплъскания от някои народни представители)

Председателстващ Никола Захариев: Ще гласуваме предложението на г-н Дочо Христов и г-н Димитър Андреев, с което г-н министърът не е съгласен.

Крум Митакъв: Ако обича, г-н министър-председател да каже кои са мотивите да се измени текстът на чл. 7 от първоначално внесенния законопроект, защото други бяха тогава мотивите.

Дочо Христов: Нека г-н министърът да даде обяснение. Ако се отказва да се даде такова обяснение, то е друг въпрос.

Докладчик Филип Махмудиев: Г-да народни представители! Само преди една година от днес това Народно събрание гласува закона за защита на нацията, където генерално се урежда въпросът за лицата от еврейски произход. Настоящият законопроект има специални задачи и цели. Въ него се говори за борбата срещу спекулата с недвижими имоти. Мотивите за това ги чухме подробно и тук, и въ комисията. При наличността на закона за защита на нацията, естествено е, че комисията трябва да държат сметка за този закон и да съобразят настоящия законопроект с него. И азъ заявявам, че мисълта на г-н Крум Митакوف не е права.

Крум Митакوف: Еднократния данък защо не го съобразихте?

Докладчик Филип Махмудиев: Това не го направи комисията въ съгласие с българското правителство; това го направи българският Парламент, защото въ заседанията на комисията се изказаха за прилагането на закона за защита на нацията и народни представители, които не сж членове на комисията.

Председателстващ Никола Захариев: Ще гласуваме. Които приемат предложението на народните представители г-да Дочо Христов и Димитър Андреев въ смисъл, да се заличат втората алинея на чл. 7 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събраниято не приема.

Дочо Христов: Искамъ само едно обяснение. Въ алинея втора на чл. 7 се казва: „сж изключение на доброволците и ония, които сж напуснали страната и не сж се завърнали до влизане на настоящия законъ въ сила.“ Съгласно този текст, изключватъ ли се и лицата, напуснали България с редовни паспорти, които сж още валидни?

Министър Васил Митакوف: Никой не може да напуска страната безъ паспортъ.

Дочо Христов: Има и нелегално напуснали страната.

Министър Васил Митакوف: Въ всеки случай законътъ обхваща и двата случая.

Докладчик Филип Махмудиев: Не се прави разлика.

Председателстващ Никола Захариев: По чл. 7 от законопроекта има предложение и от народния представител г-н Лазар Поповъ.

Имате думата, г-н Поповъ, да развиете предложението си.

Лазар Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ ще отправя апелъ къмъ васъ да гласувате моето предложение, което съмъ длъженъ да ви обясня, понеже председателстващият не го прочете така ясно.

Моето предложение раздѣля евреитъ, които живѣятъ въ България, на две главни категории. Еднага категория сж ония евреи, които сж се установили на мѣстожителство и сж живѣли у насъ до 1915 г., на които законътъ дава право да притежаватъ недвижими имоти, и другата категория сж евреитъ, които дойдоха у насъ следъ 1 януарий 1915 г., останаха въ България, установиха се на мѣстожителство, добиха българско поданство, започнаха стопанска дейност и натрупаха блага. Азъ считамъ, че тая категория евреи които дойдоха у насъ следъ месецъ юний 1914 г., когато започна голѣмата война, бѣгайки отъ другитѣ държави и търсейки тукъ лесенъ начинъ за печалба и за животъ, не могатъ да притежаватъ имоти. И ако проследите, какво е било движението на тази категория евреи въ страната, ще установите единъ много интересенъ процесъ. Тѣ сж дошли у насъ и сж се установили главно въ София, където именно създадоха голѣми стопански предприятия, чрезъ които България бѣ поставена въ зависимостъ отъ чуждия еврейски капиталъ. Всъщностъ, г-да народни представители, тѣзи сж евреитъ, които извършиха най-голѣмитѣ спекулации съ нашето народно стопанство. „Черни борси“, спекулации, незаконни печалби — всички тѣзи понятия изникнаха главно презъ време на голѣмата война и следъ нея. Всички спекулации бѣха вършени главно отъ тази категория евреи, дошли у насъ да използватъ конюнктурата. Отъ 1910 г. до 1920 г. въ София сж дошли 4.120 души евреи; отъ 1920 г. до 1926 г. — 2.884; отъ 1926 г. до 1934 г. — 4.872, или отъ 1910 г., когато въ София е имало 12.000 души евреи, до 1934 г. числото имъ пораста на 25.000 души. Кой сж тѣ? Една

часть отъ тѣхъ сж се преселили въ София отъ другитѣ градове на стара България, но голѣмата часть отъ тѣхъ сж дошли отъ чужбина. Защото отъ една статистика личи, че за периода 1910-1934 години числото на евреитъ у насъ е нарастнало съ 8.265 души, а числото на евреитъ, преселени въ София, е нарастнало съ 13.000 души. Въ тѣзи 13.000 души влизатъ именно 8-тѣ хиляди и нѣщо нови евреи, дошли въ България, които не сж отишли въ селата и малкитѣ градове, а сж останали тукъ, въ София. И понеже настоящиятъ законопроектъ преследва целта да спре спекулата сж недвижимитѣ имоти въ София — другаде тя почти не съществува — ние бихме постигнали справедливо и разумно, ако на тази категория евреи отнемемъ въобще правото да притежаватъ недвижими имоти. И моето предложение е въ такъвъ смисълъ.

Азъ съмъ сигуренъ, че по този начинъ ние ще поставимъ на разположение на нашата държава и сжщевременно на разположение на неимотнитѣ най-малко 1.000 апартамента. Они, който е дошелъ у насъ презъ време на войната и следъ нея, който е вършилъ спекулации и чрезъ тѣзи спекулации е натрупаъ богатства и купилъ имоти, нѣма право да ги притежава, още повече щомъ той е евреинъ. И затова нека днесъ да поправимъ грѣшката, която направихме съ закона за защита на нацията, където третираме евреитъ наравно. Не. Всички евреи не могатъ да бждатъ третирани наравно. Тѣзи евреи, за които ви говорихъ сега, именно дошли у насъ презъ време на войната и следъ войната, трябва да бждатъ лишени отъ правото да притежаватъ недвижими имоти. Така ние въ България ще постигнемъ справедливо, като принудимъ всѣки евреинъ, който е дошелъ тукъ, спекулиралъ е съ военната конюнктура, съ военнитѣ послѣствия и е натрупаъ богатства и закупилъ имоти, да ги отстъпи и продаде на държавата, а държавата да ги даде въ рѣцетъ на оъзи, които нѣматъ и никога не могатъ да иматъ, ако вървятъ по честенъ пътъ и не трупатъ богатства по този начинъ, който ни е известенъ. Така ние ще създадемъ една възможностъ въ нашата държава да се задоволятъ най-напредъ нуждитъ на около хиляда български семейства, първо, и второ, да ликвидираме съ една гангрена, създадена отъ евреитъ презъ време на войната и непосредствено следъ войната.

Прочее, моля ви да гласувате моето предложение, което г-нъ председателътъ ще ви прочете, и по този начинъ да дадемъ изразъ на своето истинско отношение къмъ евреитъ, дошли у насъ следъ войната. Другаде на евреитъ се отнеха имотитѣ и въобще собствеността имъ, безразлично кога сж се установили на мѣстожителство. Ето ние правимъ една малка разлика въ това отношение въ името на справедливостта.

Като апелирамъ и къмъ правителството да се съгласи съ моето предложение, като апелирамъ и къмъ васъ, г-да народни представители, да го гласувате, азъ оставамъ съ убеждението, че съмъ изпълнилъ не само единъ дългъ, но съмъ отговорилъ и на една необходимостъ, като съмъ направилъ една малка разлика въ това отношение въ името на справедливостта.

Председателстващ Никола Захариев: Народниятъ представител г-нъ Лазар Поповъ предлага, къмъ чл. 7 отъ законопроекта да се прибави следната алинея втора: (Чете) „Лица отъ еврейски произходъ, установени на постоянно мѣстожителство въ страната следъ 1 януарий 1915 г., не могатъ да притежаватъ недвижими имоти въ предѣлитъ на царството. Имотитъ, които притежаватъ, се обявяватъ за държавна собственостъ, а стойността имъ се изплаща по реда и начина, предвиденъ въ чл. 9. Тѣзи имоти могатъ да се продадатъ само на лица отъ български произходъ, които не притежаватъ никакви имоти.“

Г-да министритѣ не сж съгласни съ това предложение. Които приематъ това предложение на г-нъ Лазар Поповъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събраниято не приема.

Има предложение отъ народния представител г-нъ д-ръ Божко Ковачевски.

Д-ръ Божко Ковачевски: Бждете любезенъ, г-не председателю, да го прочетете.

Докладчик Филип Махмудиев: Втората алинея сж остава.

Д-ръ Божко Ковачевски: Вмѣсто втората алинея, да се постави тази, която азъ предлагамъ.

Председателстващ Никола Захариев: Безпредметно е, следъ като се отхвърли другото предложение.

Които приемат чл. 7, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 8. Въ месечен срок отъ обнародване на настоящия законъ всички лица отъ еврейски произходъ сѣ длъжни да представятъ въ мѣстното данъчно управление списъкъ на недвижимитѣ имоти, които притежаватъ.“

Председателстващъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 9. Принадлежащитѣ на лица отъ еврейски произходъ имоти, които тѣ по силата на чл. 7 нѣматъ право да притежаватъ, се отнематъ въ полза на държавата по реда, предвиденъ въ чл. 2, по докладъ на министъра на финанситѣ, съ постановление на Министерския съветъ, срещу заплащане цената имъ по реда, означенъ по-долу.

Цената на имота се опредѣля по обявената отъ собственика цена при облагането му по закона за еднократния данѣкъ на лица отъ еврейски произходъ отъ 14 юлий 1941 г., или, ако тя е по-малка отъ данъчната оценка, по последната.

Плащането става съ поименни неотчуждаеми облигации, съ 3% годишна лихва, платими въ 20-годишенъ срокъ.“

Г-да народни представители! Въ редове трети и четвърти думитѣ: „по реда, предвиденъ въ чл. 2“ се изхвърлятъ. Това е редакционна грѣшка.

Председателстващъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Глава III.

За продажнитѣ цени на недвижимитѣ имоти.

Чл. 10. Продажнитѣ цени на недвижимитѣ имоти не могатъ да надминаватъ: по чл. 1 — данъчната оценка на имота въ сила презъ 1941 г., въ размѣръ на два пѣти и половина, или на опредѣлената съ специаленъ законъ данъчна оценка, ако има такава, а по чл. 2 — цената на имота презъ 1939 г., увеличена до 50%.

Извършенитѣ върху имота, следъ данъчната оценка, подобрения се оценяватъ отъ вещи лица, назначени по реда, предвиденъ въ чл. 63 отъ закона за данѣка върху приходитѣ, като върху така опредѣлената цена се прибавя увеличение 20%.

Разпоредбата на този членъ не се отнася до имоти:

- а) които се продаватъ на публиченъ трѣгъ;
- б) които се отчуждаватъ за държавна или обществена полза;
- в) които се придаватъ по регулация;
- г) недвижими по предназначението си въ производствени заведения (индустриални и занаятчийски).“

Г-да народни представители! Въ текста на чл. 10, алинея първа, става една редакционна поправка — размѣстване на изразитѣ, понеже неправилно е отпечатано. Алинея първа добива следната редакция: (Чете) „Чл. 10. Продажнитѣ цени на недвижимитѣ имоти не могатъ да надминаватъ: по чл. 1 — данъчната оценка на имота въ сила презъ 1941 г. или опредѣлената съ специаленъ законъ данъчна оценка, ако има такава, въ размѣръ на два пѣти и половина, а по чл. 2 — цената на имота презъ 1939 г., увеличена до 50%.“

Председателстващъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 10, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 11. Строителитѣ на сгради, етажи или части отъ етажи за продажба не могатъ да продаватъ тия имоти по цени, по-големии отъ стойността имъ, изчислена върху коstumатата стойностъ на цѣлата сграда и мѣстото, плусъ 20% увеличение, като строителнитѣ материали се смѣтатъ по нормиранитѣ цени.“

Председателстващъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 12. Цената на продаваемия етажъ или частъ отъ етажа се опредѣля следъ окончателното привършване на постройката, като съответно съ така опредѣлената цена или купувачътъ донася това, което е уговорилъ въ по-малко, или продавачътъ връща онова, което е уговорилъ или получилъ въ повече.“

Председателстващъ Никола Захариев: По чл. 12 има предложение отъ народния представителъ г-нъ Дочо Христовъ. Той предлага, въ чл. 12 да се прибави нова алинея съ следното съдържание: (Чете) „Всички държавни, популярни и акционерни банки и юридически лица, които кредитиратъ каквито и да било строежи, изключая държавнитѣ и общинскитѣ, иматъ привилегия за вземането си върху мѣстото и построената сграда, следъ като бждатъ изплатени държавнитѣ и общинскитѣ данѣци и такси.“

Г-нъ министърътъ не е съгласенъ съ това предложение.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Дочо Христовъ.

Дочо Христовъ: Г-да народни представители! Искамъ да обясня предложението, което правя по този членъ.

Г-нъ министърътъ на финанситѣ, при една реплика съ г-нъ Никола Мушановъ, каза, че една отъ целитѣ на законопроекта е да се спратъ продажбитѣ на построенитѣ вече, на старитѣ имоти. Това е много правилно. Отъ това обяснение на г-на министъра на финанситѣ не трѣбва да се разбира, че целта на законопроекта е да спре строежитѣ, а тъкмо обратното, както се твърди и отъ г-на министъра, целта на законопроекта, така както е измѣненъ сега, е да даде възможностъ да се засилятъ строежитѣ. При тия постановления на законопроекта, когато цената на новостроенитѣ апартаменти не може да бжде опредѣлена предварително, а се опредѣля въ зависимостъ отъ коstumатата стойностъ на апартамента, плусъ 20% печалба за предприемача, ще се изправимъ предъ положението, материално по-слабитѣ предприемачи, архитекти и т. н. да не могатъ да строятъ. Защо? Защото тѣ не ще могатъ да извършватъ предварително продажбата на апартаментитѣ, тъй като никой нѣма да купи апартаментъ, ако не знае предварително колко ще струва. При това положение предприемачитѣ-строители, които ще искатъ да почнатъ нова постройка, трѣбва да разполагатъ предварително съ 5-10 милиона лева, сума, която може да подсури построяването на една голѣма постройка, каквито сега се правятъ.

Ако се приеме моето предложение, съ което се дава възможностъ, строителитѣ на нови постройки да бждатъ кредитирани отъ съответнитѣ държавни, популярни, кооперативни и други банки, както отъ юридически лица, като подъ понятието „юридически лица“ се разбиратъ разнитѣ застрахователни дружества, и тия кредитори иматъ привилегия за своитѣ вземания следъ тия на държавата и общината по вземанията си върху новитѣ постройки и мѣста, ще може да се даде възможностъ на добритѣ иначе, но слаби откъмъ материални срѣдства, строители да продължатъ и въ бждеще своята работа по строежитѣ въ София. Иначе голѣмитѣ строежи ще останатъ въ рѣцетъ на 4-5 фирми въ София, които иматъ милиони, по 5-10-20 милиона; които иматъ редовни търговски книги и ще представятъ всички възможни доказателства за установяване ценитѣ на апартаментитѣ, които цени пакъ нѣма да бждатъ тия, които се очаква да се получатъ чрезъ тоя законъ.

Защо Вие, г-не министре на правосъдието, и Вие, г-не министре на финанситѣ, не се съгласите съ моето предложение — да се даде възможностъ да бждатъ кредитирани тия строители, които ще строятъ нови постройки въ София, въ Пловдивъ и въобще въ голѣмитѣ градове, за да не оставимъ строежитѣ въ България изключително въ рѣцетъ само на едритѣ строители? Защо трѣбва да изправимъ предъ невъзможностъ по-нататкъ да строятъ по-дребнитѣ предприемачи-строители, които нѣматъ достатъчно срѣдства и не сѣ въ състояние да довършатъ една постройка безъ кредитъ? Така, както е редактиранъ чл. 12, никое кредитно учреждение нѣма да отпусне кредитъ на единъ строителъ, който е започналъ единъ строежъ и не може да го довърши, или ако не го е започналъ навреме, щомъ има санкцията да бждатъ конфискувани мѣстото и строежитѣ. Никоя банка, била тя държавна, популярна или застрахователно дружество, нѣма да даде пари на единъ строителъ, ако не е сигурна, че паритѣ, които дава, ще ѝ бждатъ върнати, какъвто и случай да се яви при строежа.

Азъ съмтамъ, че въ този случай не може да става и въпросъ за нѣкакво принципно различие или за нѣкакво смущаване на стопанския или правния редъ въ страната. Възражението, което се правѣше въ комисията на сѣщото това предложение, което направихъ и тамъ, именно, че може да има и други привилегировани вземания, преди да е започналъ строежътъ, споредъ менъ, е неоснователно, понеже този, който ще започне да строи, този, който купува мѣсто, за да строи, той предварително иска да бѣдатъ очистени всички тежести, които евентуално може да обременяватъ мѣстото. Само тогава единъ строителъ ще се реши да хвърли паритъ си въ строежъ.

Дайте, г-да възможностъ за строежъ, когато отнемаме възможността за предварителна продажба на апартаментитъ. Никой нѣма да купи апартаментъ, щомъ като не знае предварително цената, на която въ края на краищата ще трѣбва да го плати, и не знае дали предприемачътъ, по силата на различнитъ постановления на закона, нѣма да дойде до положение да му бѣде конфискувано всичко. Никой при това положение нѣма да купи апартаментъ, никой нѣма да се съгласи да плаща отъ плоча на плоча, както обикновено се строи у насъ. Всѣки ще чака да бѣде довършена постройката. А щомъ предприемачътъ нѣма 5-6 милиона лева, за да ги хвърли въ известна постройка, той нѣма и да почне да строи. По този начинъ, както казахъ, строежътъ на новитъ постройки ще бѣде предаденъ въ ръцетъ само на едритъ строители, на разнитъ дружества, български и чужди. По този начинъ ние ще отстранимъ отъ строителската професия всички, които съ своя трудъ, съ своята енергия, съ малкото пари, които имаха, построиха София въ днешния ѝ видъ. Едритъ строители въ София се явиха късно. Дребнитъ строители съ дългове, съ кредити, съ всички срѣдства, които условията имъ позволяваха, да намѣрятъ кредити, строиха София. Съ този законопроектъ ние сега целимъ да поощримъ строежитъ. Но ако не дадемъ тая привилегия на дребнитъ строители, ние ще спремъ строежитъ и ще ги дадемъ, повтарямъ, въ ръцетъ на ония, срещу които ужъ се боримъ — въ ръцетъ на едритъ капиталисти и дружества.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Г-да народни представители! Това предложение се прави и въ комисията. Тамъ то бѣ разгледано най-широко. Счете се, обаче, че въ този специаленъ законопроектъ, който преследва специални цели, не може да се урежда въпросътъ за кредита, който въпросъ е сложенъ, труденъ и трѣбва да бѣде разрешенъ по другъ начинъ. Затова именно комисията не прие това предложение.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ предложението на народния представител г-нъ Дочо Христовъ, както ви го прочетохъ, съ което предложение г-да министритъ не сѣ съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 12, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 13. За сгради, етажи или части отъ етажи, построени следъ 31 януарий 1941 г., цената се опредѣля по коствемата имъ стойностъ, увеличена съ 20%, възъ основа на книгитъ на строителя, ако е водилъ такива, или въ противенъ случай — съ писмена декларация предъ околийския сѣдия. Тая декларация има силата и значението на решителна клетва.

Въ недовършенитъ и непродадени сгради, етажи или части отъ етажи цената на извършенитъ досега работи се опредѣля по реда на предходната алинея.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Г-да народни представители, въ чл. 14 се прави редакционна поправка. Въмѣсто „Архитектурно-инженерната камара“, става „Инженерно-архитектурната камара“, и чл. 14 добива следния текстъ: (Чете)

„Чл. 14. При продажба на недвижими имоти по чл. 2, преди сѣдката да се оформи по нотариаленъ редъ, странитъ представятъ договора въ мѣстното общинско управление за провѣрка на цената. Комисия, въ съставъ: за София — единъ членъ на Върховния административенъ сѣдъ, посоченъ отъ председателя на сѣда, единъ главенъ инспекторъ при Министерството на благоустройството, опредѣленъ отъ министра на благоустройството, директорътъ на благоустройствената дирекция при Столичната го-

лѣма община, началникътъ на кадастралното отдѣление при сѣщата община и единъ представителъ на Инженерно-архитектурната камара, посоченъ отъ бюрото на сѣщата, а за провинцията: мѣстниятъ околийски сѣдия, единъ представителъ на техническата властъ (инженеръ или архитектъ) и единъ общински съветникъ, — извършва казаната провѣрка. Ако комисията намѣри, че цената е по-голяма отъ допустимата по закона, продажбата може да се извърши само ако странитъ се съобразятъ съ опредѣлената отъ комисията цена. Комисията се свиква отъ кмета.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 15. Всѣки строител на сгради, етажи или части отъ етажи за продажба е длъженъ да води нотариално завѣрени необходимитъ търговски книги за разходитъ и приходитъ на всѣка отдѣлна постройка. Въ дневника се записватъ разходитъ по видъ и стойностъ, както и приходитъ отъ продажба: на постройката, на етажи или части отъ етажи или на материали, съ обозначение на името, презимето и адреса на купувачитъ. Всички търговски книги се завѣрватъ до 31 януарий на всѣка следваща година и се пазятъ заедно съ оправдателнитъ документи до петъ години отъ завършване на постройката.

Тая разпоредба има съответно приложение и за намиращитъ се при влизане на настоящия законъ въ сила въ строежъ постройки, книгитъ за които трѣбва да се завѣрятъ до единъ месецъ отъ влизане на закона въ сила.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Въ чл. 16, буква „б“, накрая, вмѣсто чл. 11“, се поставя „чл. 14“, и чл. 16 по-лучава следната редакция:

„Глава IV.

Снабдяване на купувачитъ съ нотариални актове.

Чл. 16. Нотариусътъ не извършва нотариално продажбата на недвижими имоти по членове 1—3 преди да се удостовери:

а) че нѣма прѣчка за прехвърляне на имота по настоящия законъ;

б) че цената на имота въ случая на чл. 1 не надминава опредѣлената въ закона цена, а въ случая на чл. 2 — е одобрена отъ комисията по чл. 14.

Освенъ това, купувачътъ е длъженъ да представи писмена декларация, че сѣ налице условията, при които, съгласно настоящия законъ, може да купува. Тая декларация има силата и значението на решителна клетва.

Неспазването на условията по чл. 1-3 прави продажбата нищожна по право.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 17. Сѣдътъ не утвърждава публичнитъ продажби, ако не се представятъ доказателства, че сѣ налице условията на пунктове „а“, „б“ и „в“ отъ чл. 1, освенъ ако имотътъ е възложенъ на ипотекарния кредиторъ по нѣмане на наддавачи и ако ипотеката е сключена до влизане на настоящия законъ въ сила.

Публичнитъ продажби, извършени преди влизането на закона въ сила, се утвърждаватъ на общо основание.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Глава V.

Наказателни разпорѣждания.

Чл. 18. Който при продажба на недвижими имоти, съ целъ да заобиколи разпорѣжданията на този законъ, не покаже действително уговорената цена, се наказва съ тъмнитъ затворъ и глоба въ двоенъ размѣръ на причинената на държавата вреда.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 19. Който си служи с подставено лице или служи като подставено лице, за да бъдат заобиколени разпо-режданията на този закон или с същата целъ сключва фиктивни или симулативни сделки, се наказва с строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години и с глоба, равна на стойността на имота.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство Събра-нието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 20. Строителъ, който, за да получи по-висока отъ допустимата отъ закона цена, не води или води извѣрно търговскитъ си книги, предвидени въ чл. 15, както и този, който не запази въ предвидения въ сѣщия членъ срокъ търговскитъ си книги, се наказва с тъмниченъ затворъ не по-малко отъ шестъ месеца и глоба отъ 100.000 до 1.000.000 л. Такъвъ строителъ може да бъде лишенъ отъ сѣда отъ правото да упражнява занятието си до три години.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 21. Строителъ, който, като е уговорилъ, следъ 1 януарий 1940 г., продажбата на етажъ или частъ отъ етажъ съ едно лице, уговори безъ законни причини прехвърлянето или прехвърли на друго лице сѣщия етажъ или частъ отъ етажъ, за да набави за себе си или за дру-гого противозаконна облага и въ вреда на по-раншия купувачъ, се наказва с строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години. Сѣщиятъ може да бъде лишенъ отъ правото да упражнява занятието си до три години.“

Съ сѣщото наказание се наказва и онзи собственикъ, който, като е продалъ мѣсто за постройка на етажна соб-ственостъ, откаже, безъ законни причини, да издаде нота-риаленъ актъ на купувачитъ на етажъ или части отъ етажъ въ уговорения срокъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 22. Който не изпълни разпореденията на чл. 8, се наказва отъ министра на финанситъ, по докладъ на мѣст-ния данъченъ началникъ, с глоба отъ 100.000 до 1.000.000 л. Постановлението подлежи на обжалване предъ контрол-ната комисия по реда, предвиденъ въ закона за данъка върху приходитъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Глава VI.

Преходни правила.

Чл. 23. Сключенитъ отъ 1 януарий 1940 г. до 6 декем-врий 1941 г. договори за продажби на недвижими имоти, по които собствеността не е била прехвърлена по нота-риаленъ редъ, запазватъ своето действие, макаръ и да не отговарятъ на условията по глава I, ако иматъ достовѣрна дата.

Ако договорътъ не отговаря на горнитъ условия, за-интересуваната страна може въ двенедѣленъ срокъ отъ влизането на закона въ сила да потвърди писмено предъ околийския сѣдия достовѣрността на датата, посочена въ документа. Това потвърждение има силата и значението на решителна клетва.

Сѣщо така запазватъ действието си и договори, завѣ-рени съ по-късна дата, до влизане на закона въ сила, ако най-малко 80% отъ продажната цена се внесе за изпла-щане на дължими къмъ държавата отъ продавача данѣци. Това обстоятелство се установява съ удостоверение отъ надлежното данъчно управление.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчик Филип Махмудиев: (Чете)

„Чл. 24. При етажна собственостъ договоритъ за прехвърляне на етажъ или части отъ етажъ, сключени отъ 1 януарий 1940 г. до 6 декемврий 1941 г. включително, сѣ достатъчно основание за прехвърляне правото на собстве-ностъ между странитъ, ако бъдатъ вписани въ ипотечнитъ книги до единъ месецъ следъ влизане на закона въ сила и внесени законнитъ мита, берии и пр. Ако въ двенедѣленъ срокъ отъ връчване на преписа отъ молбата за вписване противната страна направи възражение, вписването се из-вършва, следъ като купувачътъ установи, чрезъ устано-вителенъ искъ, че е изпълнилъ задълженията си.“

Ако имотътъ е продаденъ на две или повече лица, соб-ствеността принадлежи на онзи, който пръвъ е участву-валъ съ свои срѣдства въ строежа, а ако такъвъ нѣма — на онзи, който пръвъ е влѣзълъ въ владение на имота.“

Председателстваващ Никола Захариев: Г-да народни представители! По чл. 24 има предложение отъ народния представител г-нъ Стоянъ Никифоровъ, който предлага, на третия редъ на алинея първа отъ този членъ, вмѣсто „1 януарий 1940 г.“, да бъде „1 януарий 1939 г.“

Имате думата, г-нъ Никифоровъ.

Стоянъ Никифоровъ: Г-да народни представители! По-становлението на чл. 24 урежда добре материята, която се обсъжда. Отнася се до ония договори, които сѣ сключени между предприемачитъ-строители или архитектитъ и соб-ственицитъ, които договори, обаче, не сѣ изпълнени отъ предприемачитъ или архитектитъ. Въ такъвъ случай, ако имотътъ е продаденъ на две или повече лица, собстве-ността принадлежи на онзи, който пръвъ е участвувалъ съ свои срѣдства въ строежа. Това постановление на чл. 24 урежда материята добре и правилно. Пита се, обаче, защо комисията е турила като начална дата 1 януарий 1940 г., а не 1 януарий 1939 г., когато и презъ 1939 г. сѣ сключени маса договори между предприемачи строители или архитекти и купувачи. И тѣхнитъ отношения трѣбва да бъдатъ уредени по сѣщия начинъ.

Азъ моля г-на министра на правосѣдието да се съ-гласи, началната дата да не бъде 1 януарий 1940 г., а да бъде 1 януарий 1939 г., за да се обхванатъ дветъ строи-телни години и се уредятъ действително недоразуменията и неуредицитъ, които съществуватъ между строителитъ и купувачитъ.

Кои сѣ мотивитъ, г-нъ докладчикъ, които Ви нака-раха да турите тая дата?

Докладчикъ Филип Махмудиев: Единъ отъ главнитъ мотиви да се създаде този законопроектъ е да се пре-махне спекулата съ недвижимитъ имоти, която спекула изникна много по-късно отъ датата, която посочва г-нъ Никифоровъ. Комисията, като изхождаше отъ положението, че фактически спекулата почна по-късно, възприе датата 1 януарий 1940 г., считайки, че преди тази дата не е имало спекула съ недвижимитъ имоти.

Стоянъ Никифоровъ: Това е съвършено погрѣшно. И въ 1939 г. имаше идентична спекула. Не ще бъде логично да оставимъ да бъдатъ изиграни тия хора, които сѣ купили апартаменти презъ 1939 г.

Докладчикъ Филип Махмудиев: По тая логика би трѣбвало да се върнемъ и по-назадъ, да отидемъ и къмъ 1929 г., па даже и къмъ 1927 г. Сѣщото може да се каже и за недвижимитъ полски имоти, но за това съществува законъ за задълженията и договоритъ, а има и законъ за етажната собственостъ.

Стоянъ Никифоровъ: Сравнението Ви е абсолютно не-правилно. Вие не можете да третирате купувачитъ на имоти презъ 1939 г. различно отъ тия презъ 1940 г., за-щото условията и за строежъ, и за спекула презъ тия две години сѣ еднакви.

Докладчикъ Филип Махмудиев: Тогава трѣбва да се върнемъ още по-назадъ.

Стоянъ Никифоровъ: Не е нужно. Тогава кооперации не сѣ строени. Не виждамъ, защо се амбицирате по тоя въпросъ.

Председателстващ Никола Захариев: Съ предложението на г-н Стояня Никифоров г-н министърът на финансите не е съгласен.

Които приемат предложението на г-н Никифоров, датата 1 януарий 1940 г. да се замъни съ датата 1 януарий 1939 г., моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Народният представител г-н Божко Ковачевски предлага, въ алинея втора на чл. 24, думите: „който пръв е участвувал съ свои сръдства въ строежа“, да се прибавят думите: „следъ това този, който пръв е вписал договора въ регистра на ипотечните книги“.

Имате думата, г-н Ковачевски.

Д-ръ Божко Ковачевски: Г-да народни представители! Втората алинея на чл. 24 урежда материята, когато един имот е продаден на две или повече лица. Касае се за един продавач, който е недобросъвестен. Така, както се урежда материята въ тази алинея, се създават две алтернативи. Едната е, че собствеността принадлежи на онзи, който е участвувал въ строежа съ свои сръдства, втората е, който пръв е влязъл въ владение на имота. Но влизането въ владение на имота става чрезъ приемача. Той може да бъде недобросъвестен и да въведе въ владение или втория, или третия, или четвъртия купувач. Затова азъ правя предложение: следъ първата алтернатива да се добави текстът: „Следъ това този, който пръв е вписал договора въ регистра на ипотечните книги“. Това е само едно изяснение на текста, който идва да закрили добросъвестните купувачи.

Председателстващ Никола Захариев: Съ предложението на г-н Божко Ковачевски г-да министрите не сж съгласни.

Които г-да народни представители приемат предложението на г-н д-ръ Божко Ковачевски, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приемат чл. 24, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 25. Недвижими имоти, отчуждени за държавна или обществена полза, които до влизане на настоящия законъ въ сила не сж били изплатени, могатъ да бъдатъ замѣнени съ други имоти, равноценни или съ цена най-много 10% по-голяма или по-малка отъ цената на отчуждения имотъ, безъ огледъ на условията по чл. 1, като заликата се урежда съ донасяне или доплащане.“

Председателстващ Никола Захариев: По чл. 25 има предложение отъ народния представител г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ, който предлага, чл. 25 да се заличи.

Има думата народниятъ представител г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ.

Атанасъ Цвѣтковъ: Г-да народни представители! Предлагамъ да се премахне чл. 25, защото нѣма връзка съ този законъ. Съ текста на чл. 25 не се разрешава нищо. Съ него ние третираме различно тия, на които имотите сж отчуждени за държавна и обществена полза. Един отъ тѣхъ сж обжалвали оценката, а други не сж я обжалвали. Всѣщностъ съ чл. 25 даваме премия на тѣзи, които сж обжалвали, като не имъ правимъ ограниченията по чл. 1.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Г-да народни представители! Този въпросъ е разрешенъ въ специалния законъ за отчуждаване имоти за държавна и обществена полза.

Атанасъ Цвѣтковъ: Толкова по-добре.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: Този законъ повелява замѣната, а ако нѣма имотъ — заплащане въ пари. Предполага се, че този, който е останал доволенъ отъ оценката, е получилъ сумата, е удовлетворенъ. Оставатъ ония случаи, при които не сж разрешени спороветъ за оценката. И много естествено е, че ако оставатъ ограниченията на чл. 1, той нѣма да има възможность да се добие съ имотъ срещу отчуждения имотъ. При наличността на имотъ, държавата или общината ще може да му даде имотъ съ съответната стойность, ако нѣма ограниченията на чл. 1.

Нѣкои отъ народните представители: Ясно.

Председателстващ Никола Захариев: Съ предложението на г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ г-да министрите не сж съгласни.

Които приематъ предложението на г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 25, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 26. Ограничителните разпорѣждания на настоящъ законъ не се отнасятъ до продажбите, за които се говори въ чл. 5 отъ Крайовския договоръ.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 26, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 27. Срокътъ за ликвидирание покрититѣ имоти, за които се говори въ чл. 24, както и този по чл. 39 отъ закона за защита на нацията, се продължаватъ съ толкова дни, колкото сж изтекли отъ 6 декемврий 1941 г. до влизане въ сила на този законъ.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 27, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 28. Настоящиятъ законъ нѣма приложение за минитѣ и карьеритѣ.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 28, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 29. Настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ деня на обнародванетоъ му.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 29, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Филипъ Махмудиевъ: (Чете)

„Чл. 30. За прилагането на този законъ досежно ценитѣ (глава III) ще се изработи особень правилникъ отъ министерта на финансите и министра на правосъдието, утвърденъ отъ Министерския съветъ.“

Думитѣ „досежно ценитѣ (глава III)“ се заличаватъ.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 30, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ на второ четене. (Ръкоплѣскания)

Г-да народни представители! Народниятъ представител г-нъ д-ръ Никола Минковъ отправя едно писмо до председателството: (Чете) „Г-не председателю! Съгласно правилника за вътрешния редъ, моля Ви най-учтиво, следъ гласуване последния членъ отъ настоящъ законъ, да ми дадете думата, за да предложа редакционна поправка на направеното отъ мене и прието отъ Събранието измѣнение на чл. 2, алинея първа.“

Нѣкои отъ народните представители: А-а-а!

Д-ръ Никола Минковъ: Искамъ думата.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Г-да народни представители! Отъ текста, така както е предложенъ отъ мене, се разбира и доходътъ отъ полскитѣ имоти. Става въпросъ да остане доходътъ само отъ покрититѣ недвижими имоти. Така, както е предложението, остава впечатлението, че онзи, който има ниви, ливади и получава 120.000 л. доходъ, отъ тѣхъ не може да купи къща. Сега азъ редактирамъ предложението така: „Въ последния случай не може да се купуватъ жилища, дюкяни и кантори, заедно и поотдѣлно, даващи бруто доходъ, съ получавания досега отъ такива, повече отъ 120.000 л. годишно.“ Значи, остава сжиятъ текстъ, само че се разбира за недвижими покрити имоти.

Председателстващ Никола Захариев: Понеже това е редакционна поправка, съ която г-нъ Минковъ изяснява своето предложение

Димитър Пешев: Искамъ думата.

Председателстващ Никола Захариев: Имате думата.

Димитър Пешев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ се ползувамъ отъ предложението на нашия другаръ д-ръ Никола Минковъ, за да по-моля г-да народнитъ представители да се съгласятъ да се направи една поправка въ това, което се гласува по негово предложение. Отъ обстановката, при която се направи това гласуване, за мене е ясно, че има едно недоразумение въ цѣлата тая работа. Г-нъ д-ръ Минковъ направи едно предложение, което всъщностъ дохожда да засегне основната идея, основния принципъ, на който сж изградени разпореденията въ чл. 2. Ако съ чл. 2 се цели да се насърди строежътъ и ако въ кръга на мѣрките за това насърчение се предвижда и правото на единъ гражданинъ да купува дюкяни, кантори, жилища, доходътъ отъ които нѣма да надминава 120.000 л., очевидно това е въ системата на мѣрките, които се предвиждатъ, за да се насърди строежътъ. А съ предложението на д-ръ Минковъ, което се прие — и което азъ съмъ сигуренъ, че голѣма частъ отъ г-да народнитъ представители гласуваха, не защото точно го разбраха или защото не одобряватъ принципа, прокарванъ въ чл. 2 (Възражения), но защото г-да министритъ дадоха съгласието си за това измѣнение — се дойде до едно решение, което въ края на краищата измѣнява по единъ основенъ начинъ принципа, прокарванъ въ чл. 2. Прие се следното: „Но и въ такъвъ случай никой не може да купува имоти, които биха увеличили брутния му доходъ отъ недвижими имоти на повече отъ 120.000 л.“ Какво значи това? Ако едно лице притежава доходъ отъ полски имоти, то съ този доходъ ще бѣде намалена сумата 120.000 л. Тогава вие до такава степенъ стѣснявате кръга на купувачитъ на апартаменти въ София, че ще се дойде въ София до невъзможностъ да се пролаватъ апартаментитъ. А азъ смѣтамъ, че идеята на чл. 2 бѣше да се вложатъ нови срѣдства за строежъ, стига само бруто доходътъ отъ купенитъ нови жилища, дюкяни или кантори да не надминава 120.000 л. Нови срѣдства трѣбва да бѣдатъ привлѣчени къмъ строежитъ, г-да народни представители! Нека не се смѣта, че се касае до една малка грѣшка, до едно малко недоразумение; напротивъ, касае се до единъ ударъ върху строежитъ, който сигурно ще бѣде почувствуванъ, ако остане това предложение на г-нъ Минковъ, което се гласува. Азъ ви моля да се съгласите да бѣде поправена тази грѣшка.

Г-да народни представители! По правилника прѣчка вѣма да се поправи грѣшката. Когато сме още въ фазата на гласуването и когато г-нъ председателстващиятъ не е обявилъ окончателно приемане на законопроекта, подобна поправка може да бѣде направена съгласно разпореденията на правилника. (Възржения)

Азъ ви моля, г-да народни представители, при това положение да се съгласите да бѣде измѣнено решението, което се взе по предложението на д-ръ Никола Минковъ, и текстътъ на чл. 2 да остане такъвъ, какъвто бѣше въ проекта на комисията.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Азъ искамъ да изтъкна, че се касае за две различни предложения, които трѣбва да бѣдатъ изяснени едно следъ друго. Моето предложение е сжщото онова, което предложихъ и което се гласува. Тѣй като е една редакционна поправка, трѣбва да се гласува най-напредъ.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-нъ министрътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Действително, че гласуването на предложението на г-нъ д-ръ Минковъ се дължи на недоразумение, поради това, че при гласуването на първия членъ нѣкой бѣше дошълъ тукъ при менъ да се разпреля, и когато г-нъ председателътъ събщи предложението на г-нъ д-ръ Никола Минковъ, не се чу нито какъвъ е смисълътъ му, нито кой го прави. Азъ бѣхъ принуденъ да изтичамъ веднага при г-нъ Захариевъ, за да не се спира гласуването. Той ми каза: „Касае се да се допълни съществуващиятъ доходъ до 120.000 л.“ Обаче предложението на г-нъ Минковъ е съвсемъ друго. Затуй азъ съмъ напълно съгласенъ съ това, което г-нъ Пешевъ каза . . .

Нѣкои народни представители: А-а-а.

Министъръ Добри Божиловъ: . . . и моля да се приеме. (Рѣкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Председателстващ Никола Захариев: Г-нъ Пешевъ! Какво предложение правите?

Димитър Пешевъ: Моето предложение е, чл. 2 да си остане така, както е приетъ отъ комисията.

Председателстващ Никола Захариев: Съгласно чл. 49 отъ правилника, следъ като ние сме приели единъ новъ текстъ, председателството не може да постави на гласуване да остане текстътъ на комисията. Обаче, съгласно чл. 49, въ продължение на 24 часа може да се изясни текстътъ, може да се направятъ редакционни поправки. Предложението на г-нъ д-ръ Минковъ е една редакционна поправка, която изяснява текста. Той предлага, последното изречение на алинея първа да стане така: „въ последния случай не могатъ да се купуватъ жилища, дюкяни и кантори, заедно и поотдѣлно, даващи бруто доходъ, съ получавания досега отъ такива, повече отъ 120.000 л. годишно.“ Съ това се изключватъ всичкитъ доходи, които се получаватъ отъ лозя, ниви, ливади и т. н. (Възражения)

Единъ народенъ представител: Ама ти го разбирашъ така.

Д-ръ Петъръ Кюсеиановъ: Това не е редакционна поправка.

Председателстващ Никола Захариев: Сжщиятъ текстъ е гласуванъ, само че не е изяснено за кои имоти се глася. Понеже се повдига споръ за кои имоти се отнася новиятъ текстъ изяснява за кои имоти се отнася. Има думата г-нъ министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ Богданъ Филовъ: Г-да народни представители. Азъ винаги съмъ считалъ, че е много лоша практика въ последния моментъ, на второ четене, внезапно да се внасятъ отъ народнитъ представители предложения (Рѣкоплѣскания отъ нѣкои народни представители), които правителството не е имало възможностъ да обсъди и да вземе ясно становище по тѣхъ. Вие може да сте забелязали, че когато сж се правѣли предложения по мои законопроекти, азъ съмъ ги отхвърлялъ систематически.

Случаятъ, който се разглежда сега, потвърждава това, което казвамъ. Вие виждате, че г-нъ д-ръ Минковъ направи едно предложение, което бѣше зле обмислено и зле предложено. Сега самъ г-нъ д-ръ Минковъ ви каза, че е объркалъ и иска поправка въ неговото предложение. Ние, които обмислихме повече въпроса, видѣхме, че това, което се прие тукъ отъ Камарата, се прие по недоразумение. И азъ мисля, че е дългъ на Камарата да не допуска да ставатъ подобни работи въ нейната практика. (Рѣкоплѣскания)

Азъ ви моля да се съгласите, подъ форма на редакционна поправка, да се приеме предложението на г-нъ Пешевъ, като остане текстътъ така, както е приетъ отъ комисията. Най-сетне може да се направи една малка поправка, ако е въпросъ за формалностъ, за да се види, че има редакционна поправка, но да не се приеме едно предложение, което, безспорно, бѣше прието само по недоразумение.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Азъ напълно сподѣлямъ мисълта, че не е полезно да се правятъ на второ четене импровизирани и набързо написани предложения. Обаче заедно съ това искамъ да изясня, че начинътъ, по който бѣше разглежданъ законопроектътъ въ комисията, бѣше много спешенъ, много брѣзъ, поради голѣмата материя, съ която трѣбваше да се справи комисията.

Когато вчера разглеждахме законопроекта въ комисията, нѣмахме на рѣка печатанъ текстъ. При това положение не всѣки има възможностъ да проникне въ онова, което се чете. Азъ за себе си трѣбва да призная, че не мога да схвана единъ правенъ текстъ, когато ми се чете, а винаги ми е необходимо самъ азъ да го прочета. Вѣрно е, че въ предложението текстътъ отъ моя страна има допустимата фактическа грѣшка, която моля да бѣде оправена,

но не мога да приема, че има предложение, което е било зле обмислено. Аз съм съгласен, че предложението, което аз направих, от моя гледна точка, както аз го разбирам, е правилно. Със това предложение, което сега правя, да се направи редакционна поправка в текста, то абсолютно не се изменя.

Председателстващ Никола Захариев: Ще гласувам по реда на постъпването предложенията за редакционни поправки.

Най-напред е постъпило предложението на г-н д-р Никола Минков.

Иван Батембергски: Искам думата.

Председателстващ Никола Захариев: Имате думата.

Иван Батембергски: Г-не председателю! Аз не бих взел думата, ако преди малко не чух от Вас, че ще сложите на гласуване и предложението на г-н Димитър Пешев. Аз съм изненадан в този момент, когато от Вас чувам, че ще гласувате две предложения.

Председателстващ Никола Захариев: Аз имам тук едно предложение от г-н Пешев, което гласи: да остане текстът същият, както е приет от комисията. Това е, което ми се дава, аз го съобщавам на почетаемото народно представителство. Не съм аз, който ще реша този въпрос. Аз ще съблюдавам правилника, а вота ще го даде народното представителство.

Иван Батембергски: Моля да се изкажа, г-не председателю. — Аз разбирам, че в този случай председателстващият заседанието — така както сме имали такива случаи — ще изпълни своя дълг, като спазва правилника. А този правилник повелява да постъпите не тъй, както Вие преди малко ни съобщихте. Затова ние не можем по този въпрос да не кажем нашето мнение.

Аз искам преди това с няколко думи да направя едно възражение на г-на министър-председателя. Действително е неудобно в последния момент да се правят предложения на второ четене, но ние в комисията много настоятелно и много учтиво молехме съответните отговорни лица, включително и г-на министър-председателя, да изоставим тая бързина при разрешаването на един проблем, който е много голям и много дълбок, за да можем след едно цялостно и дълбоко проучване да дадем на страната един съвършен, до най-възможната степен, закон. Това не стана. Но ние бихме изненадани от една друга проява: когато имаме един законопроект на Министерския съвет, който, както ни се каза от министерската маса, е бил обмислен 40 дни и нощи, изведнаж да се внесе едно изменение в чл. 7, с което се даде една привилегия на еврейт, посочени в чл. 33 от закона за защита на нацията. И забележете, г-не председателю и г-да народни представители, без да чуем нито какви съображения, нито държавни, нито национални, нито международни, които промъниха становището на Министерския съвет, който 40 дни е разсъждавал по този голям въпрос.

Ето защо аз искам, за честта на народното представителство, което се мъчи да бъде полезно както на правителството, така и на страната, да направим всичко възможно, за да дадем един по-съвършен закон.

В заключение, г-не председателю, аз поддържам становището, което изложих и което е и Ваше становище. Моля да се гласува само предложението на г-н д-р Никола Минков, като редакционна поправка.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-н министър-председателю.

Министър-председател Богдан Филев: Г-да народни представители! Виждам се принуден да взема думата още веднаж, за да доуясня известни работи, които се казаха тук от г-н д-р Минков и от г-н Батембергски.

Вие знаете, че никой друг законопроект не е разглеждан така бавно, както беше разглеждан този законопроект. Ние се занимаваме с него повече от десет дни. Непрекъснато заседаваха двете парламентарни комисии по Министерството на финансите и по Министерството за правосъдие, за да го разгледат. Изслушахме всички мнения, които се изказаха там, и се съобразихме с тях при изработването на окончателната редакция.

Следователно, аз съм длъжен да отблъсна това, което се каза тук, че законопроектът бил разглеждан набързо и че народните представители не са имали достатъчно време да го проучат и да си уяснят всички въпроси.

Въпросът, който повдигна г-н д-р Минков тази вечер тук, не беше разгледан и не беше повдигнат от него в заседанията на комисията, макар че той имаше всичката възможност да направи това. Г-н д-р Минков се извинява с това, че снощи не можал да разбере текста, понеже го нямал пред себе си напечатан, а се четъл от председателя на комисията. Този текст, обаче, се четеше много бавно, всички народни представители имаха възможност да го чуят и разберат, и всички, които искаха да направят предложения по него, имаха всичката възможност да сторят това. Ние сме заседавали цели десет дни, и преди обяд и след обяд, и нощно време даже. Следователно, да се казва сега тук, че законопроектът бил минал набързо и че народните представители нямали време да го проучат, аз мисля, че е неправилно и не трябва да се говори така в Камарата.

Аз поддържам, че действително има едно недоразумение съ предположението, което направи г-н д-р Минков. Това недоразумение се доказва и от факта, че той сам, след като го е направил, иска да го поправи. Толкова е ясно, че тук има недоразумение, че няма какво да се правим по-нататък по този въпрос. Остава на вас да решите, дали желаете да приемете едно предложение, което очевидно се дължи на недоразумение, или искате още в това заседание да поправите закона. Ваше право е да постъпите, както намърите за добре.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Петър Савов.

Петър Савов: Сега, г-да, да си уясним същината на предложението на г-н д-р Минков. Мисълта на предложителя г-н д-р Минков беше: не може в никакъв случай да позволим да се купуват в София жилища и други постройки от лица, чиито доходи от старит имоти надхвърлят 120.000 л. годишно. Това значи да не се покровителствуват имачи, които притежават имоти в София, от които получават доход над 120.000 л. годишно. Със редакционната поправка, обаче, която той предлага, по мое разбиране, той влиза в разръз с първоначалното предложение, което гласувахме. Защо? Защото със редакционната си поправка той казва: „Вие, едри земевладелци или други хора от провинцията, които от своите полски имоти имате доход 1.000.000 л., можете да купувате имоти в София, а онези хора в София, които имат съв покритите си имоти в София над 120.000 л. годишен доход, не могат да купуват други имоти. По този начин той внася една диференциация, прави различие между състоятелни граждани и състоятелни селяни. Със тази негова редакционна поправка аз не мога да се съглася, макар че съм гласувал за неговото предложение, защото мисля, че се внася едно различие, което ще дойде в дисхармония с нашето желание да бъдем справедливи въ нашата законодателна дейност. Ето защо, ако г-н д-р Минков държи на тази редакционна поправка, аз го моля да оттегли предложението си (Възражение) Не можем да дблим жителит в България на богати селяни и богати граждани!

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Александър Цанков.

Александър Цанков: Г-да народни представители! Настоящият законопроект се старее да пресъхне пята на спекулата. Това е един законопроект сам по себе си необходим. Аз искам, обаче, да направя една бележка.

Законопроектът, който беше внесен от правителството, и този, който гласувахме сега, нямат почти нищо общо. По-скоро това е законопроект на комисията. Въ него са прокарани съвършено нови принципи, и аз трябва да похваля комисията, че е употребила толкова голям труд и е създала един наистина разумен законопроект, вместо първия, който действително внасяше редица пертурбации, макар да е бил обсъждан, както се каза тук, в много заседания на Министерския съвет.

Спирам се на предложението на г-н д-р Минков. Струва ми се, че се процедира неправилно. Първото предложение на г-н д-р Минков беше прието, след като

бѣ гласувано два пѣти, съ съгласието на г-на министра на финанситѣ. Оспори се гласуването — и първото, и второто — но очевидно бѣше, че има болшинство. Може г-нѣ д-ръ Минковъ да е мислилъ друго или да е видѣлъ, че е допустна нѣкоя грѣшка, но не може да се постави на гласуване едно ново предложение, което измѣнява сѣщността на първото му предложение, току-що прието. Не може да се процедира така, защото това е нарушение на правилника. Законопроектътъ е гласуванъ, предложението на г-нѣ д-ръ Минковъ е прието. Ако трѣбва да се направи поправка, ще се направи така, както изисква самиятъ правилникъ — съ новъ законопроектъ, който трѣбва да се внесе по установения редъ. Това е правилното. Иначе вие създавате една нова практика, която не е отъ естество да подобри законодателството. Този законъ, който въ всѣко отношение е издържанъ, не се нуждае отъ редакционни поправки. Азъ моля народното представителство да остане на вота си, който вече е дало.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нѣ Екимъ Екимовъ.

Екимъ Екимовъ: Г-да народни представители! Първоначалното предложение на г-нѣ д-ръ Минковъ се възприе отъ Камарата и по социални съображения — не бива да се купуватъ покрити недвижими имоти отъ тѣзи, които иматъ 120.000 л. годишенъ приходъ отъ недвижими имоти. Ние слагаме тази цифра 120.000 л. годишенъ доходъ, за да не бждемъ конкурирани, когато отидемъ съ нашитѣ ограничени спестявания да си купимъ единъ имотъ. Въпросътъ бѣше достатъчно изясненъ въ Камарата, и предложението се прие съ съгласието на г-на министра на финанситѣ.

Еню Клянтевъ: Спиратъ се строежитѣ.

Екимъ Екимовъ: Корекцията, която сега прави колегата Минковъ, азъ смѣтамъ, че нѣма голѣмо значение, защото въ чл. 1, буква „а“, се казва, че тѣзи, които иматъ жилище въ едно населено мѣсто, не могатъ да купятъ такова и въ второ населено мѣсто. На всѣки, който има парична рента отъ непокрити недвижими имоти въ размѣръ на 120.000 л. годишно, ние не позволяваме да дойде въ София да си купи имотъ, ако той си има жилище въ селището си.

Стефанъ Радионовъ: Не си го разбралъ.

Екимъ Екимовъ: Ето защо азъ моля колегата Минковъ да оттегли тази своя редакционна поправка и да остане предложението му така, както е прието.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нѣ д-ръ Петъръ Кьосеивановъ.

Д-ръ Петъръ Кьосеивановъ: Г-да народни представители! Ще кажа най-напредъ нѣколко думи по сѣществува въ въпроса.

Предложението, което г-нѣ Минковъ направи съ целъ да бжде поправено приетото отъ комисията решение, което не е само нейно, но и такова на министритѣ, се състои въ следното.

Решението на комисията по чл. 2 е да се даде неограничена свобода за нови строежи. На всѣки, който купи мѣсто, застроено или незастроено, съ целъ да направи нова постройка, се дава най-напредъ 8 месеца срокъ, за да почне строежа, следъ това му се дава още 6 месеца срокъ съ глоби и, най-после, ако не започне да строи, мѣстото му се отчуждава. Значи, цели се да се даде насърчение на строежитѣ.

Следъ като се построи, следъ като изникне новата постройка, отъ нея, за разлика отъ старитѣ сѣществуващи постройки, иматъ право да си купятъ не само тя, които сѣ изброени въ букви „а“, „б“ и „в“ на чл. 1, но всици, които пожелаятъ, съ едно ограничение — отъ купенитѣ нови постройки или части отъ такива, доходътъ да не бжде повече отъ 120.000 л. годишно. Значи, за да дадемъ възможностъ да се строятъ нови постройки, за да насърчаваме строежа имъ, разрешаваме обсега на хората, които могатъ да ги купуватъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Извинете, г-нѣ Кьосеивановъ.

Г-да народни представители! Часътъ е осемъ. Моля да се съгласите да продължимъ заседанието и следъ 8 ч. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Д-ръ Петъръ Кьосеивановъ: Азъ даже съмъ поддържалъ, че и това ограничение не трѣбва да се поставя, защото, ако ограничимъ хората, които могатъ да купуватъ, то значи новопостроенитѣ обекти за жилища, за кантори, за магазини и за всевъзможни други нужди да останатъ да бждатъ владѣни отъ тѣзи, които сѣ ги построили. Е добре, народното представителство трѣбва да си отговори сега на този въпросъ: по ли е целесъобразно, изникналата нова постройка да остане въ рѣцетѣ на този, който я е построилъ, или да се даде възможностъ на този, който е създаде постройката, да я прехвърли при условията на чл. 2, т. е. при нормирано мѣсто, при нормиранъ строежъ, въ рѣцетѣ на други хора, за да може паритѣ да хвърли въ нова постройка и по този начинъ да продължи строежа на нови постройки? Затова, г-да народни представители, недейте се увлича. На пръвъ погледъ може да се вижда, че съ чл. 2, както е приетъ отъ комисията — да могатъ да се купуватъ нови постройки, които даватъ рента 120.000 л. — се насърчаватъ рентиеритѣ, т. е. дава се възможностъ на богатитѣ да си хвърлятъ паритѣ въ строежъ. Но това не е така, защото съ чл. 2 даваме право на всѣки свободно да строи. Значи, богатиятъ, който вие искате да гоните, ще си намѣри предприемачъ, ще си направи постройка и тя ще остане цѣлата негова собственостъ. Защо въ тая нова сграда да не може да участвуватъ и други? Кѣде е социалната справедливостъ? И заради това, г-да народни представители, недейте решава въпроса въ обратния смисълъ, но решете го въ положителния му смисълъ. Следователно, нищо неосоциално нѣма въ това, че се дава възможностъ на всѣки да купи нови апартаменти или дюкяни, за да си гарантира единъ доходъ до 120.000 л. Други обекти — напиримѣръ, хотелъ или друга постройка — може свободно да се купуватъ. Следователно, и тамъ могатъ да си вложатъ паритѣ богатитѣ. Ясно е, г-да народни представители, че предложението на г-нѣ д-ръ Минковъ е направено по недоразумение. Не съзирамъ въ текста на комисията абсолютно никакво желание да се покровителствуватъ рентиеритѣ или богатиятъ, както на пръвъ погледъ изглежда. Единъ човѣкъ построи една грамадна постройка. Трѣбва ли да бжде той изключително собственикъ на тая постройка, или трѣбва да дадемъ възможностъ и на други хора — хора отъ провинцията, да участвуватъ въ тази негова постройка?

По формата на въпроса, която е по-интересна въ случая. Имало е прецедентъ въ нашата Камара отъ подобенъ характеръ. Въ миналата Камара точно такъвъ бѣше случаятъ при гласуване на закона за облекчаване на длъжницитѣ и заздравяване на кредита. Въ комисията се занимавахме съ него 6-7 дни. Бившиятъ министъръ Никола Йотовъ изхаби много нерви и денонощно се занимаваше съ този голѣмъ законъ; ангажирани бѣха и маса народни представители въ комисията, но щомъ дойде въ пленума, пакъ се направиха и приеха предложението, и точно такава грѣшка стана тогава, както сега. Въ момента, когато се разбира, че се допустна грѣшка, точно следъ като председателстващиятъ бѣше завършилъ гласуването, направи се предложение да се поправи допустнатата грѣшка и се прие.

Г-да народни представители! За какво се касае въ настоящия случай? Прави се една констатация отъ лицето, което е направило предложението, че е допустна грѣшка и, както Петъръ Савовъ много правилно констатира, иска да направи една редакционна поправка, обратна на съдържанието на предложението. Логиката на нѣщата е да се оттегли това предложение. Нѣма защо да искаме, този, който е направилъ предложението, да го оттегли, не бихъ апелиралъ за това. Това предложение е направено отъ него, негово право е да иска корекция. Но, г-да народни представители, ние, които искаме да дадемъ разумъ и смисълъ на закона, можемъ преспокойно да направимъ тази поправка така, както г-нѣ Пешевъ казва. Значи, вмѣсто да коригираме предложението на г-нѣ Минковъ така, както той предлага — а тази корекция, както каза г-нѣ Савовъ, ще измѣни съдържанието му — да го коригираме така, щото да получимъ този текстъ, който е билъ по-рано. Защо сега, г-да народни представители, вие ще допустите да се прави една корекция на това предложение, което измѣня съдържанието му, а да не допустите да го поправимъ въ другъ смисълъ? Заради това, вмѣсто да правимъ корекция, азъ правя предложение, да се върнемъ на текста, приетъ отъ комисията. Ние трѣбва да създадемъ единъ законъ, който да е въ хармония съ нашитѣ намѣрения и разбирания и съ мотивитѣ, които сѣ накарали правителството да го внесе.

Екимъ Екимовъ: Азъ разбирамъ, че предложението, което колегата Минковъ направи и което сѣ прие, има следъ

ния смисъл. „Циклоп“ построи 5 кооперации. Отъ тия 5 кооперации, по предложението на колегата Минковъ, иматъ право да купуватъ тѣзи, които отъ недвижимитѣ си имоти нѣматъ доходи до 120.000 л. годишно. По текста на комисията, който вие искате да възстановите, азъ разбирамъ, че отъ тия 5 кооперации иматъ право да купуватъ и ония, които отъ недвижимитѣ си иматъ вече единъ доходъ отъ 120.000 л. годишно. Ето какъ е социалниятъ смисълъ на това предложение.

Стефанъ Радионовъ: Ти не го разбирашъ.

Екимъ Екимовъ: Отъ тия новопостроени обекти ще купуватъ тѣзи, които нѣматъ приходи отъ имоти. Великолепно би било, ако тѣзи господа, които искатъ да купуватъ, сами си построятъ нови сгради. Това е другъ въпросъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Никола Василевъ.

Никола Василевъ: Г-да народни представители! Основната идея, която лежи въ чл. 2, е да се поощрятъ строежитѣ. Защо? Първо, за да нѣма безработица за строителнитѣ работници, които съставляватъ 1/3 отъ българското работничество. Второ, въ строежитѣ се употребяватъ около 200 артикули, които сѫ плодъ на производства, въ които сѫ ангажирани редица обществени категории у насъ. Трето, да се боримъ срещу една евентуална жилищна криза, която може да настѣпи и която, ако ние отиваме все повече и повече къмъ ограничения за строежитѣ, сигурно ще настѣпи.

Какво внася г-нъ Никола Минковъ съ своето предложение? Г-нъ Минковъ измѣства основния принципъ на чл. 2 и търси чрезъ чл. 2 да внесе единъ новъ принципъ — принципа на едно социално изравняване. Тѣзи два принципа въ конкретния случай не могатъ да се покриятъ единъ съ другъ. Не могатъ да се покриятъ, г-нъ Минковъ, заради това, защото вие, когато правите ограничения по чл. 2, елиминирате необходимостта да се правятъ редица категории строежи у насъ. Последствието отъ предложението на г-нъ Минковъ ще бѣде, че строежитѣ ще намаляватъ, защото нѣма да има купувачи, или, ако има, тѣхното число ще бѣде извънредно малко. Заради това, азъ мисля, че ние трѣбва да се върнемъ на текста, приетъ отъ комисията. Ние трѣбва да гледаме, отъ една страна, да премахнемъ спекулата съ недвижимитѣ имоти, и, отъ друга страна, да не създадемъ безработица и жилищна криза.

По въпроса за процедурата. Това, което каза г-нъ Петъръ Кьосеивановъ, е отъ особена важностъ. Въ XXIV Народното събрание ние имаме сѣщо такъвъ случай, когато едно предложение се прие и, следъ като го проучихме и видѣхме, че сме извършили грѣшка, веднага го коригирахме по сѣщия начинъ, по който днесъ се прави предложението да бѣде коригирано предложението на г-нъ Минковъ.

Азъ апелирамъ, г-да, да се внимава, защото ние не може да оставимъ страната безъ строежи. Ние не можемъ да предизвикаме съ едни — позволявамъ си да го кажа — увлечения безработица, а сѣщо така и жилищна криза.

Д-ръ Никола Минковъ: Г-не председателю! Шомъ като по предложението ми за корекцията се спори толкова много, азъ го оттеглямъ. (Рѣжкоплѣскания и възгласи „Браво!“)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ Деянъ Деяновъ.

Деянъ Деяновъ: Г-да народни представители! Само 2 минути ще ви отнема. — Г-нъ Никола Минковъ не оттегля предложението, а оттегля корекцията си. (Възражения)

Единъ народенъ представителъ: Предложението е гласувано. (Шумъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Деянъ Деяновъ: Моля ви се, бѣдете вѣрни въ фактитѣ. Чакайте една минута, бе г-да! Всички се вълнуваме по този въпросъ.

Г-нъ Никола Минковъ оттегли сега корекцията си. Неговото предложение остава, както е прието. Но, г-да, предложението на г-нъ Минковъ е коренно различно отъ онова, което стои въ проекта на комисията. Да се разберемъ. (Шумътъ продължава)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Деянъ Деяновъ: Чакайте малко!

Игнатъ Хайдудовъ: Гласувано е вече.

Деянъ Деяновъ: Чакайте да се разберемъ. Ще видимъ какво е гласувано.

Предложението на г-нъ Никола Минковъ е коренно различно отъ онова, което е прието отъ дветѣ комисии. Споредъ текста на комисията, едно лице, независимо отъ това какъвъ доходъ има отъ покрити или непокрити недвижими имоти, може да купи нови постройки, нови етажи, стига да не му даватъ тѣ доходъ повече отъ 120.000 л. Предложението на г-нъ Минковъ казва: онова, което ще получи като доходъ отъ новитѣ постройки, и онова, което има то като доходъ преди да закупи нови постройки, не може да надминава повече отъ 120.000 л.

Нѣкои народни представители: Ясно е, така е.

Д-ръ Никола Минковъ: Отъ недвижими имоти да е доходътъ.

Деянъ Деяновъ: Именно, отъ недвижими имоти. — Корекцията на г-нъ Минковъ е, че доходътъ, който има лицето, което купува нови имоти, трѣбва да произхожда отъ недвижими покрити имоти. Това е пѣкъ свършено друго нѣщо. Ето защо, онова, което се иска отъ г-нъ Никола Минковъ да се поправи като фактическа грѣшка, не е фактическа грѣшка, и онова, което иска г-нъ Пешевъ да се приеме като фактическа грѣшка, не е фактическа грѣшка. Следъ като сме приели единъ текстъ и следъ като г-нъ председателятъ обяви, че законътъ е приетъ, този текстъ трѣбва да бѣде поправенъ по надлежния редъ. Ние вече имаме единъ законъ.

Серафимъ Георгиевъ: Председателятъ не е обявилъ, че законътъ е гласуванъ.

Деянъ Деяновъ: Обяви.

Серафимъ Георгиевъ: Не е обявилъ.

Деянъ Деяновъ: Обяви. Ето го председателятъ горе, да заяви, обявилъ ли е или не. Азъ съмъ най-близо до него и азъ твърдя това. Азъ следъхъ и ви заявявамъ, че председателятъ заяви: законътъ е приетъ окончателно. И азъ се малко изненадахъ, че нѣмаше достатъчно рѣжкоплѣскания, защото това е единъ нашъ законъ. Твърдя, че този законъ е приетъ и моля правителството — въ заключение на това, което казахъ — да направи измѣнението по надлежния редъ, за да остане старата редакция, защото тя е една редакция разумна, която ще насърди строежитѣ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ Рашко Атанасовъ.

Рашко Атанасовъ: Г-да народни представители! Законътъ, който разглеждаме сега, е законъ за ограничаване на спекулата.

Лазаръ Поповъ: Г-не председателю! Кажете, законътъ приетъ ли е или не.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има едно предложение. Съгласно чл. 49 отъ правилника, ...

Лазаръ Поповъ: Обявихте ли закона за приетъ?

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля Ви се! — ... азъ поставихъ на разискване това предложение. По него взеха думата вече нѣколко души. Ще се изкажатъ и останалитѣ.

Обаждатъ се: Законътъ е приетъ.

Тодоръ Кожухаровъ: Г-не председателю! Съгласно правилника, вие сте обявили, че законътъ е приетъ. Въ такъвъ случай, може ли да поставите на гласуване каквото и да било предложение?

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Съгласно чл. 49 отъ правилника, когато се прави предложение за редакционна поправка ...

Тодоръ Кожухаровъ: Това не е редакционна поправка.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: ... и когато се заявява, че за редакционна поправка се иска думата, тогава председателството е длъжно да подложи на раз-

искване редакционната поправка. Редакционната поправка, когато е по законъ, внесенъ отъ правителството, се иска отъ правителството, а когато е по предложение, направено отъ народенъ представителъ, се иска отъ народния представителъ. Въ случая народниятъ представителъ, който е направилъ предложението, иска писмено редакционна поправка. Председателството му дава думата за обяснение. Народното събрание ще прецени, дали това е редакционна поправка или не и ще вотира.

Гаврилъ Гроздановъ: Законътъ е приетъ. Безпредметно е.

Велизаръ Багаровъ: Не е приетъ. Какъ може такива работи да говоришъ! Защо се допуснаха дебати? Значи, не е приетъ. (Силни възражения. Шумъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Гаврилъ Гроздановъ: Безпредметно е. Законътъ е приетъ. (Шумътъ продължава)

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Силно звъни) Моля ви се, г-да! Г-нъ Атанасовъ има думата.

Иванъ Батембергски: Г-не председателю! За да не споримъ, кажете приетъ ли е законътъ или не?

Председателстващъ Никола Захариевъ: Следъ като се изкаже г-нъ Атанасовъ, ще отговори.

Рашко Атанасовъ: Г-да народни представители! Азъ считамъ, че законътъ е приетъ напълно, понеже председателството обяви това.

Въпросътъ е за предложението на г-нъ д-ръ Минковъ, ...

Единъ народенъ представителъ: Той го оттегли.

Рашко Атанасовъ: Не, предложението не е оттеглено.

Смщиятъ народенъ представителъ: Оттегли го.

Рашко Атанасовъ: Корекцията оттегли.

Азъ поддържамъ това предложение и считамъ, че то е въ духа на нашия законъ, който е законъ за ограничаване на спекулата. Кой е оня, който ще инвестира голъми капитали въ нови постройки? Въ София постройките принадлежатъ само на единични хора; малко сж капиталистите, които сж правила постройки. Въ такъвъ случай, ако дадемъ възможност на едно лице да купи нови постройки, отъ които да добие доходъ не по-голямъ отъ 120.000 л. годишно, следъ като има вече доходъ отъ стари постройки, ние ще поощримъ спекулата.

Д-ръ Петъръ Кьосевановъ: Строежътъ ще се спре, нѣма да има постройки.

Деянъ Деяновъ: По този въпросъ не може да се приказва вече.

Рашко Атанасовъ: И азъ моля почитаемото правителство да се съгласи, законътъ да остане така, както е приетъ, и да не се повдига въпроса за неговата поправка дори и въ бъдеще.

Стефанъ Радионовъ: Този, който има пари, ще намѣри къде да ги пласира. Но безъ пари да те видя какво ще строишъ. Вѣтърь!

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Г-да народни представители! Азъ съжалявамъ, че едно предложение, за което има толкова добри и социални подбуди, трѣбваше да стане причина за толкова, бихъ казалъ, отегчителни разисквания и спорове. Азъ не съмъ ималъ това намѣрение или това желание. Трѣбва да отбележа съ огорчение, че азъ станахъ причина за тия разисквания. Обаче въ никакъвъ случай моето огорчение за тия спорове и за тия разисквания не стига дотамъ, за да призная, че съмъ направилъ едно погрѣшно предложение и съмъ защищавалъ единъ погрѣшенъ принципъ. (Ржкоплѣскания)

Г-нъ Деянъ Деяновъ много логично и много право посочи пътя, по който би могло да се поправи по същество

моето предложение. Обаче азъ съмъ длъженъ да кажа на уважаемия колега г-нъ Деянъ Деяновъ, че когато дойде това време по същество да промѣняме тоя законъ, тогава азъ ще се боря да се усъвършенствува онзи принципъ, който Парламентътъ преди малко прокара съ приемането на моето предложение.

Деянъ Деяновъ: То е другъ въпросъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Тогава азъ вѣрвамъ, че ще мога да защита тезата си и да убедя почитаемото народно представителство, че моето предложение, за което бѣше дадено съгласие отъ правителството и което се гласува, бѣше не само въ духа на речитъ по първото четене на този законъ, но бѣше и въ духа на мотивитъ къмъ този законъ.

Законътъ е за борба срещу спекулата. Защо ми се казва днесъ, че спекула ставала само съ старитъ постройки? Та не сме ли ние свидетели въ София отъ една година насамъ на едно баснословно покачване стойността на апартаментитъ въ сгради, въ които още не е влѣзълъ никой да живѣе? Въ София, уважаеми г-да народни представители, апартаменти, които струваха 200-250 хиляди лева, днесъ струватъ 400 хиляди, 500 хиляди и 700 хиляди лева. Защо? Каза ви го уважаемиятъ г-нъ министъръ на финанситъ въ своята речъ — защото пристигатъ хора безъ нужда за покривъ, но обзети отъ паника, подплашени за своитъ левове, за своето богатство, търсейки въ сгради да вложатъ своитъ пари. И тѣ, отъ една страна, нанасятъ ударъ на националната монета, а, отъ друга страна, внасятъ смущение въ онѣзи, които иматъ нужда да намѣрятъ чрезъ своитъ спестявания единъ покривъ. Та когато се внесе едно законодателно предложение за поправка на приетия вече чл. 2, вие ще видите, г-да народни представители, че действително е прието едно предложение, което нито е недоразумение, нито е необмисленост, но което — позволете ми да кажа — е дълбока мѣдростъ. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-да народни представители! Формално новото предложение, направено отъ г-нъ Никола Минковъ, отговаря на чл. 49 отъ правилника. Ако азъ поставихъ на разискване това ново предложение на г-нъ Минковъ, което ви прочетохъ, азъ изпълнихъ повелята на правилника. Народното представителство каза своето мнение.

Народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Пешевъ направи друго предложение.

Има ли право председателството да поставя на разглеждане единъ въпросъ, който е вече решенъ съ чл. 2? Мнозина отъ народнитъ представители заявиха, че нѣма. Други казаха, че има. Председателството заявява: всѣки въпросъ, който стои въ рамкитъ на правилника, може да се разгледа отъ Народното събрание. Правилникътъ не изключва редакционнитъ поправки. И когато има предложение за една редакционна поправка, народнитъ представители могатъ да правятъ предложения противни на тая поправка. Естествено, предложението на г-нъ Пешевъ е логично, то е въ духа на правилника.

Нѣма значение, че народниятъ представителъ г-нъ Никола Минковъ оттегли своето предложение, защото оттеглянето на неговото предложение не изключва възможността Народното събрание да приеме другъ текстъ на предложението, тъй както се формулира отъ другъ народенъ представителъ.

И затуй, когато бѣше налице предложението на г-нъ Минковъ, по силата на правилника, като първо предложение, азъ щѣхъ да поставя на гласуване най-напредъ него. Но понеже г-нъ Минковъ го оттегли, азъ ще поставя на гласуване второто предложение, което направи г-нъ Пешевъ. И Народното събрание ще реши приема ли го или не го приема. Ако Народното събрание го приеме, тогава текстътъ на чл. 2 е измѣненъ; ако не го приеме — текстътъ на чл. 2 ще остане така, както е гласуванъ.

Димитъръ Марчевъ: За редакционна поправка ли се касае или за поправка по съществото на чл. 2? Тоя въпросъ трѣбва да се постави. Споредъ мене, не касае се за една редакционна поправка, а за поправка по същество и затуй не подлежи на гласуване.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Споредъ парламентарната практика на XXIV обикновено Народно събрание, регистрирана въ дневникитъ на Народното събрание, подобни предложения могатъ да се поставятъ на гласуване. Председателството действува по правилника, но същевременно има предвидъ и парламентарната практика.

Председателството поставя на разрешение отделините въпроси, а Народното събрание ги разрешава. Вие сте, които ще решите.

Деянъ Деяновъ: Г-не председателю! Ако практиката на XXIV обикновено Народно събрание е била такава, азъ намирамъ, че е погрѣшна и време е да се коригира.

Игнатъ Хайдудовъ: Г-не председателю! Преди 10 минути Вие направихте тълкуване на правилника за вътрешния редъ на Събранието. Вие заявихте, че предложението на д-ръ Никола Минковъ е редакционна поправка и може да бѣде поставено на разглеждане. Вие заявихте сѣщо, че предложението на г-нъ Димитъръ Пешевъ не може да бѣде поставено на разглеждане. Азъ Ви питамъ: какъ може 10 минути по-късно да тълкувате правилника другояче?

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Каквото заявихъ преди 10 минути, заявихъ го и преди малко. Вникнете въ думитъ ми, които преди малко казахъ. Азъ казахъ преди малко, че, когато единъ народенъ представителъ направи предложение, всѣки другъ народенъ представителъ може да направи контра-предложение.

Г-да народни представители! Г-нъ Никола Минковъ оттегли своето предложение за редакционна поправка на чл. 2. Остава предложението на г-нъ Пешевъ за редакционна поправка. Г-нъ Пешевъ предлага да остане текстътъ на законопроекта.

Съ това предложение е съгласенъ г-нъ министъръ-председателътъ и цѣлиятъ Министерски съветъ. Ще го поставя на гласуване.

Който г-да народни представители приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка.

Едни народни представители: Малцинство е.

Други народни представители: Мнозинство е. (Възражения и глъчка)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля, г-нѣ квесторътъ да провери гласоветъ.

Обаждатъ се: Малцинство е!

Тодоръ Кожухаровъ: Очевидно малцинство!

Деянъ Деяновъ: Неправилно тълкувате правилника. Малцинство е.

Тодоръ Кожухаровъ: Малцинство е!

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които не приематъ...

Обаждатъ се: А-а а!

Тодоръ Кожухаровъ: Така не може да се гласува.

Иванъ Батембергски: Одеве извършихте една грѣшка, г-не председателю — сега извършвате друга грѣшка.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Искамъ да прочета точно гласоветъ. — Които приематъ предложението на г-нъ Пешевъ, съ което е съгласенъ г-нъ министъръ-председателътъ и цѣлиятъ Министерски съветъ, моля, да вдигнатъ рѣка.

Тодоръ Кожухаровъ и други: Малцинство!

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Чете гласоветъ)

Стефанъ Радионовъ: Прочетете и другитъ, защото има нѣкои, които се въздържатъ.

Тодоръ Кожухаровъ: Очевидно малцинство!

Деянъ Деяновъ: Поради неправилно тълкуване на правилника, а не защото не приемамъ това, което предлагатъ министритъ, не гласувамъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Гласуватъ 32 души.

Деянъ Деяновъ: Какво гласуватъ тѣ?

Серафимъ Георгиевъ: Кажете каква е Вашата констатация.

Деянъ Деяновъ: Пакъ ще повтора: не гласувамъ, не защото не приемамъ това, което искатъ г-да министритъ, а защото неправилно тълкувате правилника.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Отъ 72 народни представители гласуватъ 32. Председателството обявява малцинство. Въпросътъ е ликвидиранъ.

Стефанъ Радионовъ: Опозицията се въздържа.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Преминаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за учредяване Дирекция за електрификация на Северна България.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: Г-да! Парламентарната комисия прие законопроекта, безъ да направи измѣнения въ него. (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на закона за учредяване на Дирекцията за електрификация на Северна България. (Обнародванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 130, отъ 12 юний 1940 г.)

§ 1. Въ чл. 1, алинея първа, думата: „Плѣвенъ“ се замяна съ София.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 2. Въ чл. 4 буква „а“ се измѣня така:

а) редовна ежегодна вноска отъ страна на държавата въ размѣръ най-малко 40.000.000 л., която ще се внася презъ течение на първото шестмесечие на бюджетното упражнение.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 3. Въ чл. 13, следъ алинея втора, се прибавятъ нови алинеи трета и четвърта, съ следното съдържание:

Договорящитъ съ дирекцията страни по всички доставки, предприятия, работи, строежи, закупуване и доставяне на електрическа енергия и др. се освобождаватъ отъ всѣкакви сегашни или бѣдещи данѣци, налози, мита, берии, такси, права, гербъ и др. по който и да било законъ.

Дирекцията се освобождава отъ заплащане на такси, налози и др. по който и да било законъ, съ изключение на пощенскитъ, телефонни и телеграфни такси.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 4. Въ чл. 19 последната алинея се измѣня така: Управителниятъ съветъ заседава въ София.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 5. Въ чл. 20, следъ алинея втора, се прибавя нова алинея трета съ следното съдържание:

Провѣрителниятъ съветъ извършва периодически провѣрки, най-малко тримесечно, на приходитъ и извършенитъ разходи, като съставя протоколи, въ които излага редовността на приходо-разходнитъ оправдателни документи и правилното записване на извършенитъ операции въ надлежитъ счетоводни книги и приподписва съответнитъ баланси.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 6. Въ чл. 22 буква „д“ се изменява така: представлява на министъра на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството за назначение и уволнение техническия и административен персоналъ, като началникътъ на бюджетната контрола се назначава отъ министъра на финанситъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 7. Въ чл. 25, следъ алинея втора, се прибавя алинея трета съ следното съдържание:

Годишниятъ отчетъ се придружава съ докладъ отъ провѣрителния съветъ, възъ основа на който Министер-скиятъ съветъ се произнася окончателно за редовността на приходитъ и извършенитъ разходи, като издава поста-новление, което има силата на окончателно решение за из-дѣлжение на управителния и провѣрителния съвети и длѣжностнитъ лица по ведомството на дирекцията.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Пристъпваме къмъ точка трета, която става точка пета:

Второ четене на законопроекта за язовира „Росица“.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ за язовира „Росица“.

Чл. 1. Целта на мѣроприятието е използване водитъ на рѣка Росица за напояване на около 300.000 декара полски имоти и за най-рационално добиване на електрическа енергия.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мно-зинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 2. Мѣроприятието обхваща направата на:

- а) язовиръ на рѣка Росица подъ село Горско-Косово;
- б) главната напоителна канална мрежа и всички съоръ-жения по нея;
- в) електрически централи при селата Горско-Косово, Красно-Градище и електропроводъ високо напрежение;
- г) залесителни и укрепителни работи въ водосборния ба-сейнъ на рѣка Росица;
- д) и всички други необходими съоръжения за реализи-ране на мѣроприятието.

Комисията измѣни редакцията на буква б така:

„б) главната, разпредѣлителната, напоителната и отвод-нителната канални мрежи и всички съоръжения по тѣхъ;“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мно-зинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 3. Изпълнението на работитъ по горното мѣроприя-тие се възлага на Главната дирекция на строежитъ при Ми-нистерството на общественитъ сгради, пътищата и благоу-стройството — отдѣлъ „Водни строежи“.

Програмата за строежитъ се одобрява отъ Мини-стерския съветъ.“

Следъ първата алинея комисията прибави следната али-нея втора:

„За изпълнение на мѣроприятието се предвижда необхо-димиятъ технически и административен персоналъ по-щатъ, одобренъ отъ Министерския съветъ. Този персоналъ се ползува съ всички права и задѣлжения на държавнитъ служители, както и съ правото на пенсия.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 4. При изпълнението на горнитъ работи законътъ за бюджета, отчетността и предприятията не е задѣлжи-теленъ. Разходитъ ще се извършватъ по специаленъ пра-

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 5. Електрическата частъ на мѣроприятието ще се изпълни въ съгласие съ Дирекцията за електрификацията на Северна България.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 6. Разходитъ за изпълнението на горнитъ работи се разпредѣлятъ между заинтересуванитъ, както следва:

а) отъ вноската въ Главната дирекция на строежитъ при Министерството на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството, за подобрене и увеличение на работ-ната земя, съгласно закона за извънредния бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земедѣлнето и държавнитъ имоти за 1941 бюджетна година 100.000.000 л.;

б) отъ стопанитъ, имотитъ на които влизатъ въ напои-телнитъ зони и могатъ да се ползуватъ отъ мѣроприя-тието, общо 100.000.000 л.;

в) отъ дългосрочни заеми, сключени подъ гаранцията на държавата.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 7. Облаганията на отдѣлнитъ стопани става по за-кона за воднитъ синдикати, като всички заинтересувани членуватъ задѣлжително въ образуванитъ водни синди-кати. Последнитъ разпредѣлятъ дължимитъ суми между за-интересуванитъ стопани, пропорционално на напояванитъ площи, за да се изплатятъ въ срокъ отъ 15 години.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 8. Срещу постѣпленията по чл. 6, букви б и в, за посрѣщане на разходитъ по мѣроприятието, министърътъ на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството сключва заемъ при Българската земедѣлска и коопера-тивна банка. За тѣзи вземания Българската земедѣлска и кооперативна банка се ползува съ привилегии.

Постѣпленията отъ припадация се дѣлъ на заинтере-суванитъ стопани, съгласно чл. 6, буква б, се внасятъ въ Българската земедѣлска и кооперативна банка отъ образу-ванитъ водни синдикати.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 9. Образуванитъ водни синдикати поематъ на свои срѣдства постройката и експлоатацията на разпредѣли-телната, напоителната и отводнителната канални мрежи и съоръженията по тѣхъ, като за целта сключватъ заеми отъ фонда за напояване и отводняване на земитъ, съгласно закона за напояване и отводняване на земитъ.“

Комисията прибави следната алинея:

„Изпълнението на горнитъ строежи става отъ Главната дирекция на строежитъ — отдѣлъ „Водни строежи“, съ-гласно чл. 3.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 10. Изселването и настаняването на домакинствата отъ селата Горско-Косово и Бара, както и отчуждението за язовира, главната канална мрежа, електрическитъ цен-трали и всички други постройки, пътища и съоръжения

Председателствуващ Никола Захариев: Които приемат чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 11. Изселването, настаняването и оземляването на домакинствата от селата Горско-Косово и Бара ще стане по закона за вътрешно преселване и заселване.“

Председателствуващ Никола Захариев: Които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 12. Всички материали, машини, съжива и др., нужни за мѣроприятието, се освобождават отъ вносно мито и всѣкакви други данѣци, бери, такси, товари и други права, включително таксите по членове 3 и 71 отъ закона за митниците, както и отъ гербовъ налогъ. Тѣзи материали се превозватъ по българските държавни желѣзници по намалени тарифи.“

Комисията прибави следната алинея:

„Договарящите съ Главната дирекция на строежитѣ страни по всички доставки, предприятия, работи, строежи, закупуване и доставяне на електрическа енергия и др., се освобождават отъ всѣкакви сегашни или бъдещи данѣци, мита, налози, бери, такси, права, гербъ и др. по които и да било закони, съ изключение на пощенските, телеграфни и телефонни такси.“

Председателствуващ Никола Захариев: Които приемат чл. 12, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 13. За прилагането на този законъ се изработватъ правилници, утвърдени съ царски указъ.“

Председателствуващ Никола Захариев: Които приемат чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ, която става точка шеста:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за засилване на държавните приходи.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за засилване на държавните приходи.

Г-да народни представители! Съ създаването на закона за засилване държавните приходи бѣха обложени съ такса върху фактурната стойностъ копринените материали. Таксата върху сѣщитъ е незначителна по размѣра, поради което се налага увеличението ѝ, съ което ще се добиятъ значителни приходи въ държавното съкровище.

Въ закона за държавните привилегии, акцизътъ и патентитъ е предвидено, акцизътъ на стокитъ и предметитъ, които се произвеждатъ въ фабрики и работилници, при които нѣма постояненъ държавенъ контролоръ и когато не е предвиденъ другъ начинъ за събирането му, да се замѣня съ патентъ, замѣнящъ акциза. Патентитъ, замѣнящи акциза, сѣ опредѣлени въ таблица IX на сѣщия законъ и сѣ наредени по разряди, въ зависимостъ отъ производството и пр. Патентитъ се опредѣлятъ отъ комисии, които взематъ предвидъ размѣра на производството, вложения капиталъ и пр., но въпрѣки това не може да има единъ макаръ относително справедливъ размѣръ на облога, защото нѣкои заведения по производство далечъ надхвърлятъ предвидения максимумъ, а други по производството си сѣ даже подъ минимума. Замѣнянето на акциза съ патентъ е и несправедливо, защото тежестта на облога на единъ и сѣщи предметъ, изработенъ въ едно заведение, е една, а въ друго съвсѣмъ различна. Независимо отъ всичко, системата на патентитъ е неблагоприятна за държавното съкровище и несправедлива за производителитъ.

По-справедливо и по-благоприятно за държавното съкровище е, заведенията, които произвеждатъ такива стоки, да плащатъ такса върху фактурната стойностъ.

Поради нарастналитъ нужди на държавното съкровище и поради усилената консумация на нѣкои стоки и предмети, намирамъ, че сѣ налице условията за облагането

имъ съ такси върху фактурната имъ стойностъ, отъ която държавното съкровище ще добие значителни приходи, които биха покрили евентуалното намаление на приходитъ отъ други стоки и предмети, обложени съ акцизъ.

При прилагане закона за засилване на държавните приходи, често се явяватъ спорове върху коя сума следва да се изчислява таксата върху фактурната стойностъ, които спорове създаватъ както прѣчка на администрацията, така и неприяности на данѣкоплатцитъ, поради което е необходимо да се изясни, какво се разбира подъ фактурна стойностъ отъ гледището на този законъ.

Горното като ви излагамъ, моля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете презъ настоящата сесия на Народното събрание представения ви за целта законопроектъ.

Гр. София, февруарий 1942 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на закона за засилване на държавните приходи.

§ 1. Процентитъ по чл. 1, точки 4 и 7, буква „а“, се увеличаватъ съ по 5.

§ 2. Следъ точка 15 на чл. 1 се прибавятъ следните нови точки:

- | | |
|---|-----|
| 16) Кремове и вакси за обуща и кожи, смазки за подове и части за метали | 10% |
| 17) Керамични издѣлия | 5% |
| 18) Пасмантерийни издѣлия всѣкакъв видъ | 10% |
| 19) Водопроводни трѣби всѣкакъв видъ | 5% |
| 20) Обковки, дрѣжки, брави и други металически принадлежности за врати, прозорци и мебели | 5% |
| 21) Метални печки, желѣзни кровати, болтове, бурми и нитове | 10% |
| 22) Огледала и полирани стѣклени плочи, всѣкакъв видъ | 10% |
| 23) Разни видове мебели, като спални, столови, гарнитури за спални, столове, кабинети и пр. | 10% |
| 24) Радиопарати | 10% |
| 25) Разни видове електрически уреди, като: ютии, чайници, тенджерки, печки и пр. | 10% |
| 26) Луксозни кожи и произведения отъ тѣхъ, като: палта, пелерини, маншони и пр. | 10% |
| 27) Автомобили (леки коли), мотоциклети | 10% |
| 28. Всѣкакъв видъ машини | 5% |
| 29. Фурнири, всѣкакъв видъ | 10% |

§ 3. Въ края на чл. 1 се прибавя следната забележка: Фактурната стойностъ се разбира стойността, по която предметътъ или стоката преминава въ собственостъ и владение на купувача. За такава (стойностъ) се сѣмтатъ, освенъ цената на стоката, и всички разноси, които тежатъ до получаването ѝ отъ купувача.

§ 4. Настоящиятъ законъ отмѣня таблица IX, букви Б, В, Г, Е, З, И, К на наредбата-законъ за държавните привилегии, акцизитъ и патентитъ, като остатъкътъ отъ внесенитъ суми за патенти, за времето отъ влизането на закона въ сила до края на полугодиято, се прихващатъ срещу следуюмата се такса.“

Председателствуващ Никола Захариев: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за засилване на държавните приходи, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Предлагамъ спешностъ.

Председателствуващ Никола Захариев: Г-нъ министърътъ на финанситъ предлага спешностъ на законопроекта. Които сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете заглавието и § 1*)

Председателствуващ Никола Захариев: Които приематъ заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 2)

Председателствуващ Никола Захариев: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

* За текста на членоветъ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 3)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 4)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристапваме къмъ точка пета отъ дневния редъ, която става точка седма:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ.

Моля да се съгласите да се прочетатъ само мотивитѣ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ.

Г-да народни представители! Акцизътъ на стъкленитѣ издѣлия е малък, поради което следва да се увеличи, което увеличение има да се отрази върху продажната цена на тия издѣлия, обаче, държавното съкровище ще получи единъ значително увеличенъ приходъ. Съгласно членове 339, 340 и 341 отъ наредбата-законъ за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, игритѣ за развлѣчение се облагатъ съ полугодишенъ патентъ въ размѣръ отъ 100 до 10.000 л., въ зависимостъ отъ мѣстонахождението на заведението, броя на игритѣ, площта, мебелировката и пр.

При опредѣляне размѣра на тѣзи патенти, акцизната администрация, както и съдържателитѣ на заведенията, въ които се играятъ игри за развлѣчение, сѫ обременени съ много формалности по събиране сведения, подаване заявления, заседания на облагателни комисии и пр. Независимо отъ това, патентната система не позволява да се внесе една съразмѣрностъ въ облагането, за да бжде то по-справедливо, и при дневния голѣмъ интересъ къмъ игритѣ за развлѣчение въ държавното съкровище постѣпватъ едва около 7.000.000 л.

Поради това намирамъ, че сѫ налице условията за измѣнение системата на облагане игритѣ за развлѣчение, като, вмѣсто досегашната патентова система, се въведе купонната такава, при която данъкоплатцитѣ и акцизната администрация ще бждатъ освободени отъ една тежка формалностъ, каквато представлява патентната система. Независимо отъ това, ще се внесе една съразмѣрностъ въ облагането, съобразно броя на игритѣ въ всѣко заведение, а постѣпленията ще се увеличатъ нѣколкократно.

Горното като ви излагамъ, моля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете презъ настоящата сесия на Народното събрание представения ви за цѣльта законопроектъ.

Гр. София, февруарий 1942 г.

Министъръ на финанситѣ: **Добри Божиловъ**

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ.

§ 1. Чл. 197 се измѣня така:

Облагатъ се съ акцизъ стъкленитѣ издѣлия, мѣстни и чуждестранни, както следва:

а) стъкла за прозорци и плочи стъклени, всѣкакви 100 кгр. — 200 л.;

б) бутилки, билници и дамаджани, стъклени, 100 кгр. — 150 л.;

в) всѣкакви други издѣлия отъ стъкло 100 кгр. — 180 л.

§ 2. Чл. 339 се измѣня така:

Съдържателитѣ на заведения, въ които се играятъ игри за развлѣчение, като: на карти, на табла, на домино, на билиардъ, на кегель-банъ и на други подобни, сѫ длъжни да събиратъ отъ играчитѣ, чрезъ държавенъ купонъ, такси въ полза на държавното съкровище, за всѣки изигранъ часъ или дробъ:

а) за табла — 2 л.;

б) за игра съ карти или домино и др. — 3 л.;

в) за игра на билиардъ или на кегель-банъ — 5 л.

Ако играта трае по-малко отъ 1 часъ, дадениятъ държавенъ купонъ не може да се използва отъ други играчи, а ако играта продължи повече отъ 1 часъ, съдържателитѣ на заведението издава на играчитѣ новъ купонъ 5 минути преди изтичане времето на стария купонъ, като предвѣрително уведомява играчитѣ.

Купонътъ се попълва съгласно часовника на заведението, който трѣбва да бжде поставенъ на видно мѣсто.

§ 3. Чл. 509 се измѣня така:

Съдържателитѣ на заведения, въ които се играятъ игри за развлѣчение, се наказватъ съ глоба отъ 500 до 2.000 л., ако:

а) още при започване на играта не дадатъ на играчитѣ държавенъ купонъ;

б) допустнатъ да се играе повече отъ 1 часъ безъ втори купонъ;

в) допустнатъ да се използва свободното време на купона отъ други играчи, и

г) не отбележатъ съ мастило или химически моливъ датата, часа и минутата на издадения купонъ.

§ 4. Чл. 510 се измѣня така:

Ония, които поправятъ датата, часа и минутитѣ на издадения купонъ, се наказватъ съ 2.000 л. глоба, независимо отъ углавната отговорностъ по общия наказателенъ законъ § 5. Прибавя се новъ чл. 510а, който гласи:

Играчитѣ, които по силата на настоящия законъ сѫ длъжни да платятъ установена тази игра такса, не се снабдяватъ съ опредѣления купонъ или заплащатъ таксата безъ да получатъ таквъ, се наказватъ съ глоба 1.000 л.

На сѣщото наказание подлежатъ и ония, които не даватъ купона на видно мѣсто и не го предявятъ на властта при поискване.

§ 6. Членове 340 и 341 се отмѣняватъ.

§ 7. Остатъкътъ отъ стойността на патента за игри за развлѣчение отъ датата на влизането на настоящия законъ въ сила до края на полугодieto ще се прихвае, като за тая стойностъ на собственика на заведението ще се отпустнатъ безплатно съответното количество купони.)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, спешностъ!

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситѣ предлага да се даде спешностъ на законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 1*)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ, заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 2)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 3)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 4)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

*) За текста на параграфитѣ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 5)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 6)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете § 7)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ, която става точка осма:

Първо четене на законопроекта за измѣнение на закона за увеличение на пенсиитъ, плащани отъ бившия фондъ „Обществени осигуровки“.

Които сжъ съгласни да се прочетатъ само мотивитъ къмъ законопроекта, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

„МОТИВИ“

къмъ законопроекта за измѣнение на закона за увеличение на пенсиитъ, плащани отъ бившия фондъ „Обществени осигуровки“.

Г-да народни представители! Отъ 1 януарий 1941 г. пенсиитъ по закона за общественитъ осигуровки бѣха увеличени, както следва: до 10.000 л. годишно — 25%, отъ 10.001 до 25.000 л. — 15% и отъ 25.001 л. нагоре — 10%. Подобно увеличение бѣ дадено и на пенсионеритъ при фонда за изслужено време. Пенсиитъ по фонда за изслужено време бѣха, обаче, наново увеличени отъ 1 октомврий 1941 г. Налага се, поради посжъпването, да се даде поне същото процентно увеличение и на пенсиитъ по закона за общественитъ осигуровки отъ 1 януарий 1942 г. Предлаганото процентно увеличение възлиза на 5% за всички пенсии.

Въпрѣки по-голѣмото процентно увеличение, което се превъжжда за малкитъ пенсии, единъ значителенъ брой съ личнитъ пенсии остава подъ 3.600 л. годишно. Наложително е, минималната годишна лична пенсия на пенсионеритъ по закона за общественитъ осигуровки да бѣде поне равна на годишната лична пенсия на земеделцитъ-стопани.

Затова въ предлагания законопроектъ е предвидено, когато личната пенсия съ процентното увеличение не достигне този минимумъ отъ 3.600 л. годишно, да се приравни къмъ него.

Като ви излагамъ горното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тукъ приложенния законопроектъ за измѣнение на закона за увеличение на пенсиитъ, плащани отъ бившия фондъ „Обществени осигуровки“.

Гр. София, февруарий 1942 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
Д-ръ Сл. Загоровъ“

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение на закона за увеличение на пенсиитъ, плащани отъ бившия фондъ „Обществени осигуровки“ („Държавенъ вестникъ“, брой 292, отъ 25 декемврий 1940 г.)

§ 1. Въ алинея първа на чл. 1 думитъ: „1 януарий 1941 г.“ се замѣнятъ съ думитъ „1 януарий 1942 г.“ Процентитъ въ сжщия членъ се измѣнятъ отъ 25% на 35%, отъ 15% на 25% и отъ 10% на 20%.

§ 2. Ако, следъ увеличението на размѣра на личната пенсия съ посоченитъ въ горния членъ проценти, пенсията остане подъ 3.600 л. годишно, приравнява се къмъ 3.600 л. годишно.

Наследственитъ пенсии за „старостъ“, „инвалидность“ или „смъртъ“, както и наследственитъ пенсии за злоупотреба по злополуки, станали до 15 януарий 1935 г., се изчисляватъ въ съответния процентъ отъ този минимумъ (чл. 33-а отъ закона за общественитъ осигуровки).

§ 3. Процентното увеличение и приравнението на пенсиитъ се прави по административенъ редъ, като по издаденитъ вече пенсионни книжки увеличенията се насяятъ отъ клоновѣтъ и агентуритъ на Българската народна банка.

Даденитъ съ настоящия законъ увеличения не се взематъ подъ внимание при ползуване на правата, свѣрзани съ размѣра на пенсията.)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение на закона за увеличение на пенсиитъ, плащани отъ бившия фондъ „Обществени осигуровки“ („Държавенъ вестникъ“, брой 292, отъ 25 декемврий 1940 г.), моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Моля, спешностъ!

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на търговията предлага да се даде спешностъ на законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете заглавието и § 1*)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 2)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 3)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Моля да се съгласите да пристѣпимъ къмъ точка девета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за разрешаване на управлението на държавнитъ мини да поеме задължение за доставки за нуждитъ на държавнитъ мини, въ размѣръ на 100.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за разрешаване на управлението на държавнитъ мини да поеме задължение за доставки за нуждитъ на държавнитъ мини, въ размѣръ на 100.000.000 л., платими въ повече отъ три бюджетни години.

Чл. 1. Разрешава се на управлението на държавнитъ мини да поеме задължение, въ размѣръ на 100.000.000 л., за доставки отъ Германия на руднични машини и съоръжения, сѣчивни машини, локомотиви, релси, стрелки, вагонетки, инструменти, желѣзо, стомана, телени вѣжета и други машини и материали.

Задълженията да засегнатъ последователно до седемъ бюджетни години, начинай отъ бюджета на 1943 г., за изплащане погашенията, а за плащане на лихвитъ — начинай отъ 1 януарий 1942 г., чрезъ полугодишни вноски.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

„Чл. 2. Означенитъ въ чл. 1 доставки да станатъ по реда, опредѣленъ отъ закона за експлоатацията на държавнитъ мини и правилника имъ за извършване предприятия и доставкитъ, като държавнитъ мини и договорячитъ съ държавнитъ мини страни се освобождаватъ отъ

*) За текста на параграфитъ вижъ първото четене на законопроекта на сжщата страница, по-горе.

всички данъци, налози, мита, берии, такси, гербовъ налогъ и др. по който и да било законъ, съ изключение на представителския данъкъ, който да се плаща въ размъръ, важещъ законно въ деня на подписване договора."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

"Чл. 3. Изплащането доставките по този законъ да става отъ Българската народна банка, и то на следните срокове:

- а) 1/3 при поръчването (подписването на договора);
- б) 1/3 при приемането въ полуготово състояние и
- в) 1/3 (остатъка) при доставянето.

Отпускането на аванси по горния редъ да става срещу гаранции (контра-акредитивъ) отъ български или чужди банки, одобрени отъ Дирекционния комитетъ на държавните мини, следъ като предварително е взето мнението на Българската народна банка.

Ако се касае за стоки, при които не сж необходими нито за строежа, нито за конструктивната имъ работа, специални срокове, плащането на втората и третата вноски става наведнажъ при доставянето.

Забележка. Междинното (частично) приемане въ полуготово състояние, въ зависимостъ отъ което ще стане плащането на 1/3 по буква "б" на настоящия членъ, да се определя споредъ естеството на предприятието въ договора."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

"Чл. 4. Българската народна банка да извършва плащанията по този законъ следъ предварително дадено съгласие отъ Върховната смѣтна палата. За изплатенитъ отъ банката суми държавните мини издаватъ на нейно име съкровищни бонове, съ годишна лихва, равна на официалния скontoвъ процентъ на банката, която лихва, обаче, въ никой случай не може да надминава 5%, считано отъ датата на превода на сумитъ до съответните падежи, по предварително одобрени отъ Върховната смѣтна палата смѣтки за лихвитъ. Боноветъ могатъ да бждатъ авансови и такива за изплащане стойността на изпълнени и редовно приети доставки, както и само за лихвитъ.

Разрешава се на Българската народна банка да увеличи процента, предвиденъ въ забележката къмъ чл. 35, пунктъ 17, отъ устройствения й законъ до размъръ на поетитъ задължения, посочени въ чл. 1 на настоящия законъ."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

"Чл. 5. Необходимитъ кредити за изплащане издаденитъ съкровищни бонове за сумата 100.000.000 л. и за съответнитъ на тази сума лихви да се предвиждатъ ежегодно въ бюджета на държавните мини, начиная отъ 1 януарий 1942 г. само за лихвитъ, а отъ 1 януарий 1943 г. и за погашенията."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка десета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за ограничение производството на хлѣбъ отъ фурни съ малък капацитетъ.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

"ЗАКОНЪ

за ограничение производството на хлѣбъ отъ фурни съ малък капацитетъ.

Чл. 1. Въ градскитъ общини, които ще опредѣли Министерскиятъ съветъ, се забранява производството на хлѣбъ отъ фурни, които иматъ производственъ капацитетъ по-малкъ отъ този, който ще бжде установенъ отъ Главното комисарство на снабдяването, следъ вземане мнението на мѣстното хлѣбарско сдружение."

На първия редъ следъ думитъ: "градскитъ общини" комисията добави думитъ: "съ повече отъ 10.000 жители".

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

"Чл. 2. Самостоятелнитъ майстори-хлѣбари, на които се забранява да произвеждатъ хлѣбъ, съгласно чл. 1 на настоящия законъ, се обезщетяватъ отъ държавата съ суми, предвидени въ бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда, въ размъръ най-много на едногодишния чистъ доходъ, изчисленъ съгласно специаленъ правилникъ, който ще бжде издаденъ отъ министъра на търговията, промишлеността и труда, въ съгласие съ министъра на финанситъ.

Майсторитъ-хлѣбари, на които се забранява да произвеждатъ хлѣбъ, съгласно чл. 1, се предпочитатъ като майстори и работници въ голѣмитъ фурни за производството на хлѣбъ и като продавачи на произведенията на тѣзи фурни."

Комисията замѣни накрая точката съ запетайка и прибави думитъ: "а при отдаване подъ наемъ на обществени фурни се предпочитатъ сдружени, въ които участвуватъ такива майстори-хлѣбари."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

"Чл. 3. Настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ деня на обнародването му въ "Държавенъ вестникъ" и отмѣня всички законоположения и наредби, които му противоречатъ."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка единадесета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на членове 14, 61, 62, 65, 70, 75, 85, 117, 118, 119 и 120 отъ закона за минитъ.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: Комисията измѣни заглавието на законопроекта така: (Чете)

"ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на закона за минитъ."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: Преди § 1 комисията прибави новъ параграфъ, който става § 1, съ следното съдържание: (Чете)

"Къмъ чл. 11 се прибавя нова алинея: "Ако заявителътъ е лице отъ небългарски произходъ, позволятелното се издава или отказва отъ министъра на търговията, промишлеността и труда."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 1 става § 2. (Чете)

"§ 2. Чл. 14 се измѣня, както следва:

Изкопаемитъ вещества отъ категорията на минитъ, по отношение добиване изключителното право за тѣхното дирене, се раздѣлятъ на следващитъ четири групи:

1. Торфъ и всѣкакъвъ видъ каменни въглища.

2. Петролъ, озокеритъ, асфалтъ и други битуминозни вещества.

3. Каменна соль, солитъ, които я съпровождатъ, и солени извори.

4. Всички останали изкопаеми вещества, които не спадатъ въ първитъ три групи.

Забележка 1. Лицата, които сж запазили периметри за дирене на изкопаеми вещества отъ първа група до влизане на настоящия законъ въ сила, сж длъжни въ срокъ отъ 6 месеца отъ влизането на закона въ сила да заявятъ на министъра на търговията, промишлеността и труда, съ нотариално заверено заявление, какво ще дирятъ въ запазенитъ отъ тѣхъ периметри — вещества отъ първа група или отъ втора група.

Забележка II. Възлага се на министра на търговията, промишлеността и труда, след като вземе мнението на Съвета по минитъ, да обяви въ кои от запазенитъ от държавата периметри, до влизането на настоящия законъ въ сила, тя ще дири изкопаеми вещества отъ първа група и въ кои — изкопаеми вещества отъ втора група.

Запазенитъ периметри, въ които държавата и частнитъ физически и юридически лица ще се откажатъ да диратъ изкопаеми вещества по една отъ първитъ две групи на настоящия членъ, се обявяватъ за свободни по реда, определенъ въ чл. 45 отъ закона за минитъ.

Пунктъ 2 доби следното съдържание: (Чете) „Петролъ, озокеритъ, асфалтъ, бигуминозни шисти и други подобни“.

На предпоследния редъ думата „за“ се зачерква, а следъ думата „свободни“ се прибавятъ думитъ: „за отказаната група“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: Следъ § 2 комисията прибави новъ § 3, съ следното съдържание: (Чете)

„Къмъ чл. 35 се прибавя нова алинея: „Прехвърлянето на правото за дирене въ запазенъ периметъръ върху лица отъ небългарска народностъ става съ разрешение на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 2 става § 4. (Чете)
„§ 4. Къмъ чл. 61 се прибавятъ следнитъ две нови алинеи:

Държавнитъ периметри, за които отъ проучванията на Дирекцията за природни богатства е установено, че не представляватъ интересъ за държавата, се продаватъ на тръгъ.

Докладътъ по тия проучвания се одобрява отъ Минния съветъ, чието решение подлежи на одобрението на министра на търговията, промишлеността и труда.

Търговетъ се утвърждаватъ отъ Министерския съветъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 3 става § 5. (Чете)
„§ 5. Къмъ чл. 62 се прибавя алинея втора:

Всички държавни периметри, които не сж продадени следъ трикратно обявяване на тръга, се обявяватъ свободни по реда, предвиденъ въ чл. 45 отъ закона за минитъ.“

Думитъ: „сж продадени“ се замѣнятъ съ думитъ: „се продадатъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 5, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 4 става § 6. (Чете)

„§ 6. Къмъ чл. 65 се прибавятъ следнитъ две забележки:
Забележка I. Подъ преработване по смисъла на настоящия членъ се разбира преработването на изкопаемитъ вещества до положението да бждатъ годни за пренасяне и продаване на пазара. По отношение на рудитъ това преработване се простира включително до получаване на металъ на кюдче, по отношение на каменнитъ вжглища — включително до сухото и водно сенариране, промишване, брикетиране и дестилариране, а за останалитъ изкопаеми — съобразно естеството имъ.“

Считатъ се за мини, въ смисъла на настоящия законъ, и предприятията, които се занимаватъ съ преработката на изкопаемитъ вещества отъ категорията на минитъ, до означения въ забележка I размѣръ, макаръ и тѣзи предприятия да преработватъ, освенъ своитъ, и други изкопаеми вещества, закупени отъ чужди минни концесии или запазени периметри.

Съмнението, което би се явило, дали дадена преработка се включва въ минната дейностъ, или е чисто индустриална дейностъ, се разрешава отъ министра на търговията, промишлеността и труда, следъ като вземе мнението на Минния и Индустриалния съвети.

Такива предприятия се ползуватъ съ всички предвидени въ настоящия законъ права и задължения, включително тѣзи, предвидени за концесионеритъ.

Забележка II. Настоящиятъ законъ представлява нераздѣлна частъ отъ закона за минитъ и отмѣнява законитъ, които му противоречатъ.“

На първия редъ думитъ: „се прибавятъ следнитъ две забележки“ ставатъ: „се прибавя следната забележка“. Думитъ: „до означения въ забележка I размѣръ“ се заличаватъ. Следъ алинея втора на забележка I се прибавя нова алинея съ следното съдържание: (Чете) „Нужднитъ за пречистване и преработване на изваденитъ изкопаеми вещества здания, жилища, заводи, инсталации и други приспособления могатъ да се строятъ и вънъ отъ границитъ на концесията. Необходимитъ за тази целъ мѣста се заематъ съгласно глава VI отъ този законъ.“

Забележка втора се заличава.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 6, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 5 се заличава.

§ 6 става § 7. (Чете)

„§ 7. Къмъ алинея втора на чл. 75 се прибавятъ думитъ: „а за предприятията, предвидени въ чл. 56, забележка първа, да ги лиши отъ правото да се считатъ за мини.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 7 става § 8. (Чете)

„§ 8. Чл. 85, алинея втора, се измѣня, както следва: Вмѣсто думитъ: „другитъ две групи (чл. 14)“, става: „другитъ три групи (чл. 14).“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 8 става § 9. (Чете)

„§ 9. Чл. 117 се измѣня, както следва:
„Наказва се съ глоба отъ 500-50.000 л.: а) всѣки, който дири мини безъ позволение за дирене на мини (чл. 11); б) всѣки, който дири мини въ мѣста, забранени по чл. 40; в) за неизпълнение на всички членове, за които не се предвиждатъ специални наказания.“

Цифрата 50.000 л. става 10.000 л.; думитъ: „за неизпълнение на всички членове“ се заличаватъ, а на тѣхно мѣсто се поставятъ думитъ: „за всички други нарушения.“
Накрая се прибавя нова алинея съ следното съдържание: (Чете) „При повторение на нарушението глобата е до 50.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 9 става § 10. (Чете)

„§ 10. Чл. 118 се измѣня, както следва:
„Наказва се съ глоба отъ 1.000-50.000 л.: а) който съ разрешение за дирене върши експлоатация на мини; б) за неизпълнение на чл. 73; въ този случай, освенъ глобата, се спиратъ и работитъ по административенъ редъ; в) който наруши предписанията на чл. 8 отъ закона за минитъ и г) който наруши правилника за полицията по минитъ и полицейскитъ правила, издавани на основание чл. 116; въ този случай, когато по причина на нарушенията има опасностъ за работитъ и хората, освенъ глобата, се спиратъ и работитъ по административенъ редъ.“

Цифрата 50.000 л. става 10.000 л. и думата „неизпълнение“ се замѣня съ думата „нарушение“. Накрая се прибавя нова алинея съ следното съдържание: (Чете) „При повторение на нарушението глобата е до 50.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 10, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 10 става § 11. (Чете)

„§ 11. Чл. 119 се измѣня, както следва:
„Наказва се съ глоба отъ 2.000-50.000 л.: а) всѣки, който умислено е преправилъ или премѣстилъ знацитъ, поставени за означение границитъ на една концесия; б) за неизпълнение на чл. 74; въ този случай, освенъ глобата, се спиратъ и работитъ по административенъ редъ; в) всѣки,

който не укаже цѣлото количество продадени и изкопаеми вещества, съ цель да заплати по-малко съразмѣрна берия; въ този случай, освенъ глобата, събра се и припадащата се съразмѣрна берия.“

Думата „неизпълнение“ се замѣня съ думата „нарушение.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 11, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мно-
зинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: § 11 става § 12. (Чете)
„§ 12. Чл. 120 се измѣня, както следва:

Нарушенията на настоящия законъ се констатираатъ съ
актове, съставени отъ надлежнитѣ власти.

Министърътъ на търговията, промишлеността и труда,
или натовареното отъ него длѣжностно лице, възъ основа
на съставенитѣ актове, издава наказателни постановления
за налагане глоба на виновнитѣ лица.

Постановленията, съ които се налага глоба до 5.000 л.,
и разпорежданията за спиране на работитѣ по администра-
тивенъ редъ сѣ окончателни и не подлежатъ на никакво
обжалване, а останалитѣ се обжалватъ по реда, предви-
денъ въ кн. VI, глава 5, отъ закона за наказателното сѣдо-
производство.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: Накрая комисията
прибави новъ § 13 съ следното съдържание: (Чете) „Чл. 124
се измѣня, както следва: „Настоящиятъ законъ отмѣнява
всички други закони, които му противоречатъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 13, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мно-
зинство, Събранието приема.

Понеже г-нъ министърътъ на земедѣлието отсъствува,
ще прекратимъ заседанието.

Председателството, въ съгласие съ правителството,
предлага следния дневенъ редъ за следното заседание,
което ще се състои на 4 мартъ, 15 ч.:

1. Одобрение на предложението за одобрение 49. поста-
новление на Министерския съветъ, взето въ заседанието
му отъ 4 февруарий 1942 г., протоколъ № 14 — относно
намалението на акциза на фабричния спиртъ, употребя-
ванъ за медицински цели.

Първо четене на законопроектитѣ:

2. За пчеларството.

3. За уреждане пашата на козитѣ въ отреденитѣ за
предметъ на горското стопанство земи.

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ
рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривамъ заседанието.

(Закрито въ 21 ч.)

Подпредседателъ: **НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ**

Секретари: { **ГЕОРГИ МИХАЙЛОВЪ**
 { **АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**